

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PLANU URZĄDZENIA LASU

NADLEŚNICTWA BRZOSÓW

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE

wg stanu na dzień 1 stycznia 2017 r.

Przemyśl 2017 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemyślu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemyśl, tel. 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
Krosno 2016

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu
ul. Wysockiego 46a, 37-700 Przemyśl
tel. (16) 670 52 81, faks (16) 670 55 19
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl
www.przemysl.buligl.pl

Prognozę opracował:

mgr inż. Leszek Reizer

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	11
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	11
2. Informacje ogólne	15
2.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko	15
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy.....	22
2.3. Zawartość planu urządzenia lasu	24
2.4. Główne cele planu urządzenia lasu	25
2.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposób w jaki zostały uwzględnione w Planie	27
2.6. Powiązania Planu z innymi dokumentami, w tym dokumentami w zasięgu działania nadleśnictwa, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny oddziaływania na środowisko	30
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień Planu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	33
2.8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko....	34
3. Opis, analiza i ocena stanu środowiska	35
3.1. Istniejący stan środowiska na obszarze Nadleśnictwa	35
3.1.1. Położenie Nadleśnictwa	35
3.1.2. Klimat.....	36
3.1.3. Powietrze.....	38
3.1.4. Wody	39
3.1.5. Gleby, typy siedliskowe lasu	41
3.1.6. Lasy	43
3.1.7. Formy ochrony przyrody występujące w Nadleśnictwie Brzozów	65
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	81
3.3. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	82
3.4. Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji Planu.....	82
3.5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Planu .	83
4. Ocena wpływu Planu na środowisko i obszary Natura 2000	85
4.1. Oddziaływanie Planu na środowisko	85
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	85
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi.....	86

4.1.3. Oddziaływanie na siedliska, rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	87
4.1.4. Oddziaływanie na wodę	117
4.1.5. Oddziaływanie na powietrze	118
4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	119
4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz	119
4.1.8. Oddziaływanie na klimat	119
4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	119
4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	120
4.1.11. Zestawienie zbiorcze wpływu Planu na środowisko	120
4.2. Oddziaływanie Planu na siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy siedliskowej	121
4.3. Oddziaływanie Planu na obszary Natura 2000	130
4.3.1. Oddziaływanie na obszar Kościół w Dydni PLH 180034	131
4.3.2. Oddziaływanie na obszary poza terenem Nadleśnictwa	138
4.3.3. Przewidywane oddziaływanie Planu na integralność obszarów Natura 2000	138
5. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w Planie	139
6. Dokumentacja uzupełniająca	140
6.1. Mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji	140
6.2. Literatura i materiały źródłowe wykorzystane w opracowaniu Prognozy	140
7. Załączniki	143
7.1. Zestawienie ostoje ksylobiontów w Nadleśnictwie Brzozów	143
7.2. Zestawienie buforów przy potokach w Nadleśnictwie Brzozów	145
7.3. Zestawienie 5% wyłączone z użytkowania w Nadleśnictwie Brzozów	146
7.4. Zarządzenia i opinie	147

Wykaz stosowanych skrótów i terminów

Stosowane skróty	
Ustawa OOS	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów
LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa
BULiGL	Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Przedsiębiorstwo Państwowe, którego głównym zadaniem jest sporządzanie planów urządzenia lasu, prowadzenie aktualizacji danych o lasach, monitoring lasu itp.
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.
DP	Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
DS	Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
SEA	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko
SDF	Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.
SOO (obszar siedliskowy)	Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków)
OZW (obszar siedliskowy)	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Obszary siedliskowe, które nie zostały jeszcze formalnie powołane rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast są już zatwierdzone przez Komisję Europejską.

Stosowane skróty	
OSO (obszar ptasi)	Obszar specjalnej ochrony – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska
ZHL	Zasady Hodowli Lasu – branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej
IUL	Instrukcja urządzania lasu – szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzania lasu
IOL	Instrukcja ochrony lasu – branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las
KZP	Komisja założeń planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzania lasu.
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Spotkanie na końcowym etapie sporządzania planu urządzania lasu, którego celem jest dokonanie analizy i oceny gospodarki leśnej nadleśnictwa w okresie poprzednich 10 lat oraz akceptacja przyjętych założeń i ustaleń nowego planu urządzania lasu
KPP	Komisja Projektu Planu – końcowa narada w formie debaty publicznej mająca na celu dyskusję na projektem planu urządzania lasu oraz oceną oddziaływania planu na środowisko.
Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.	Zarządzenie nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. z uwzględnieniem zmian wynikających z zarządzenia nr 14 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 28 grudnia 2016 r. dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z
PTOP	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
KOO	Stowarzyszenie "Komitet Ochrony Orłów"

Terminy z zakresu ochrony przyrody	
Przedmiot ochrony	W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotem ochrony.
Siedlisko przyrodnicze	Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej
Czynniki abiotyczne	Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.
Czynniki biotyczne	Czynniki „ożywione”: owady, grzyby, zwierzyzna, bakterie itp.
Przebudowa	Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.

Terminy z zakresu leśnictwa	
Plan urządzenia lasu (PUL)	Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów na lata 2017-2026 nazywany jest „Planem”.
Prognoza oddziaływania na środowisko	Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.
Program ochrony przyrody (POP)	Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.
Etat cięć rębnych (miąższościowy)	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania Planu w użytkowaniu rębnym.
Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10 – leciu
Odnawianie	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębym, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.
Zalesianie	Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem – łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.
Melioracje agrotechniczne	System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.
Pielęgnowanie gleby	Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka
Zabiegi pielęgnacyjne	Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże
Czyszczenia wczesne (CW) i późne (CP)	Zabiegi w nieco starszych uprawach oraz w młodnikach polegające głównie na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzew chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp.
Trzebieże (TW – trzebieże wczesne lub TP – trzebieże późne)	Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzewek i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z TD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu.
Rębnie	Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne oprócz wycięcia drzewostanu obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.
Rb I (zupełna)	Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha i pasie do 80 m w celu odnowienia gatunków światłożądnych, głównie sosny na ubogich siedliskach a także olszy na siedliskach olsów.
Rębnie złożone	Zbiorcza grupa złożona z rębni: II, III, IV i V, przyjęta na potrzeby analiz.
Rb II (częściowa)	Polega na stopniowym, systematycznym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnawiania drzewostanów dębowych lub bukowych.
Rb III (gniazdowa)	Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było odnowienia drzewostanu mieszanego (wykorzystywana w celu przebudowy drzewostanów). W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane jest na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cienioznośnym gatunkom a następnie usuwa się

Terminy z zakresu leśnictwa	
	drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłolubnymi.
Rb IV (stopniowa)	Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie
Rb V (przerębowa)	Polega na jednostkowym lub grupowym usuwaniu drzew w obrębie powierzchni, co zapewnia kształtowanie procesu odnowienia zróżnicowanego w przestrzeni i czasie. Odpowiednia dla wielowarstwowych drzewostanów z dużym udziałem gatunków cienoznośnych (głównie jodły).
Rębnia IIIAU, IIIBU, IVDU	Cięcia uprzątające w rębniach złożonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rębni złożonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.
Typ drzewostanu (TD)	Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla dojrzałego drzewostanu. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału. Np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny
KO	Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni.
KDO	Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rębni złożonej – wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.
TSL	Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny służący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.
LMN	Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, służący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.
Miąższość	Jest to objętość drewna mierzona w m ³ . Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną miąższość drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów, oraz przeciętną miąższość na 1 hektar zwaną zasobnością.
Zasięg nadleśnictwa	Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów).
Udział wg gatunków panujących	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.) składa się z jednego lub więcej gatunków. Jeżeli do analiz przyjmowany jest tylko gatunek panujący w danym drzewostanie (czyli ten o największym udziale) to powierzchnia całego drzewostanu traktowana jest jako powierzchnia, na której rośnie tylko gatunek panujący. Ponieważ większość zabiegów jest projektowana pod kątem gatunku panującego, ten sposób analiz zazwyczaj przyjmuje się w pracach urzędniowych. Na przykład drzewostan o powierzchni 2 ha składający się z sosny i dębu, gdzie sosna zajmuje 70% powierzchni a dąb 30%, przy analizach pod względem gatunków panujących jest traktowany tak, jak gdyby rosła tam tylko sosna.
Udział wg gatunków rzeczywistych	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.), składa się z jednego lub więcej gatunków. W tym przypadku do analiz przyjmuje się faktyczny udział gatunków w składzie. Na przykład, jeżeli w drzewostanie o powierzchni 2 ha, 70% zajmuje sosna a 30% dąb, oznacza to, że w analizach i zestawieniach dla sosny przyjęto powierzchnię 1,4 ha, a dla dębu – 0,6 ha.
Użytkowanie	Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego

Terminy z zakresu leśnictwa	
rębne	drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.
Użytkowanie przedrębne	Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży

1. WSTĘP

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów na okres od 01.01.2017 do 31.12.2026 r. (zwana dalej *Prognozą*). Jej celem jest określenie wpływu na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów (zwanego dalej *Planem*), w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt oraz ich siedliska. Opracowanie zawiera ogólne informacje o podstawach prawnych sporządzania planu urządzenia lasu i prognozy, ich powiązaniach z innymi dokumentami, krótką charakterystykę dokumentu jakim jest plan urządzenia lasu oraz informacje o metodach i źródłach danych wykorzystanych przy sporządzaniu niniejszej *Prognozy*.

Podstawą formalną do sporządzenia *Prognozy* jest umowa zawarta pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano głównie metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w planie urządzenia lasu, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na warstwach numerycznych. Dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków zebrano w oparciu o informacje będące w posiadaniu Nadleśnictwa Brzozów, RDLP w Krośnie, PTO, KOO, RDOŚ w Rzeszowie, WIOŚ, GIOŚ, ZBS PAN oraz dane, które zgromadzono podczas urządzeniowych prac inwentaryzacyjnych oraz pozyskano w trakcie analizy publikacji i materiałów niepublikowanych. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów na okres od 01.01.2017 r. do 31.12.2026 r. jest podstawowym dokumentem, na którym opiera się gospodarka leśna. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu jest wymogiem prawnym, gdyż gospodarowanie lasem i jego zasobami w Nadleśnictwie według zasady zrównoważonego rozwoju może odbywać się tylko według ważnego (zatwierdzonego przez Ministra Środowiska) planu.

Plan obejmuje:

- ogólny opis lasów nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki Nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- wykazy cięć rębnych i przedrębnych,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),

- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Główne cele planów urządzenia lasu opisane są w Instrukcji urządzenia lasu. W Nadleśnictwie Brzozów głównym celem *Planu* jest zachowanie ekosystemów leśnych przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany przez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *Planem* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach planowania, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach Unii Europejskiej (siedliskowej i ptasiej), konwencjach (o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej), programach (Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej).

Plan jest powiązany z różnymi innymi planami obejmującymi obszar nadleśnictwa, w tym z planami urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw, programami ochrony środowiska, planami zagospodarowania przestrzennego, itp. W toku analizy nie stwierdzono, aby był możliwy do wykazania negatywny łączny wpływ na środowisko ustaleń *Planu* i wymienionych dokumentów.

Nadleśnictwo Brzozów, obejmujące powierzchnię 16102,35 ha, położone jest w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie brzozowskim (gminy: Brzozów, Domaradz, Dydnia, Haczów, Jasienica Rosielna i Nozdrzec) i sanockim (gminy: Sanok, Tyrawa Wołowska, Zarszyn). Grunty nadleśnictwa rozrzucone są po bardzo dużej przestrzeni w wielu kompleksach. Lesistość w granicach zasięgu Nadleśnictwa wynosi 30,97%. Lasy ochronne stanowią 96% powierzchni, co świadczy o znacznej roli Nadleśnictwa w realizacji pozaprodukcyjnych funkcji lasów. Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany jest buk, którego udział powierzchniowy w lasach Nadleśnictwa wynosi 46%, a dominującym typem siedliskowym lasu jest las wyżynny świeży, z udziałem wynoszącym 71%. Zmienność typologiczna gleb Nadleśnictwa Brzozów jest stosunkowo niewielka. Dominują gleby brunatne (97% powierzchni), odznaczające się dużą szkieletowością.

Nie stwierdzono, aby położenie omawianego obszaru oraz charakter planowanych zabiegów ujętych w *Planie* mogły oddziaływać negatywnie transgranicznie na środowisko.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się szereg form ochrony przyrody wymienionych w ustawie o ochronie przyrody. Są to:

- OSO „Góry Słonne”,
- SOO „Ostoja Góry Słonne”, „Kościół w Dydni”, „Kościół w Nowosielcach”, "Rzeka San", "Dorzecze Górnego Sanu", "Wisłok Środkowy z Dopływami", "Jaćmierz", "Sanisko w Bykowcach",
- Park Krajobrazowy Gór Słonnych,
- Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu, Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu,
- rezerwat przyrody „Polanki”,

- 15 pomników przyrody ożywionej,
- 2 pomniki przyrody nieożywionej,
- rośliny i grzyby chronione (75) oraz zwierzęta chronione (199).

Plan nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie Nadleśnictwa zaliczono: brak planów ochrony dla form ochrony wymagających takich planów, brak pełnych inwentaryzacji zwierząt i roślin podlegających ochronie.

Ewentualny brak realizacji ustaleń *Planu* niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Przede wszystkim jego sporządzanie jest wymogiem ustawowym, z którego nie można zrezygnować.

W ramach *Prognozy oddziaływania Planu* na środowisko, przeanalizowano:

- ✓ oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Wskazano zapisy umieszczone w *Planie*, pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej poprzez stosowanie właściwych naturalnych składów gatunkowych, ochronę stanowisk i siedlisk gatunków,
- ✓ oddziaływanie na rośliny i zwierzęta. Nie stwierdzono, aby zapisy *Planu* w połączeniu z ich modyfikacjami zamieszczonymi w programie ochrony przyrody mogły powodować istotne zagrożenie dla tych gatunków,
- ✓ oddziaływanie na wodę – ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa,
- ✓ oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *Planu* na powietrze atmosferyczne,
- ✓ oddziaływanie na krajobraz – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *Planu* na krajobraz,
- ✓ oddziaływanie na klimat – gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂),
- ✓ oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urzędniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Nie stwierdzono, aby ustalenia *Planu* mogły oddziaływać negatywnie na inne zasoby naturalne,
- ✓ oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Osobno analizowanym i ocenianym zagadnieniem jest wpływ ustaleń *Planu* na siedliska przyrodnicze. Przeprowadzono analizę oddzielnie dla każdego siedliska przyrodniczego. W żadnym wypadku nie wykazano możliwego, znacząco negatywnego wpływu realizacji zapisów *Planu*, natomiast wykazano pozytywny wpływ związany z procesem przebudowy i ograniczeniem roli sosny na siedliskach lasowych. Sposób doboru typów drzewostanu wyklucza możliwość wprowadzenia

gatunków niepożądanych w obręb siedlisk przyrodniczych, jednocześnie wskazując jaki skład gatunkowy powinien być kształtowany w trakcie cięć rębnych i przedrębnych. Będzie to miało pozytywny wpływ na stan leśnych siedlisk przyrodniczych.

W toku analizy zapisów *Planu* nie stwierdzono negatywnego wpływu na integralność obszarów Natura 2000. Również analiza rozwiązań alternatywnych nie wskazała na konieczność modyfikacji w tym zakresie. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *Planu* odbywał się podczas Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej, w których do udziału byli zapraszani również przedstawiciele społeczeństwa.

Wniosek: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. PODSTAWA PRAWNA, CEL I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie, a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Zakres prac został uzgodniony przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie (jako sporządzającego projekt planu) z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie. Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został w pismach: RDOŚ w Rzeszowie z dnia 31.10.2014 r. znak WPN.410.3.30.2014.GR-2 oraz PPWIS z dnia 15.10.2014 r. znak SNZ.9020.2.36.2014.RD.

Prognoza sporządzona została wg stanu na dzień 01.01.2017 r. Dotyczy zadań zaprojektowanych do wykonania w trakcie obowiązywania *PUL* i zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami, w tym: opis zawartości, dane dotyczące obszaru, zestawienie powierzchni wraz z informacją o powierzchni planowanych gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz zestawienie zadań (nazwanych i wymienionych w ustawie o lasach i oraz w stosownej decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu), krótki opis celów projektowanego dokumentu oraz powiązania funkcjonalne z innymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, sporządzone na podstawie obowiązujących aktów prawnych, ogólną analizę potencjalnego wpływu zapisów planu urządzenia lasu na obszary Natura 2000, gatunki i ich siedliska;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu *Prognozy* obejmujące: opis przyjętej metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu na podstawie dostępnych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyszczególnienie wykorzystanych do sporządzenia *Prognozy* dokumentów i materiałów, dla zakresu prognozy określonego w art. 51 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie (OOS);
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, w tym: opis metody monitorowania realizacji obowiązkowych zadań gospodarczych przez organ nadzorujący;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
- analizę i ocenę następujących zagadnień:
 - istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- określenie potencjalnych zmian w ich stanie w przypadku zaniechania realizacji wskazań planu urządzenia lasu;
- stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
 - zidentyfikowanych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
 - celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z postanowień art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353), zwanej dalej ustawą OOS.

Akty prawne na podstawie, których wykonano Prognozę:

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków** (Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, L20/7 26.1.2010 rozdz. IV str. 30, M.P. 2011 nr 38 poz. 425);
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko** (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
 - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG** (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 375) - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska**

- oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466) - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory** (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz.15, t. 2, str. 102) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
 - **Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu** (Dz. Urz. UE L 243/56/z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
 - **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.); art. 5 stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.” Oznacza to, że ochrona środowiska zaliczona została do pryncypiów ustrojowych państwa, a ma być realizowana w myśl zasad zrównoważonego rozwoju;
 - **Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju** (Dz. U. Nr 97, poz. 1051 z późn. zm.) – gwarantuje trwanie w czasie i nienaruszalność lasów Skarbu Państwa, uznanych za strategiczny zasób naturalny i ma duże znaczenie w szerokim wdrażaniu idei zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W myśl tej ustawy powinny być one utrzymywane, powiększane i doskonalone „zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego”;
 - **Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych** (t.j. Dz. U. z 2015 poz. 909 z późn. zm.) – reguluje zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów. Ogranicza ich przeznaczenie na cele nierolnicze lub nieleśne;
 - **Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.** (t.j. Dz. U. 2016 r. poz. 672) – określa zasady ochrony środowiska oraz

warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Artykuł 8 tej ustawy stanowi, że: Polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju;

- **Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r.** o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1789, z późn. zm.) – określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
- **Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r.** – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469);
- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r.** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199) – określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy;
- **Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r.** o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) – określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków;
- **Ustawa z dnia 13 października 1995 r.** – Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1082) – art. 1 tej ustawy określa łowiectwo jako element ochrony środowiska, w rozumieniu ustawy oznaczający ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, a art. 2 stanowi, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią dobro Skarbu Państwa;
- **Ustawa z dnia 28 września 1991 r.** o lasach (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2100, z późn. zm.) - określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych (bez względu na formę ich własności) oraz przedstawia zasady gospodarki leśnej. Promowana trwale zrównoważona

gospodarka leśna ma dążyć, między innymi, do zachowania bogactwa biologicznego lasów, ich żywotności i trwałego realizowania funkcji ochronnych. Jednym z narzędzi realizacji postulatów jest program ochrony przyrody, stanowiący obowiązkową składową planu urządzenia lasu. W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami;

- **Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r.** o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. z 2015 poz. 1092) – reguluje kwestie rejestracji, obrotu i kontroli odpowiednio leśnego materiału podstawowego i rozmnożeniowego, a także regionalizacji nasiennej, co ma wpływ na zachowanie różnorodności genetycznej polskich lasów;
- **Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r.** o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, z późn. zm.) – określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu;
- **Ustawa z dnia 3 października 2008 r.** o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 353);
- **Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r.** o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 686 z późn. zm.);
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.** w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 71);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r.** w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. z 2015 poz. 1425);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r.** w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) oraz **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U. z 2015 poz. 1070);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.** w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. poz. 1302);

-
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.** w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r.** w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r.** w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. Nr 103, poz. 664 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r.** w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r.** w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, poz. 1260);
 - **Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 poz. 1713);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r.** w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533);
 - **Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r.** w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337 z późn. zm.);
 - **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r.** w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, poz. 433 z późn. zm.).

Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie ustalające szczegóły dotyczące sposobu realizowania zrównoważonej gospodarki leśnej w ramach instytucji Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe:

- **Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.):**
 - Część 1. Instrukcja sporządzania projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa;
 - Część 2. Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych;
 - Część 3. Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/urzadzanie/iul/>).
- **Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji Ochrony Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.).**

Instrukcja, wprowadzona na potrzeby V rewizji planów urządzenia lasów dla nadleśnictw, obejmuje również potrzeby z zakresu ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczego w lasach, możliwe do realizacji metodami gospodarki leśnej i która kontynuuje tradycję tworzenia programów ochrony przyrody jako integralnych komponentów planów urządzenia lasu w nadleśnictwach (http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/ochrona_lasu/).

- **Zarządzenie nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Zasad Hodowli Lasu obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe** (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/hodowla/>).
- **Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu.**
- **Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. z późn. zm. dotyczące wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie (zwanej dalej *zarządzenie 28/2014*).**

2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU *PROGNOZY*

Zgodnie z **Art. 52. ust. 1** ustawy OOS „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”.

Przy opracowywaniu Prognozy oddziaływania na środowisko oparto się na metodzie eksperckiej z wykorzystaniem zaleceń wynikających z:

- zakresu i stopnia szczegółowości prognozy uzgodnionego z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo znak: znak WPN.410.3.30.2014.GR-2 z dnia 31.10.2014 r.),
- zakresu i stopnia szczegółowości prognozy uzgodnionego z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (pismo znak: SNZ.9020.2.36.2014.RD. z dnia 15.10.2014 r.),
- ramowych wytycznych Ministra Środowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urzędzenia lasu z 28 sierpnia 2013 r.

Najważniejszym elementem prac nad tym dokumentem jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Pierwszym krokiem było zebranie informacji i dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, położonych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego. Część tych informacji została zebrana podczas prac nad *Planem*; zostały one zamieszczone w częściach opisowych: elaboracie, programie ochrony przyrody, a także w opisie taksacyjnym lasu. Są to informacje o występowaniu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt itp. Aktualna wiedza na temat tych siedlisk i gatunków jest w większości wynikiem przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Znaczna część danych o siedliskach pochodzi z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2007 r. przez Lasy Państwowe, zweryfikowanej w 2016 roku, materiałów uzyskanych z RDOŚ w Rzeszowie oraz wyników obserwacji wykonanych w trakcie sporządzania *Planu*.

Ponieważ głównym elementem prognozy wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze, zapisane w *Planie* w formie szczegółowych wskazań, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Techniki GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów

przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska przyrodnicze, obiekty chronione itp. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli siedlisk przyrodniczych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania wybranych gatunków ptaków. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zidentyfikowano potencjalne obszary konfliktowe, które następnie szczegółowo przeanalizowano pod kątem rodzaju zaplanowanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek, siedlisko itp.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych wykonano tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych Nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydziełów leśnych w granicach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane, a wyniki tych analiz wyszczególniono w macierzach w tekście opracowania.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CP, CW) i odnowienia. Należy jednak zaznaczyć, że ogólna powierzchnia zaplanowana do zabiegów nie wynika wprost z sumy powierzchni tych trzech grup, ponieważ zabiegi w uprawach dotyczą w przeważającej większości tej samej powierzchni, na której wykonywane są rębnie. Łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów to w zasadzie powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *Planu* na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz tabel i zestawień.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano się do zapisów *Planu*, bez ich szczegółowego przytaczania w *Prognozie*, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano głównie z publikacji Ministerstwa Środowiska: „Monitoring gatunków roślin – przewodnik metodyczny”, „Monitoring gatunków zwierząt – przewodnik metodyczny”, „Monitoring siedlisk przyrodniczych – przewodnik metodyczny” oraz „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków – przewodnik metodyczny”.

2.3. ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość *Planu* określa ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach.

Zgodnie z art. 18, ust. 4. ustawy o lasach, plan urządzenia lasu powinien zawierać w szczególności:

- 1) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - a) zestawienie powierzchni lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych,
 - b) zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawami leśnymi) według gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku, klas bonitacji drzewostanów oraz funkcji lasów;
- 2) analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
 - 2a) program ochrony przyrody;
- 3) określenie zadań, w tym w szczególności dotyczących:
 - a) ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego oddzielnie jako etat miąższościowy użytków rębnych oraz etat powierzchniowy użytków przedrębnych,
 - b) zalesień i odnowień,
 - c) pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - d) gospodarki łowieckiej,
 - e) potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów na lata 2017-2026 składa się z następujących części:

1. Ogólny opis lasów Nadleśnictwa.
2. Program ochrony przyrody z zadaniami ochronnymi dla obszarów Natura 2000.
3. Opisy taksacyjne.
4. Wykaz projektowanych cięć rębnych.
5. Materiały kartograficzne.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są zaprojektowane zadania i wskazania gospodarcze. Zadania gospodarcze stanowią podsumowanie wszystkich prac w Nadleśnictwie z danego zakresu i są elementem wyszczególnionym w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu *Planu*. Natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb. Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Prawidłową ocenę wpływu na środowisko można przeprowadzić, znając poziom szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Stopnie szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń projektu Planu.

Rodzaj zabiegów lub zapisu w projekcie <i>Planu</i>	Szczegółowość informacji zapisana w projekcie <i>Planu</i>
Etat cięć użytków rębnych i przedrębnych	Dla całego nadleśnictwa
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia
Wprowadzanie podszytów i drugiego piętra	Do konkretnego wydzielenia
Zabiegi pielęgnacyjne	Do konkretnego wydzielenia
Czyszczenia (CW i CP)	Do konkretnego wydzielenia
Cięcia pielęgnacyjne (TW i TP)	Do konkretnego wydzielenia
Rębnia IV	Do konkretnego wydzielenia
Skład gatunkowy upraw	Zapisy ogólne do typów siedliskowych lasu w ramach typu drzewostanów
Zalecenia zamieszczone w programie ochrony przyrody	Zasadniczo ogólne zapisy, w pewnych przypadkach odniesienie do konkretnych wydzieleni

2.4. GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, **głównym celem gospodarki leśnej**, uwzględnianym w planie urządzenia lasu nadleśnictwa, jest **zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli**.

Trwałość lasów w zmieniających się warunkach środowiska przyrodniczego, zgodnie z Zasadami hodowli lasu, powinna być osiągnięta przez uwzględnianie w gospodarce leśnej wzorców naturalnych, ukształtowanych przez przyrodę w czasach minionych oraz obserwację i wykorzystywanie współczesnych procesów naturalnych inspirowanych przez samą przyrodę. Przy kształtowaniu

przyszłego obrazu lasów należy także brać pod uwagę trendy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, które będą wpływać na warunki środowiska przyrodniczego i oczekiwania społeczeństwa wobec lasów i gospodarki leśnej.

Głównym celem opracowania planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej w nadleśnictwie (art. 7. ustawy o lasach). Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza i nadzoruje wykonanie planu urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (art. 22. ustawy o lasach). Do czasu zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska dokument ten jest projektem nieposiadającym mocy prawnej.

Plan urządzenia lasu sporządza się z uwzględnieniem:

1. przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej;
2. celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych.

Przedmiotem planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa są:

1. lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach,
2. grunty przeznaczone do zalesienia (§ 2, część I IUL).

2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSÓB W JAKI ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE W *PLANIE*

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym</i>		
Konwencja ramsarska	Zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania	Na omawianym obszarze torfowiska podlegają ochronie lub nie wykonuje się na nich żadnych zabiegów
Konwencja bońska	Ochrona wędrownych gatunków dzikich zwierząt	Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki podlegają ochronie
Konwencja berneńska	Ochrona dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na gatunki zagrożone, narażone i migrujące	Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki i siedliska podlegają ochronie, a korytarze ekologiczne są zachowane
Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro	Ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów	Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, bilansowanie cięć w stosunku do przyrostu drzewostanów, pozostawianie kęp do naturalnego rozkładu, ochrona drzew dziuplastych i martwych oraz biocenotycznych.
Europejska Konwencja Krajobrazowa	Utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu w warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju	Zapisy planu nie powodują zmian w krajobrazie, gdyż nie przewiduje się usuwania całości drzewostanów
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym</i>		
Dyrektywa Rady 2009/147/WE z 30.11.2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków	Doprowadzenie siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu europejskim do tzw. „właściwego stanu ochrony”	Wszystkie siedliska i gatunki chronione tymi Dyrektywami są chronione na terenie Nadleśnictwa. Są opracowywane dokumenty planistyczne, które mogą doprowadzić do właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony
Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory		
Dyrektywa Rady 2004/35/WE z 25.04.2004 r. zwana "szkodową"	Określa sposoby postępowania oraz zapobiegania skutkom szkody w środowisku	Projekt planu urządzenia lasu jest poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
<i>Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym</i>		
Polityka ekologiczna państwa	Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody	Utrzymanie lub przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego
Polityka leśna państwa	Ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie prowadzenia wielofunkcyjnej zrównoważonej gospodarki leśnej. W ramach wypełniania ochronnych funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu	j.w.
Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej	Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrz gatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego)".	Preferowanie naturalnego odnowienia lasu, utrzymywanie złożonej struktury drzewostanów pozwalającej znajdować nisze ekologiczne maksymalnej ilości gatunków
Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce	Zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania, a w razie potrzeby – restytucja przyrodnicza obiektów zdegradowanych.	Obszary torfowisk na terenie Nadleśnictwa podlegają ochronie, ogranicza się do niezbędnego minimum zabiegi gospodarcze na siedliskach łągowych

Dokument	Cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	Sposób uwzględnienia w opracowywanym dokumencie
Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego	<p>Konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem, działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych, należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę, należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów</p>	<p>Drzewostany niezgodne z siedliskiem są przebudowywane, preferuje się naturalne sposoby odnawiania lasu, utrzymuje się złożoną strukturą drzewostanów, tworzone są nowe zbiorniki retencyjne, chroni potoki.</p>
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	<p>Przebudowa drzewostanów niedostosowanych do siedliska, jako główne zadanie gospodarcze leśnictwa. Dopuszcza się zwiększenie w niewielkim stopniu arealu gruntów leśnych zgodnie z operatem granicy polno-leśnej. Dopuszcza się rozwój funkcji rekreacyjnej lasów.</p>	<p>W Planie jest planowana kontynuacja przebudowy drzewostanów niezgodnych z siedliskiem.</p>

2.6. POWIĄZANIA PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI W ZASIĘGU DZIAŁANIA NADLEŚNICTWA, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY SPORZĄDZONE STRATEGICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustalenia planu urządzenia lasu w największym stopniu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin. W planach tych określone są m.in. obszary przeznaczone do zalesienia. Plan nie przewiduje obecnie zalesiania gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Brzozów, wobec tego ustalenia tych planów w omawianym zakresie nie mają odniesienia do zapisów Planu.

Innego typu dokumentami planistycznymi powiązanymi z *PUL* są plany ochrony dla form ochrony przyrody wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. Spośród powierzchniowych form ochrony występujących na terenie Nadleśnictwa Brzozów, tylko Park Krajobrazowy Gór Słonnych ma aktualny plan ochrony, dla którego nie była przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Wszelkie zapisy z tego planu uwzględniono w *Planie*.

Spośród 3 obszarów NATURA 2000 obejmujących teren Nadleśnictwa Brzozów ustanowiono dotychczas tylko jeden plan zadań ochronnych dla obszaru Kościół w Dydni PLH 180034.

Inne opracowania powiązane z *Planem*:

Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego z 2002 r.

(załącznik nr 1 do uchwały Nr XL VIII/522/02 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.) ustalono w zakresie gospodarki leśnej i zalesień konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem.

Zasady zagospodarowania na terenie lasów i gruntów leśnych:

- 1) na terenie lasów i gruntów leśnych obowiązują zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych (w szczególności ustawy o lasach i ochronie przyrody) oraz w planach urządzenia lasów i programach ochrony przyrody nadleśnictw,
- 2) dopuszcza się lokalizację inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz tras przebiegu infrastruktury technicznej (w szczególności uznanej za cel publiczny) w przypadkach braku innych rozwiązań omijających kompleksy leśne, pod warunkiem zachowania obszarów skupisk roślinności o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych, występowania skupisk gatunków chronionych, korytarzy ekologicznych, ostoi zwierząt, zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 3) działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie

- kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych,
- 4) należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę,
 - 5) należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów jako narzędzi wzorcowej zrównoważonej gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach środowiska w województwie.

Zakres zalesień i zadrzewień:

- 1) na podstawie studiów programowo-przestrzennych, mając na uwadze zachowanie różnorodności biologicznej, przewiduje się pod zalesienia i zadrzewienia:
 - a) obszary nieprzydatne dla gospodarki rolnej,
 - b) obszary w obrębie korytarzy ekologicznych,
 - c) obszary źródłiskowe,
 - d) strefy ochronne i obszary głównych zbiorników wód podziemnych,
 - e) obszary osuwiskowe,
 - f) obszary zdegradowane;
- 2) pod ograniczone ilościowo zalesienia i zadrzewienia przewiduje się:
 - a) obszary gospodarki rolnej (zadrzewienia śródpolne),
 - b) doliny cieków wodnych – z priorytetem zadrzewień w ramach renaturalizacji rzek,
 - c) obszary towarzyszące szlakom komunikacyjnym (właściwy dobór materiału do nasadzeń), zgodnie z przepisami szczególnymi.

W dokumencie tym ujęta jest również propozycja utworzenia rezerwatów przyrody: „Przełom Sanu w Trepczy”, „Maławki” i „Przełom Sanu w Niewistce”

Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030

Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą Nr 321/7678/14 z dnia 18 lutego 2014 roku przyjął projekt zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030 (projekt zmiany Planu) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko w celu przekazania do konsultacji społecznych. Do chwili obecnej plan nie został uchwalony.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Uchwałą Nr 315/7523/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 27 stycznia 2014 roku przyjęto projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (Załącznik nr 1 i 2 do uchwały).

Przyjętych zostało 8 osi priorytetowych, w tym oś „Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom”. Celem nadrzędnym tej osi jest: zapobieganie

degradacji środowiska oraz zagrożeniom naturalnym i technologicznym, a także efektywna gospodarka zasobami naturalnymi. Realizacja celu nadrzędnego osiągnięta jest poprzez cele szczegółowe, tj.:

- ograniczenie ilości zanieczyszczeń, w tym odpadów przedostających się do środowiska, a także poprawa zaopatrzenia w wodę,
- poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz racjonalne zagospodarowanie zasobów wodnych,
- ograniczenie degradacji środowiska, a także zachowanie i ochronę zasobów różnorodności biologicznej,
- poprawa poziomu bezpieczeństwa w regionie pod względem naturalnych zagrożeń technologicznych.

Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2012-2015, z perspektywą do 2019 r.

W dokumencie tym, w punkcie: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów – priorytet 6, zawarte zostały cele, które są realizowane w *Planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów*:

1. krótkookresowe:

- realizacja zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody oraz zobowiązań wynikających z ustawy o ochronie przyrody,
- wdrażanie zasad ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych odpowiadających kryteriom ustalonym dla Europy, na podstawie konwencji i porozumień międzynarodowych,
- intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów, z zachowaniem ich bogactwa biologicznego;

2. średniookresowe:

- zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi, w szczególności ochrona, zwiększanie, i przywracanie biologicznej różnorodności lasów na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym,
- edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów leśnych.

Program ochrony środowiska dla powiatu sanockiego 2004-2014

Obecnie powiat nie posiada aktualnego Programu. Poprzedni dokument nie posiadał przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla powiatu brzozowskiego na lata 2004-2015

Obecnie powiat nie posiada aktualnego Programu. Poprzedni dokument nie posiadał przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Budowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN 700 relacji Hermanowice-Strachocina i Strachocina-Podgórska Wola

W opracowaniu uwzględniono planowane wyłączenia z produkcji leśnej gruntów przeznaczonych pod budowę gazociągu.

Dla pozostałych dokumentów i opracowań, które przeanalizowano, nie stwierdzono związków między ustaleniami Planu a ustaleniami dokumentów.

Nie stwierdzono, aby istniało zagrożenie wystąpienia negatywnego skumulowanego oddziaływania na środowisko.

2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponuje się, aby analizę skutków realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych zawartych w Planie prowadził organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (w konkretnym przypadku Dyrektor RDLP w Krośnie). Obiektywny pomiar realizacji planu urządzenia lasu zapewnić powinien monitoring następujących wskaźników (zgodnie z ustaleniami KZP - załącznik do protokołu):

- powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
- wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura 2000,
- powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
- powierzchni lasów według kategorii użytkowania,
- powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- powierzchni wykonywanych odnowień i zalesień.

Częstotliwość monitoringu i raportowania przyjmuje się w cyklu dziesięcioletnim, wg zasad kontroli w Lasach Państwowych Inspekcji Lasów

Państwowych – jako organu kontrolnego Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

2.8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Lasy Nadleśnictwa Brzozów leżą w znacznym oddaleniu od granic Państwa. Ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w Planie, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie jego realizacji na środowisko.

W związku z powyższym nie zachodzi konieczność przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE NADLEŚNICTWA

Szczegółowy opis stanu środowiska na terenie Nadleśnictwa znajduje się w elaboracie oraz programie ochrony przyrody. W niniejszej *Prognozie* przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące Nadleśnictwa.

3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Uwzględniając „Regionalizację przyrodniczo-leśną Polski 2010” (R. Zielony, A. Kliczkowska 2012), lasy omawianego Nadleśnictwa położone są w:

Krainie Karpackiej	- 8,
Mezoregion Pogórze Ciężkowicko-Dynowskiego	- 8-2 (48,8%),
Mezoregion Obniżenia Środkowobeskidzkiego	- 8-3 (5,5%),
Mezoregion Pogórze Przemyskiego	- 8-4 (19,6%),
Mezoregion Bieszczadów Niskich	- 8-17 (26,1%).

Blisko połowa (48,8%) powierzchni Nadleśnictwa leży w mezoregionie Pogórze Ciężkowicko-Dynowskiego.

Położenie Nadleśnictwa Brzozów na tle regionalizacji przyrodniczo-leśnej.

Położenie fizyczno-geograficzne

Nadleśnictwo (wg Kondrackiego: Geografia regionalna Polski, PWN 2011, z oznaczeniem dziesiętnym), leży w wymienionych niżej jednostkach podziału fizyczno-geograficznego:

<i>Megaregion</i> -	Karpaty	- 5
<i>Prowincja</i> -	Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem	- 51
<i>Podprowincja</i> -	Zewnętrzne Karpaty Zachodnie	- 513
<i>Makroregion</i> -	Pogórze Środkowobeskidzkie	- 513.6
<i>Mezoregion</i> -	Pogórze Dynowskie	- 513.64
<i>Mezoregion</i> -	Pogórze Przemyskie	- 513.65
<i>Mezoregion</i> -	Kotlina Jasielsko-Krośnieńska	- 513.67
<i>Mezoregion</i> -	Pogórze Bukowskie	- 513.69
<i>Prowincja</i> -	Karpaty Wschodnie	- 52
<i>Podprowincja</i> -	Beskidy Wschodnie	- 522
<i>Makroregion</i> -	Beskidy Lesiste	- 522.1
<i>Mezoregion</i> -	Góry Sanocko-Turczańskie	- 522.11

Położenie geobotaniczne

Położenie geobotaniczne Nadleśnictwa według J.M. Matuszkiewicz 1993 przedstawia się następująco:

Prowincja: Karpacka

Dział: Wschodniokarpacki

Okręg: Pogórze Strzyżowsko-Dynowsko-Przemyskiego

Podokręg: Brzozowski

Podokręg: Błażowski

Podokręg: Birczański

Okręg: Dołów Jasielsko-Sanockich

Podokręg: Jasielsko-Krośnieński

Podokręg: Sanocki

Okręg: Bieszczadów

Podokręg: Gór Słonnych

3.1.2. KLIMAT

Termika

Na obszarze Polski można zaobserwować pewną jednolitość stosunków termicznych, a więc niewielkie zróżnicowanie w przebiegu temperatury średniej rocznej, szczególnie na obszarach nizinnych. Średnie roczne temperatury kształtują się od 6,5 °C do 9 °C. Na terenie Nadleśnictwa średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,5 °C. W rocznym przebiegu temperatury średniej jako miesiąc najchłodniejszy wyróżnia się styczeń – 3,5°C. Najcieplejszym miesiącem, zarówno

dla Polski (od 16 – 19,5°C) jak i dla omawianego obszaru, jest lipiec 17°C. Średni czas trwania zimy termicznej wynosi 86 dni

Ze względu na przejściowość klimatu Polski wyróżniamy sześć klimatycznych pór roku.

Długość okresu wegetacyjnego, określanego jako ilość dni ze średnią temperaturą wyższą lub równą 5°C, wynosi tu około 218 dni (dla Polski 180 – 220).

Bliższą charakterystykę termiczną można przeprowadzić, posługując się liczbą tzw. dni charakterystycznych (z prawdopodobieństwem wystąpienia 50%). Zaliczamy do nich:

dni mroźne, czyli dni z temperaturą maksymalną niższą niż 0°C, jest ich na tym terenie w ciągu roku około 40,

dni gorące czyli, dni z temperaturą maksymalną wyższą niż 25°C, mogą wystąpić od maja do września, a niekiedy w kwietniu i październiku, jest ich w roku około 30, tylko w południowo-zachodniej części Nadleśnictwa jest ich około 25,

ostatnie przymrozki wiosenne występują między 30 kwietnia w części zachodniej Nadleśnictwa a 20 maja w części południowo-wschodniej,

pierwsze przymrozki jesienne mogą się pojawić w części południowo-wschodniej około 30 września. Najpóźniej wkraczają w części południowo-zachodniej – około 10 października.

Opady

Przejściowość klimatu Polski przejawia się czasowym zróżnicowaniem opadów atmosferycznych. Przebieg opadów w ciągu roku zdecydowanie należy zaliczyć do typu kontynentalnego, w którym przeważają, choć nie obfite, opady letnie. Natomiast cechą klimatów oceanicznych jest przewaga opadów jesiennych nad wiosennymi. Rozkład przestrzenny opadów jest zależny od wysokości nad poziom morza, od rodzaju podłoża i od rzeźby terenu. Cechy te uwidaczniają się także na obszarze Nadleśnictwa. Maksimum opadów przypada na lipiec minimum na marzec. Udział opadów w okresie letnim (VI-VIII), z prawdopodobieństwem wystąpienia 90%, w rocznej sumie opadów wynosi około 33%.

Średni opad roczny jeśli chodzi o powierzchnię całego kraju, wynosi około 600 mm, co w istniejących warunkach termicznych daje dodatni bilans wodny. Na obszarze Nadleśnictwa Brzozów wielkość opadu atmosferycznego (według posterunku meteorologicznego Sanok-Trepcza) wynosi około 751 mm, a więc jest większy od średniej krajowej o około 25%. Najwyższe sumy opadów przypadają na miesiące letnie. Formą opadu w zimie jest śnieg. Od listopada do kwietnia opady śnieżne stanowią od 15% do 25% rocznej sumy opadów. Średni potencjalny okres zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 135 dni.

Wiatry

Topografia terenu i układ głównych dolin rzek wymuszają napływ powietrza. Panującymi wiatrami są wiatry południowo-zachodnie oraz towarzyszące im wiatry południowe, północno-zachodnie i zachodnie. Stosunkowo niewielka część wiatrów południowych, występujących głównie w zimie i we wczesnym przedwiośniu ma charakter suchych i dość ciepłych fenów o dość dużych prędkościach nazywanych tutaj wiatrami rymanowskimi. Wieją one od strony Przełęczy Dukielskiej.

Warunki solarne

Usłonecznienie jest ważnym elementem klimatycznym, przedstawianym jako liczba godzin ze słońcem w danych miesiącu bądź roku. Średnia liczba godzin ze słońcem na omawianym obszarze wynosi około 1450.

Całkowite promieniowanie dostarczane w ciągu roku wynosi około $245 \text{ cal/cm}^2 \times \text{dzień}$, najniższe sumy promieniowania zanotowano w styczniu - $70 \text{ cal/cm}^2 \times \text{dzień}$, natomiast najwyższe w lipcu - $445 \text{ cal/cm}^2 \times \text{dzień}$. Udział % promieniowania rozproszonego w promieniowaniu całkowitym kształtuje się na poziomie 46% (średnia roczna). W cieplej połowie roku od kwietnia do września wynosi około 44%, natomiast w chłodnej połowie roku od października do marca udział ten wzrasta do 56%.

Zachmurzenie jest elementem pogody, który w znacznym stopniu wpływa na ilość dopływającego promieniowania słonecznego do powierzchni Ziemi. Średnie roczne zachmurzenie wyraża się dużymi wartościami i wynosi około 57% pokrycia nieba przez chmury. Liczba dni pogodnych (stopnie zachmurzenia 0-2 w skali 0-10) wynosi 62-64, a liczba dni pochmurnych (stopnie zachmurzenia 8-10) waha się od 112 w północno-wschodniej części Nadleśnictwa do 116 w południowo-zachodniej.

3.1.3. POWIETRZE

Region, w którym położone jest Nadleśnictwo Brzozów, za wyjątkiem okolic Sanoka i Brzozowa należy do najmniej uprzemysłowionych rejonów całego województwa podkarpackiego. Jedynie w rejonie tych miast wskaźniki zanieczyszczenia powietrza są podniesione w stosunku do pozostałej części regionu.

Głównym zagrożeniem jest tzw. „niska emisja”, związana ze spalaniem paliw (węgiel, drewno, gaz) dla potrzeb bytowo-grzewczych gospodarstw domowych i transportem samochodowym oraz działalnością małych zakładów nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na wprowadzanie substancji do powietrza.

Wielkości stężeń średniorocznych zanieczyszczeń powietrza pochodzą z "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2013 roku" (WIOŚ Rzeszów 2014):

- stężenie pyłów PM10 kształtowało się na poziomie $12 - 30 \mu\text{g/m}^3$,
- stężenie tlenków azotu NO₂ wynosiło od $0,4 - 4 \mu\text{g/m}^3$,
- stężenie dwutlenku siarki SO₂ wynosiło od $2,9 - 5,9 \mu\text{g/m}^3$,
- stężenie benzenu w latach wynosiło od $0,4 - 1 \mu\text{g/m}^3$.

Wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031) wynika, że dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu [$\mu\text{g/m}^3$] wynoszą:

- średnioroczne stężenie pyłu zawieszony PM10 wynosi $40 \mu\text{g/m}^3$,
- średnioroczne stężenie pyłu NO₂ wynosi $40 \mu\text{g/m}^3$,
- średnioroczne stężenie pyłu SO₂ wynosi $20 \mu\text{g/m}^3$,
- średnioroczne stężenie benzenu wynosi $5 \mu\text{g/m}^3$.

Zanieczyszczenia powietrza, jakie odnotowuje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa kilkakrotnie są niższe od dopuszczalnych.

Budynki Nadleśnictwa Brzozów opalane są gazem, natomiast leśniczówki opalane są:

- sezonowanym drewnem (12 budynków),
- gazem oraz kominkami na drewno (3 budynki),
- gazem (1 budynek).

3.1.4. WODY

Wody powierzchniowe

Główną rolę w regulacji stosunków wodnych na terenie Nadleśnictwa Brzozów odgrywa rzeka San, w zlewni której położony jest prawie cały obręb Sanok i wschodnia część obrębu Brzozów, pozostała zachodnia część obrębu Brzozów leży w zlewni Wisłoka. Do tych rzek odprowadzają wodę mniejsze potoki i rzeki tworzące na tym terenie bardzo gęstą sieć wodną o układzie kratowym. Układ ten polega na równoległym przebiegu głównych dolin rzecznych do których dochodzą prostopadle mniejsze dopływy. Z ważniejszych potoków i rzek oprócz Sanu i Wisłoka należy wymienić: Baryczkę, Głębozec, Magierę, Pielnicę, Rybnik, Sanoczek, Siedliska, Stobnicę, Tyrawkę i Zmiennicę.

Koryta rzek i potoków mają bardzo zmienną szerokość (od 3 do 20 m) i głębokość wcięcia. Potoki miejscami posiadają bardzo duże spadki co w powiązaniu z tym, że przepływają przez utwory geologiczne o zmiennej odporności na erozję przyczynia się do powstawania głębokich dolin o stromych zboczach oraz lokalnych osuwisk. Ciekłe wodne na tym terenie charakteryzują się znaczną naturalnością, zasilane są głównie opadami atmosferycznymi, dzięki czemu można tu wyróżnić dwa maksima roczne związane z roztopami wiosennymi i gwałtownymi opadami w okresie letnim.

Cały obszar Karpat jest bardzo ważnym rejonem źródłiskowym, wypływają stąd główne rzeki Polski oraz niezliczona ilość małych rzeczek i potoków. Charakterystycznym elementem środowiska w Nadleśnictwie Brzozów są licznie występujące źródła wód mineralnych. Szczególnym miejscem ich występowania jest rejon Gór Słonnych, gdzie naliczono około 80 potoków, w których płyną wody o różnej zawartości soli, a także okolice samego Brzozowa, gdzie w okresie przedwojennym źródła wód mineralnych wykorzystywane były w celach leczniczych.

Wg "Raportu o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2013 roku" (WIOŚ Rzeszów 2014) stan wód Sanu (JCWP - PLRW200015223319) na terenie Nadleśnictwa został określony jako dobry.

Pomiar na tym terenie wykonuje się w dwóch punktach:

San-Mrzygłód PL01S1601_1909 oraz San-Trepcza PL01S1601_3454.

Stan chemiczny określono jako dobry.

Stan ekologiczny określono jako dobry.

Wody te określono, jako spełniające wymagania dla obszarów chronionych.

Wody podziemne

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajdują się w części południowej dwa zbiorniki wód podziemnych. Są to niewielkie fragmenty większych jednostek.

Porowo-szczelinowy zbiornik wód podziemnych "Bieszczady" (nr 431) w rejonie Sanoka, którego zasięg sięga południowo wschodniej granicy państwa, a łączna powierzchnia wynosi 1220 km², z tego 50 km² znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Zbiornik ten nie posiada dokumentacji hydrologicznej.

Porowy zbiornik wód podziemnych "Dolina rzeki Wisłok" (nr 432) jest związany ściśle z doliną rzeki Wisłok. Obejmuje łącznie powierzchnię 175,5 km², z tego 23 km² znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa.

Zbiornik ten posiada dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrologiczne w związku z ustanowieniem obszarów ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Nadleśnictwo znajduje się w zasięgu 3 jednolitych części wód podziemnych:

- PLGW2000152,

- PLGW2000154,

- PLGW2000168.

Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych wiąże się przede wszystkim z rozwiązaniem problemu ścieków, czyli budową kanalizacji sanitarnej i połączeniem jej ze skutecznym systemem oczyszczalni ścieków. Inwestycje te powinny być uzupełnione budową przepompowni ścieków do obsłużenia terenów trudnodostępnych dla systemu spływu grawitacyjnego oraz wyposażeniem kolektorów burzowych w urządzenia oczyszczające wody opadowe.

Budynki Nadleśnictwa są podpięte do kanalizacji komunalnej. Spośród leśniczówek, cztery są podpięte do kanalizacji gminnych (Dydnia, Grabownica, Bykowce i Trepcza). Pozostałe leśniczówki posiadają szamba sukcesywnie opróżniane.

3.1.5. GLEBY, TYPY SIEDLISKOWE LASU

GLEBY

Zmienność typologiczna gleb Nadleśnictwa Brzozowa jest stosunkowo niewielka. Dominują gleby brunatne, zajmując 97% powierzchni badanych gleb. Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne wylugowane (52,35%). Poza glebami brunatnymi na terenie nadleśnictwa występują:

- rankery brunatne,
- gleby rdzawe: bielicowe, brunatne,
- gleby płowe: właściwe, brunatne, opadowoglejowe,
- gleby gruntowoglejowe: właściwe, mułowe, próchniczne,
- gleby opadowoglejowe właściwe,
- gleby stagnoglejowe właściwe,
- mady rzeczne: właściwe, brunatne, próchniczne,
- gleby deluwialne brunatne, właściwe,
- gleby industrialne i urbanizowane o niewykształconym profilu,
- gleby kulturoziemne: rigosole.

Żadna z tych gleb nie przekracza 1 % udziału w powierzchni Nadleśnictwa.

Procentowy udział typów i podtypów gleb z podziałem na obręby leśne.

Gleby		Obręby leśne		Nadleśnictwo Brzozów	
Typ	Podtyp	Brzozów	Sanok		
		Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/		%	
Rankery	Rankery brunatne	-	12,30	12,30	0,08
Gleby brunatne	Gleby brunatne właściwe	1214,00	399,00	1613,00	10,15
	Gleby brunatne wylugowane	4682,71	3634,67	8317,38	52,35
	Gleby brunatne kwaśne	687,08	4759,07	5446,15	34,29
	Gleby brunatne bielicowe	46,63	26,36	72,99	0,46
Gleby płowe	Gleby płowe właściwe	-	3,83	3,83	0,02
	Gleby płowe brunatne	-	43,06	43,06	0,27
	Gleby płowe opadowoglejowe	-	59,21	59,21	0,37
Gleby rdzawe	Gleby rdzawe brunatne	65,33	30,73	96,06	0,60
	Gleby rdzawe bielicowe	-	38,55	38,55	0,24
Gleby gruntowoglejowe	Gleby gruntowoglejowe właściwe	-	2,31	2,31	0,01
	Gleby gruntowoglejowe próchniczne	0,99	-	0,99	0,01
	Gleby gruntowoglejowe mułowe	-	0,79	0,79	0,00
Gleby opadowoglejowe	Gleby opadowoglejowe właściwe	-	14,12	14,12	0,09
	Gleby stagnoglejowe właściwe	-	0,60	0,60	0,00
Mady rzeczne	Mady rzeczne właściwe	4,07	9,48	13,55	0,09
	Mady rzeczne próchniczne	-	2,11	2,11	0,01
	Mady rzeczne brunatne	13,83	18,44	32,27	0,20
Gleby kulturoziemne	Rigosole	51,83	-	51,83	0,33

Gleby		Obręby leśne		Nadleśnictwo Brzozów	
Typ	Podtyp	Brzozów	Sanok	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona /ha/	
Gleby przemysłowe i miejskie	Gł. przemysłowe i miejskie o niezales. prof.	68,53	-	68,53	0,43
Ogółem		6835,00	9054,63	15889,63	100,00

TYPY SIEDLISKOWE LASU

Zestawienie powierzchniowe i procentowe typów siedliskowych lasu w rozbięciu na obręby leśne.

Typy siedliskowe lasu	Obręb Brzozów		Obręb Sanok		Razem Nadleśnictwo	
	ha	%	ha	%	ha	%
LGŚW		0,00	4049,69	44,73	4049,69	25,49
LGW		0,00	31,77	0,35	31,77	0,20
LMGŚW		0,00	89,53	0,99	89,53	0,56
LMWYŻŚW	36,98	0,54	57,56	0,64	94,54	0,59
LMWYŻW		0,00	11,98	0,13	11,98	0,08
LWYŻŚW	6754,65	98,83	4564,98	50,41	11319,63	71,24
LWYŻW	16,00	0,23	209,67	2,32	225,67	1,42
LŁWYŻ	17,63	0,26	30,65	0,34	48,28	0,30
LŁG		0,00	1,25	0,01	1,25	0,01
OLJWYŻ	9,74	0,14	7,55	0,08	17,29	0,11
Ogółem	6835,00	100,00	9054,63	100,00	15889,63	100,00

Dominującym typem siedliskowym lasu jest las wyżynny świeży, który zajmuje 71,24% powierzchni leśnej Nadleśnictwa.

Nadleśnictwo posiada opracowania glebowo-siedliskowe:

- obręb leśny Brzozów opracowanie z 2007 r.,
- obręb leśny Sanok opracowanie z 2004 r.

Opis gleb w obu opracowaniach wykonano zgodnie z „Klasyfikacją gleb leśnych” CILP 2000.

3.1.6. LASY

LESISTOŚĆ

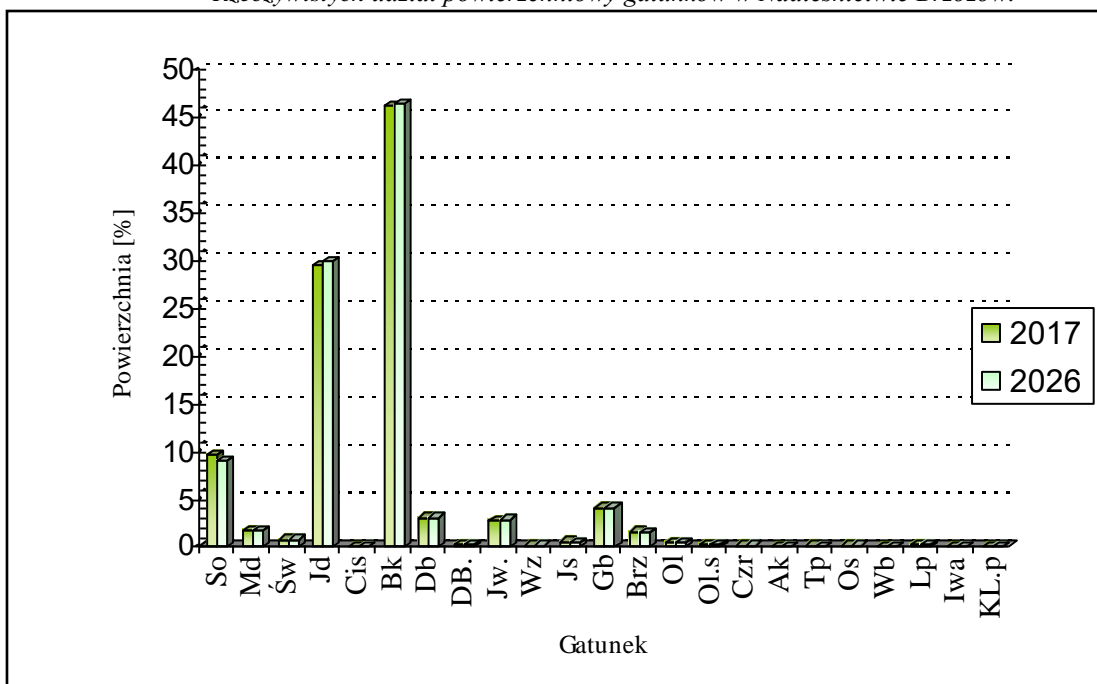
W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa o pow. 726,35 km² lesistość wynosi 31% (powiat brzozowski - 24%, powiat sanocki 41%). Pozostały obszar to głównie tereny rolnicze (grunty orne, łąki, pastwiska), wody i zurbanizowane. Lasy są rozmieszczone nierównomiernie i tworzą dużą ilość oderwanych kompleksów leśnych.

Lesistość w RDLP Krosno wynosi 39,1% (za <http://www.krosno.lasy.gov.pl/>), a dla województwa podkarpackiego – 37,9% (za <http://rzeszow.stat.gov.pl/>; w 2013 r.).

STRUKTURA DRZEWOSTANÓW

Skład gatunkowy

Rzeczywistych udział powierzchniowy gatunków w Nadleśnictwie Brzozów.

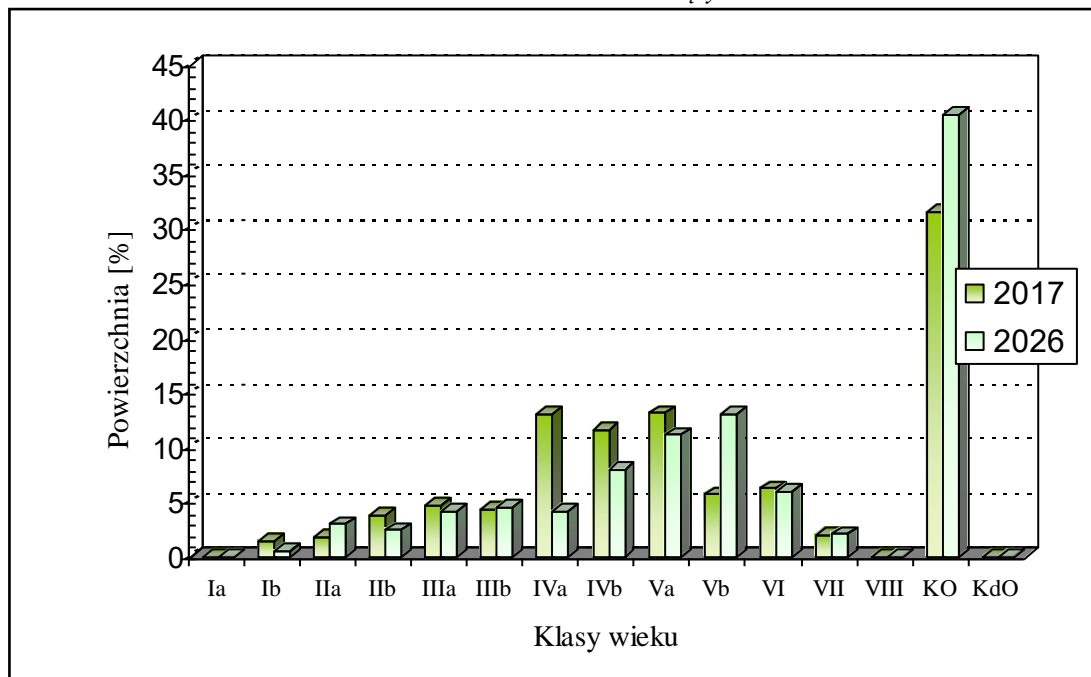

Trzon drzewostanów Nadleśnictwa Brzozów buduje buk (46,03% rzeczywistego udziału powierzchniowego), wraz z jodłą (29,43%). Znaczny udział ma też sosna (9,52 %), głównie na gruntach porolnych, a także grab (4,03%).

Struktura wiekowa

Drzewostany Nadleśnictwa odznaczają się znacznym zróżnicowaniem wiekowym. Największy rzeczywisty udział powierzchniowy wykazują drzewostany w klasie odnowienia – 31,6% oraz w IV klasie wieku – 24,8% i V – 18,9%.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z Planem nastąpi zwiększenie powierzchni drzewostanów w klasie odnowienia (KO). Powierzchnia drzewostanów w KO przekroczy 40%, a przy długich i bardzo długich okresach odnowienia, drzewostany te będą posiadać stare drzewa jeszcze przez ponad 30 lat.

Bogactwo gatunkowe drzewostanów

Zestawienie powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa wg grup wiekowych i różnorodności gatunkowej zawiera poniższa tabela.

Różnorodność gatunkowa drzewostanów	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41 – 80 lat	>80 lat	ha	%
Nadleśnictwo Brzozów						
jednogatunkowe	[ha]	343,84	1277,59	2145,83	3767,26	23,78
dwugatunkowe	[ha]	449,36	2258,71	3390,49	6098,56	38,49
trzygatunkowe	[ha]	262,17	1594,42	1756,77	3613,36	22,81
cztero- i więcej gatunkowe	[ha]	104,80	1258,67	999,52	2362,99	14,92
Razem Nadleśnictwo		1160,17	6389,39	8292,61	15842,17	100

Z powyższych danych wynika, że największy udział powierzchniowy mają drzewostany dwu- i więcej gatunkowe (76,22%).

Struktura piętrowa drzewostanów

W Nadleśnictwie Brzozów dominują drzewostany jednopiętrowe - 65,09% powierzchni, a 31,59% zajmują drzewostany w trakcie przemiany pokoleń (KO i KDO). Nie występują drzewostany o budowie przerębowej.

Pochodzenie drzewostanów

Drzewostany Nadleśnictwa Brzozów w 80,9% są pochodzenia naturalnego, jest to wynikiem preferowania rębni złożonych z naturalnym sposobem odnawiania lasu.

Zestawienie powierzchni wg grup wiekowych i pochodzenia drzewostanów w Nadleśnictwie Brzozów.

Rodzaj i pochodzenie drzewostanów	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41-80 lat	>80 lat	ha	%
Nadleśnictwo Brzozów						
plantacje drzew szybko rosnących	[ha]					
plantacje topolowe	[ha]					
odroślowe	[ha]					
z samosiewu	[ha]	786,40	3911,08	8114,44	12811,92	80,87
z sadzenia	[ha]	373,77	2442,82	160,14	2976,73	18,79
brak informacji	[ha]		35,49	18,03	53,52	0,34
Razem Nadleśnictwo	[ha]	1160,17	6389,39	8292,61	15842,17	100

Stan siedlisk leśnych

Zestawienie powierzchni drzewostanów wg stanu lasu i grup wiekowych w Nadleśnictwie Brzozów.

Stan siedliska	Gatunek panujący	Wiek			Suma końcowa	%
		<= 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
N1 naturalne		868,27	3793,48	8168,68	12830,43	80,99
N2 zbliżone do naturalnego		110,93	310,63	105,52	527,08	3,33
Z1 zniekształcone	BK	44,67	4,37		49,09	0,31
	BRZ	5,94	70,42		76,36	0,48
	GB	0,82	58,29		59,11	0,37
	IWA	0,07			0,07	0,00
	JD	11,4	77,55		88,95	0,56
	JS		0,38		0,38	0,00
	JW	0,12	2,49		2,61	0,02
	LP		0,45		0,45	0,00
	MD	53,99	73,78		127,77	0,81
	OL	2,71	1,7	1,21	5,62	0,04
	OL.S	13,61			13,61	0,09
	OS		0,09		0,09	0,00
	SO		1960,37	17,2	1977,57	12,48
ŚW	47,64	35,39		83,03	0,52	
Z1 Suma		180,97	2285,28	18,41	2484,66	15,68
Suma końcowa		1160,17	6389,39	8292,61	15842,17	100

Na terenie Nadleśnictwa Brzozów największy udział mają siedliska naturalne i w stanie zbliżonym do naturalnego, które zajmują łącznie 84,3% powierzchni leśnej. Tworzą je głównie drzewostany pochodzące z odnowienia naturalnego, o składach gatunkowych zgodnych z docelowym, dostosowane do potencjalnych warunków siedliskowych.

Spośród drzewostanów na siedliskach zniekształconych największą grupę stanowią drzewostany sosnowe na gruntach porolnych (79,7% powierzchni). Większość tych drzewostanów poddana jest przebudowie, która obecnie jest mocno zaawansowana. W wyniku prowadzonych prac powstały drzewostany w klasie odnowienia, z dobrze rozwiniętym podrostem.

DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

Podział funkcjonalny lasów Nadleśnictwa Brzozów obejmuje lasy rezerwatowe, lasy ochronne i lasy gospodarcze. Zestawiono je poniżej.

Lasy rezerwatowe

Zestawienie powierzchni położonych w obrębie rezerwatów przyrody w Nadleśnictwie Brzozów.

Nazwa rezerwatu	Lokalizacja	Pow. leśna zal. /ha/	Pow. leśna n-zal. /ha/	Pow. leśna zw. z gosp. l. /ha/	Pozostałe grunty /ha/	Ogółem /ha/
Polanki	obręb Sanok, leśnictwo Bykowce, oddziały 201a, 202 a, b, 203 a, b, c, d, f, 208 a, b, c, f, 209 a, b, c	184,44	-	-	-	184,44
Ogółem		184,44	-	-	-	184,44

Zasięg i lokalizację lasów rezerwatowych przyjęto zgodnie z aktami utworzenia tych rezerwatów.

Lasy ochronne

W Nadleśnictwie Brzozów przyjęto podział lasu na kategorie ochronności określony decyzją Ministra Środowiska DLOPiK.Lp-0233-22/99 z dnia 4 stycznia 1999 r. Podział powierzchni leśnej (zalesionej i niezalesionej) nadleśnictwa według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia tabela:

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności

Lp.	Kategorie ochronności	Obr. Brzozów	Obr. Sanok	Nadleśnictwo Brzozów	
		pow. [ha]	pow. [ha]	pow. [ha]	%
1	2	3	4	5	6
1	Rezerваты	-	184,44	184,44	1,16
2	Lasy ochronne - razem	6705,10	8618,89	15323,99	96,44
	W tym:	6105,33	7584,82	13690,15	86,16
	- wodochronne	50,60	-	50,60	0,32
	- wodochronne, stałe powierzchnie badawcze i doświadczalne	485,71	-	485,71	3,06
	- wodochronne, w miastach i wokół miast	63,46	1034,07	1097,53	6,91

Lp.	Kategorie ochronności	Obr. Brzozów	Obr. Sanok	Nadleśnictwo Brzozów	
		pow. [ha]	pow. [ha]	pow. [ha]	%
3	Lasy wielofunkcyjne (gospodarcze)	129,90	251,30	381,20	2,40
4	Razem:	6835,00	9054,63	15889,63	100

STARODRZEWY I DREWNO MARTWE

Drzewostany w wieku przekraczającym 100 lat zajmują łącznie powierzchnię rzeczywistą 2955,49 ha, co stanowi 18,7 % powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa.

Dominują w nich starodrzewia bukowe zajmujące powierzchnię 1473,06 ha (9,3%). Poza nimi występują tu jeszcze stare drzewostany jodłowe o powierzchni 967,96 ha (6,1%).

Grupy drzew w wieku ponad 100 lat w obszarach Natura 2000 na siedliskach przyrodniczych - powierzchnia rzeczywista.

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
PLH180013	BK	9110	58,23	
		9130	633,61	
		9170	9,12	
			27,63	
	BK Suma			728,59
	JD	9110	65,33	
		9130	401,24	
		9170	1,00	
			10,71	
	JD Suma			478,28
	DB.S	9110	2,89	
		9130	12,00	
		9170	6,54	
			2,33	
	DB.S Suma			23,76
	MD	9130	3,83	
		9170	0,23	
			1,43	
	MD Suma			5,49
	SO	9110	1,81	
9130		9,77		
9170		2,28		
		0,46		
SO Suma			14,35	

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty(ha)
	DB.C, GB, JW, KL, LP, SO.C, WZ	9110	0,52
		9130	66,48
		9170	4,27
			1,39
	GRUPA Suma		
PLH180013 Suma			1323,13
PLH180034	BK	9130	-
	BK Suma		-
	JD	9130	3,56
	JD Suma		3,56
	DB.S	9130	1,16
	DB.S Suma		1,16
	SO	9130	-
	SO Suma		-
PLH180034 Suma			4,72
Poza N2000	BK	9110	4,23
		9130	692,46
		9170	42,22
			5,56
		BK Suma	
	JD	9110	1,06
		9130	466,05
		9170	10,18
			8,83
	JD Suma		486,12
	DB.S	9110	0,13
		9130	123,17
		9170	53,83
			12,86
	DB.S Suma		189,99
	SO	9110	0,02
		9130	70,72
		9170	12,82
			7,75
	SO Suma		91,31
	MD	9110	1,96
		9130	53,32
		9170	4,97
			4,97
	MD Suma		65,22
	CZR, DB.C, DG, GB, ŚW, JS, JW, KSZ, LP, OL, SO.C, SO.WE, WZ	9110	0,09
		9130	34,65
		9170	8,05
		91E0	-

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty(ha)
			7,74
GRUPA Suma			50,53
Poza N2000 Suma			1627,64
Suma końcowa			2955,49

Zasób martwego drewna określono na poziomie **16,43** m³/ha średnio.

Dla obrębu Sanok, na terenie którego znajduje się Obszar Góry Słonne PLH180013, ilość martwego drewna wynosi **21,74** m³/ha.

Jest to liczba znacznie odbiegająca od średniej w RDLP w Krośnie - **17,3** m³/ha i w Lasach Państwowych - **5,5** m³/ha (WISL 2010-2014, BULiGL).

Znacznie mniejsza ilość martwego drewna występuje w obrębie Brzozów, na poziomie **9,59** m³/ha.

Typ siedliskowy lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drewna martwego					
		Drewno martwych drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m3/ha	m3	m3/ha	m3	m3/ha	m3
Obręb Brzozów							
LŁWYŻ	8,96	1,37	12,26	11,68	104,65	13,05	116,91
LMWYŻŚW	36,98	2,68	99,09	7,77	287,33	10,45	386,43
LWYŻŚW	6630,52	2,60	17232,89	7,00	46386,54	9,60	63619,43
LWYŻW	15,44	0,75	11,61	5,48	84,59	6,23	96,20
OLJWYŻ	4,67	0,00	0,01	1,70	7,93	1,70	7,94
Razem obręb Brzozów	6696,57	2,59	17355,86	7,00	46871,05	9,59	64226,90
Obręb Sanok							
LGŚW	3829,14	6,60	25287,15	17,49	66979,59	24,09	92266,74
LGW	30,98	9,00	278,89	6,41	198,69	15,41	477,58
LŁG	0,79	3,04	2,40	9,62	7,60	12,66	10,00
LŁWYŻ	15,94	5,11	81,45	11,65	185,75	16,76	267,20
LMGŚW	86,02	8,16	702,19	19,77	1700,33	27,93	2402,52
LMWYŻŚW	57,56	3,73	214,97	8,04	462,95	11,77	677,92
LMWYŻW	11,98	0,58	7,00	5,59	66,98	6,17	73,98
LWYŻŚW	4414,37	6,36	28076,73	13,40	59136,53	19,76	87213,26
LWYŻW	203,25	4,09	831,06	18,16	3691,85	22,25	4522,91
OLJWYŻ	0,63	4,74	2,98	12,98	8,18	17,72	11,16
Razem obręb Sanok	8650,66	6,41	55484,82	15,31	132438,44	21,72	187923,26
Ogółem n-ctwo	15347,23		72840,68		179308,49	16,43	252150,17

FORMY DEGENERACJI LASÓW

Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae*. Ta forma zniekształcenia należy do groźniejszych, gdyż obok zmian struktury i składu florystycznego często powoduje również zmianę siedliska.

Stopień borowacenia określa się na podstawie udziału sosny i świerka w górnej warstwie drzew. Wyróżnia się borowacenie:

- słabe, udział tych gatunków wynosi ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych,
- średnie, gdzie ich udział wynosi ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne, gdzie ich udział wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Zestawienie powierzchni wg form degeneracji lasu w Nadleśnictwie Brzozów – borowacenie.

Stopień borowacenia	Jedn.	Wiek			Ogółem	
		do 40 lat	41-80 lat	>80 lat	ha	%
Nadleśnictwo Brzozów						
brak	ha	989,11	3269,56	6824,33	11083,00	69,96
słabe	ha	104,11	741,33	1220,61	2066,05	13,04
średnie	ha	33,28	1160,49	220,95	1414,72	8,93
mocne	ha	33,67	1218,01	26,72	1278,40	8,07
Razem Nadleśnictwo		1160,17	6389,39	8292,61	15842,17	100

Borowacenie mocne występuje na 8,07% powierzchni leśnej Nadleśnictwa. Głównie są to drzewostany sosnowe w dużej mierze przebudowane, z podrostem zgodnym z typem drzewostanu, dzięki czemu zniekształcenie to jest niwelowane.

Neofityzacja, gatunki obce

Neofityzację, wynikającą ze sztucznej uprawy lub samoistnego wnikania do drzewostanów obcych gatunków drzew i krzewów, wyróżnia się w przypadku, gdy gatunek obcy jest panujący w wyłączeniu oraz gdy jest w składzie lub stanowi domieszkę w drzewostanie.

Na terenie Nadleśnictwa Brzozów zjawisko neofityzacji drzewostanów występuje w bardzo niewielkim zakresie. Wyłączenia z gatunkami obcymi panującymi i współpanującymi w górnej warstwie drzewostanu zajmują około 89,93 ha powierzchni leśnej (18,47 ha powierzchni rzeczywistej).

Tylko w jednym przypadku na powierzchni 7,30 ha gatunkiem panującym jest dąb czerwony, w pozostałych przypadkach dąb czerwony i akacja stanowią domieszki. Drzewostany te nie stanowią żadnego problemu hodowlanego.

Poza tymi przypadkami występują w drzewostanach miejscami i pojedynczo, czyli poniżej 5% udziału takie gatunki jak:

akacja, dagleźja, dąb czerwony, sosna banksa, sosna czarna, sosna wejmutka.

Monotypizacja

Zjawisko monotypizacji, tj. ujednolicenia składu gatunkowego lub wiekowego drzewostanu, na terenie Nadleśnictwa nie występuje.

Szczegółowa charakterystyka lasów znajduje się w Opisie ogólnym lasów i Programie ochrony przyrody.

LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE W OBSZARZE OSTOJA GÓRY SŁONNE PLH180013

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
PLH180013				
6510				
BRAK WSK		0,46		0,46
6510 Suma		0,46		0,46
9110				
BRAK WSK	38,06	22,97		61,03
CP		2,35		2,35
CP-P			1,96	1,96
IIA	2,55	4,32		6,87
IVD	187,33	54,49	3,43	245,25
TP	94,41	129,63	22,47	246,51
TW		14,76		14,76
9110 Suma	322,35	228,52	27,86	578,73
9130				
BRAK WSK	106,51	220,91	0,75	328,17
CP	14,25	18,11		32,36
CP-P	17,2	33,46	36,16	86,82
CW		1,29		1,29
IIA	6,89	6,21		13,1
IIAU	17,7	2,43		20,13

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
IVD	998,98	683,91	11,16	1694,05
IVDU	79,29	49,69		128,98
PIEL		0,9		0,9
TP	226,71	884,61	30,87	1142,19
TW	25,38	130,14	7,07	162,59
9130 Suma	1492,91	2031,66	86,01	3610,58
9170				
BRAK WSK	0,97	6,14	6,14	13,25
CP			1,72	1,72
CP-P		13,33		13,33
IVD	21,62	20,46		42,08
TP	26,45	61,25	4,56	92,26
TW			2,7	2,7
9170 Suma	49,04	101,18	15,12	165,34
91E0				
BRAK WSK		5,23	6,23	11,46
91E0 Suma		5,23	6,23	11,46
91F0				
BRAK WSK		2,57		2,57
91F0 Suma		2,57		2,57
PLH180013 Suma	1864,3	2369,62	135,22	4369,14

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Kwaśne buczyny na terenie Nadleśnictwa w obszarze Ostoja Góry Słonne zajmują 578,73 ha, w większości w stanie A (około 55,7% powierzchni tego siedliska) według metodyki z inwentaryzacji w LP z 2007 r.

W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat nie zmieni się.

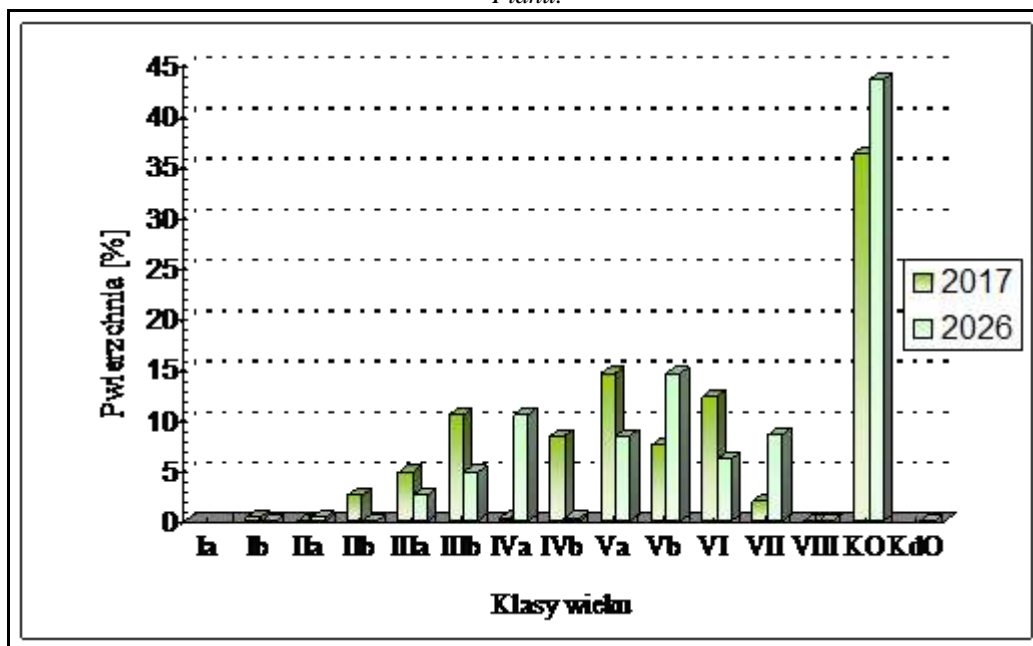
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku kwaśnej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9110	BK	58,23	107,65
	JD	65,33	94,84
	DB.S	2,89	8,13
	SO	1,81	5,36
	DB.C, GB, JW, KL, LP, SO.C, WZ	0,52	5,60
9110 Suma		128,78	221,58

Zabiegi rębne zaplanowano na 43,6% powierzchni tego siedliska. Nie planowano cięć uprzętających. Drzewostany rębne będą użytkowane cięciami od 30 do 50 lat. Takie działania prowadzone w długim okresie będą oddziaływać w zasadzie obojętnie lub pozytywnie. W okresie cały czas drzewostan podlega użytkowaniu rębniemu jak i odnowieniu. Negatywny wpływ rębni, z uwagi na nieznaczny rozmiar cięć i długi okres odnowienia oraz preferowanie odnowień naturalnych, zgodnych z typem drzewostanu jest krótkookresowy. Pomimo, że użytkowanie rębne może stwarzać wątpliwości, co do pozytywnego wpływu na zachowanie właściwego stanu ochrony, to jego wykonanie za pomocą rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) sprzyja zachowaniu stanu i powierzchni siedliska. Nie projektowano zabiegów gospodarczych na 10,5% powierzchni.

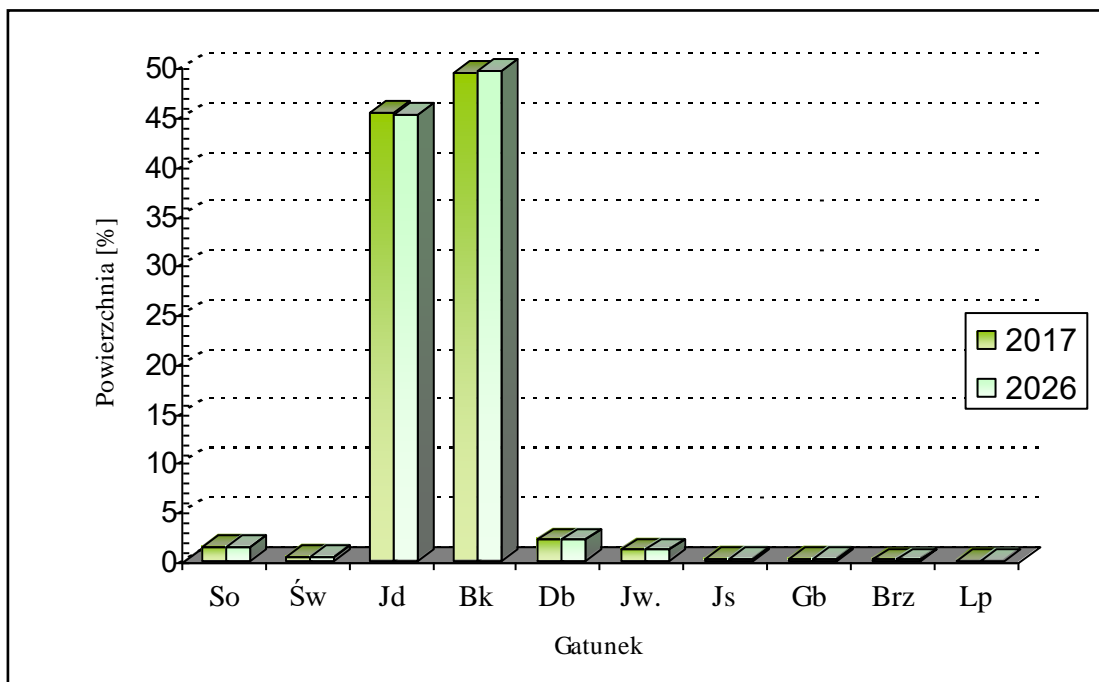
Na pozostałej powierzchni tego siedliska planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku kwaśnej buczyny w obszarze Ostoja Góry Słonne na terenie Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z Planem nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Klasa odnowienia zwiększy się. Zmiany te będą efektem planowania rębni złożonych w ciągu przyszłego 10-lecia.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku kwaśnej buczyny w obszarze Ostoja Góry Słonne na terenie Nadleśnictwie Brzozów.

Głównymi gatunkami na tym siedlisku są buk i jodła. Obecnie zajmują one 95% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Należy podkreślić, że klasy odnowienia powstałe w wyniku prowadzenia rębni z długim i bardzo długim okresem odnowienia są bardzo często drzewostanami o budowie wielopiętrowej, w których odnowienie zajmuje co najmniej 30% powierzchni. Koniec rębni bardzo często jest przejściem od razu do trzebieży wczesnych. Nie ma tu mowy o młodnikach, z jakimi mamy do czynienia przy rębniach złożonych z krótkim okresem odnowienia, gdzie po zakończeniu rębni mamy do czynienia z równym drzewostanem w pierwszej klasie wieku.

W życiu drzewostanu przy długim okresie odnowienia cały czas mamy do czynienia z drzewami, które mają masę i które naturalnie się wydzielając zasilają zasoby martwego drewna.

Ilość martwego drewna na tym siedlisku można oszacować na poziomie 23,45 m³/ha. Jest to dana dla tego siedliska w obrębie Sanok (POP rozdz. 4.3.7.5), którego większość powierzchni leży w obszarze PLH180013.

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się w okresie obowiązywania *Planu*.

W wyniku przeprowadzonego monitoringu tego siedliska, w trakcie prac urzędniowych w ostoi PLH180013 stan siedliska określono na FV, czyli właściwy.

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna karpacka jest najszerzej rozprzestrzenionym w Nadleśnictwie siedliskiem przyrodniczym – zajmuje w obszarze „Ostoja Góry Słonne” 3610,58 ha (82,6% pow. spośród wszystkich siedlisk przyrodniczych), w większości w stanie B (około 56,3% powierzchni tego siedliska). W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat zwiększy się.

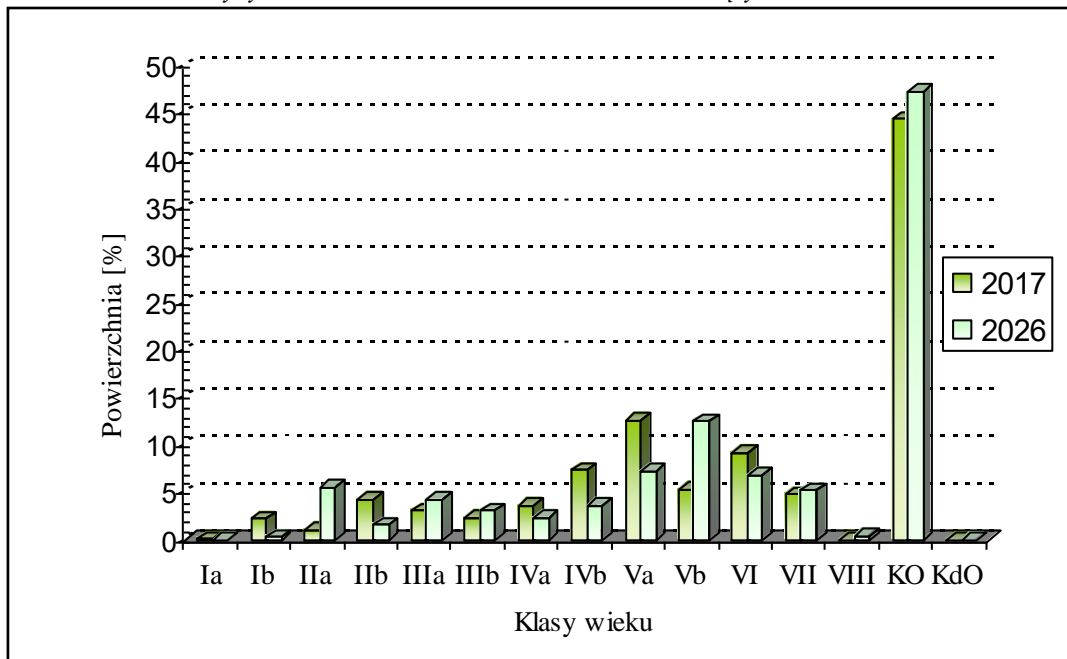
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku żyznej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9130	BK	633,61	903,91
	JD	401,24	515,16
	DB.S	12,00	25,55
	SO	9,77	15,71
	MD	3,83	4,78
	INNE	66,48	73,76
9130 Suma		1126,93	1538,87

Zabiegi rębne zaplanowano na 51,4% powierzchni tego siedliska, ale zaledwie na 4,13% zastosowano cięcia uprzętające. Pozostałe drzewostany rębne będą użytkowane cięciami od 30 do 50 lat. I podobnie jak w przypadku kwaśnych buczyn (kod 9110), zastosowano rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną, która nie wpłynie znacząco negatywnie na to siedlisko przyrodnicze, a nawet wpłynie pozytywnie na zróżnicowanie struktury tych drzewostanów.

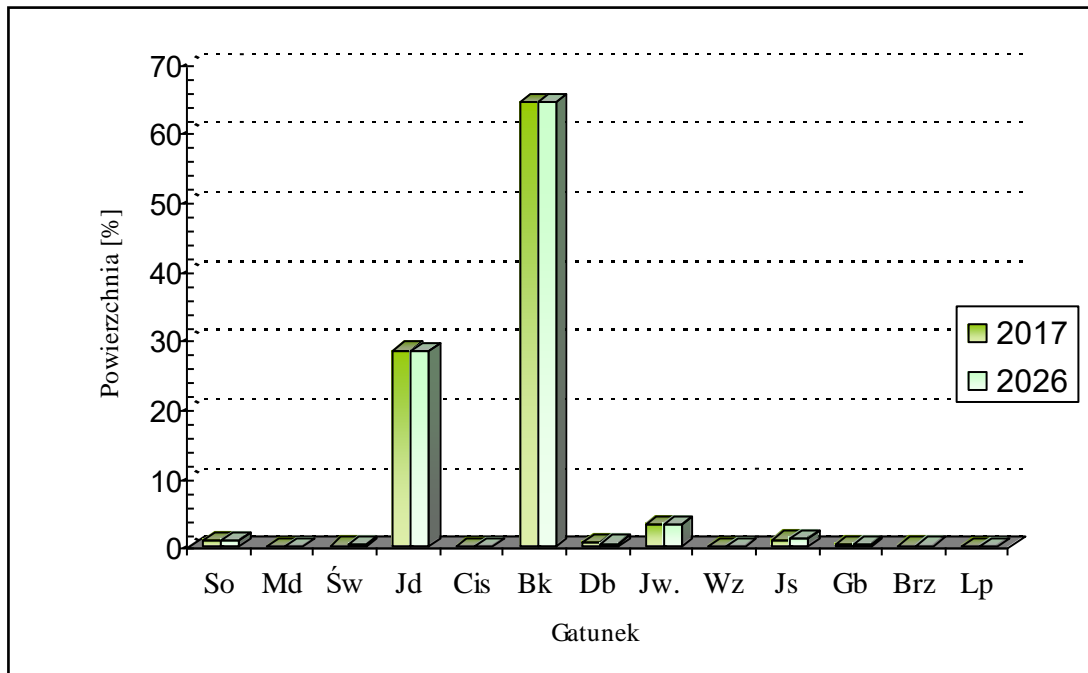
Zabiegów gospodarczych nie projektowano na 9,1% powierzchni siedliska. Na pozostałej powierzchni planuje się cięcia pielęgnacyjne, które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Nastąpi wzrost klas odnowienia i ich udział powierzchniowy w tym siedlisku przyrodniczym wyniesie 47,27%. Jeśli chodzi o charakterystykę klas odnowienia na tym siedlisku przyrodniczym, jest podobna do kwaśnych buczyn. Skracając wywód można stwierdzić, że w drzewostanie użytkowanym rębnią złożoną z długim i bardzo długim okresem odnowienia zawsze występują drzewa z masą, które zasilają zasoby martwego drewna.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Brzozów.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk. Obecnie zajmuje on 64,52% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Ilość martwego drewna na tym siedlisku można oszacować na poziomie 24,78 m³/ha. Jest to dana dla tego siedliska w obrębie Sanok (POP rozdz. 4.3.7.5), którego większość powierzchni leży w obszarze PLH180013.

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się w okresie obowiązywania *Planu*.

W wyniku przeprowadzonego monitoringu tego siedliska, w trakcie prac urządzeniowych w ostoi PLH180013 stan siedliska określono na FV, czyli właściwy.

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

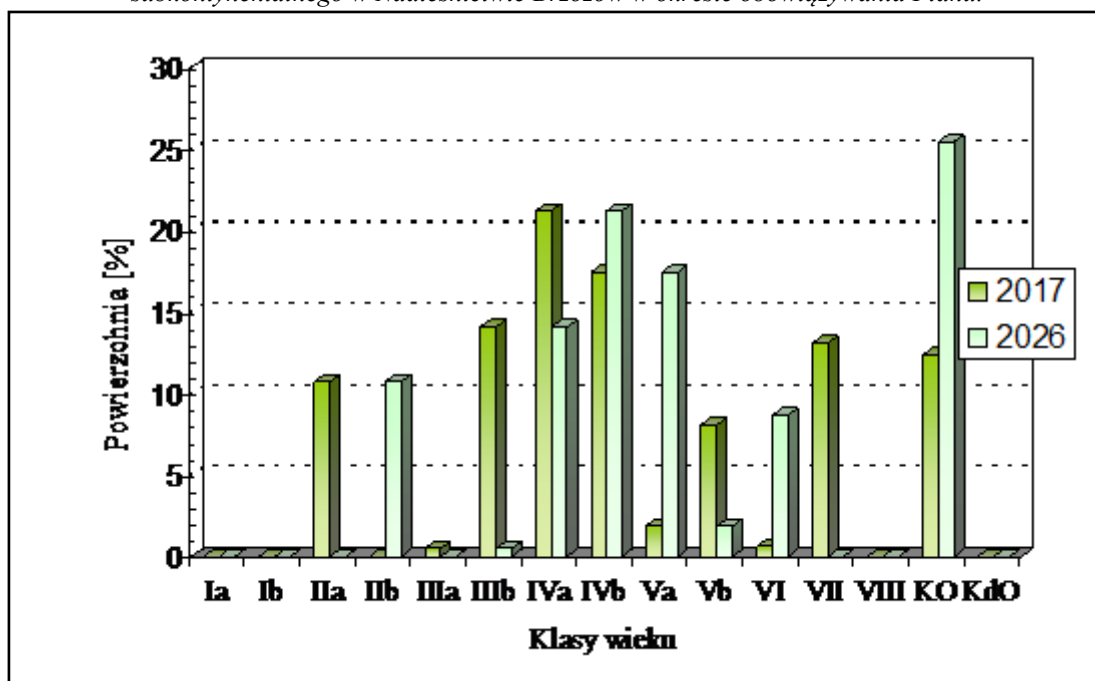
Grąd subkontynentalny na terenie Nadleśnictwa w obszarze „Ostoja Góry Słonne” zajmuje 165,34 ha. Na 57,64% tej powierzchni zaplanowano wykonanie cięć pielęgnacyjnych. Rębnią stopniową udoskonaloną użytkowane będzie 25,45% powierzchni siedliska, cięcia uprzątające nie są planowane.

Pozostała część powierzchni siedliska pozostawiona będzie bez zabiegu lub wykona się na niej czyszczenia późne.

Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku żyznej buczyny.

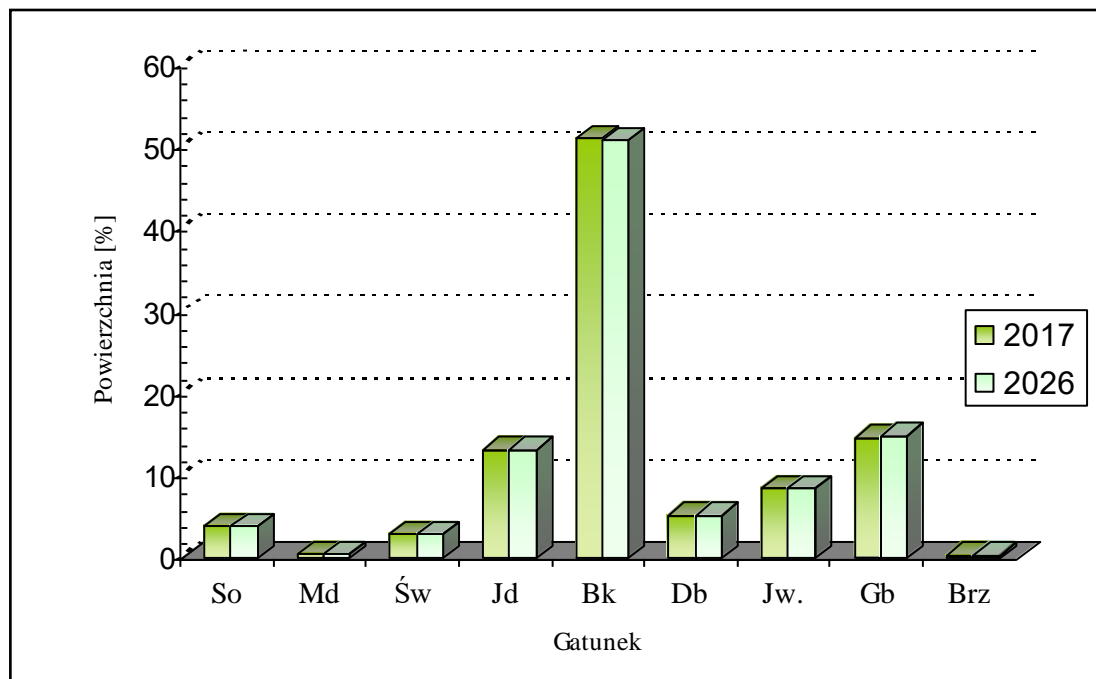
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9170	BK	9,12	13,90
	JD	1,00	1,11
	DB.S	6,54	8,57
	SO	2,28	2,39
	MD	0,23	0,47
	INNE	4,27	4,86
9130 Suma		23,44	31,30

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku grądu subkontynentalnego w Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku grądu subkontynentalnego w Nadleśnictwie Brzozów.

Dominującym gatunkiem jest buk, który zajmuje 51,02% powierzchni siedliska. Udział grabu jest znacznie niższy i wynosi 14,62%. Na koniec okresu skład gatunkowy nie ulegnie znacznym zmianom. Nieznacznie zmniejszy się ilość buka, na korzyść grabu.

Na podstawie powyższych wykresów można stwierdzić, że zaplanowane cięcia pielęgnacyjne nie wpłyną znacząco na drzewostany na tym siedlisku. Nastąpi naturalne przechodzenie klas wieku w wyniku starzenia się.

Ilość martwego drewna na tym siedlisku można oszacować na poziomie 16,26 m³/ha. Jest to dana dla tego siedliska w obrębie Sanok (POP rozdz. 4.3.7.5), którego większość powierzchni leży w obszarze PLH180013.

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się w okresie obowiązywania *Planu*.

W wyniku przeprowadzonego monitoringu tego siedliska, w trakcie prac urządzeniowych w ostoje PLH180013 stan siedliska określono na U1, czyli stan niezadowolający.

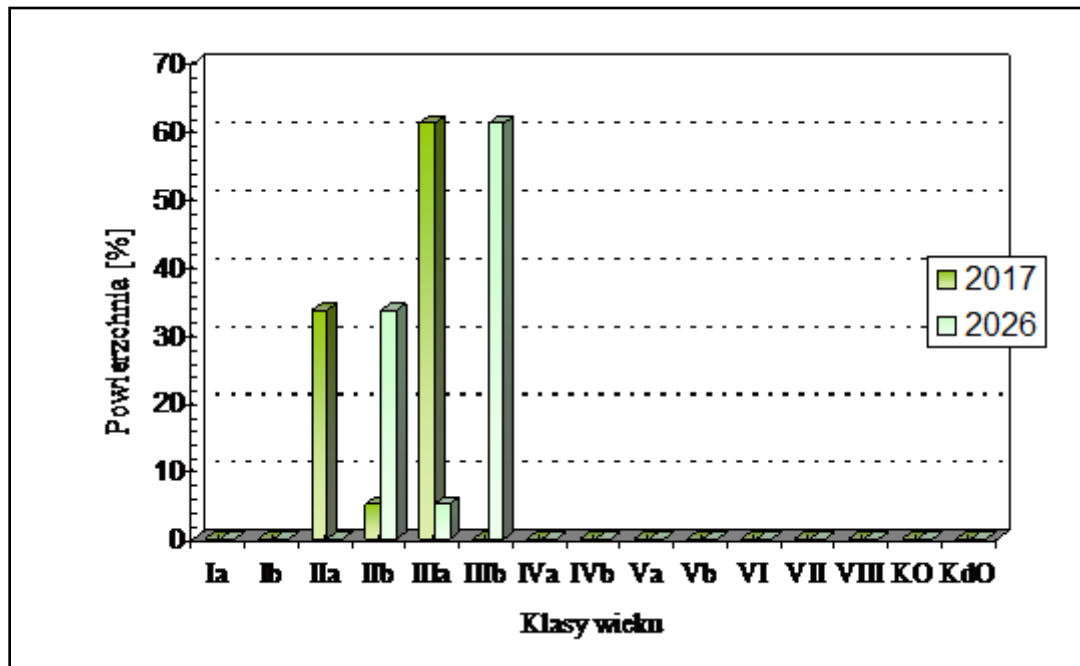
91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

Łęgi wykazano na niewielkim areale – 11,46 ha, w 54,4% w stanie C. W obrębie tego siedliska nie projektowano żadnych zabiegów gospodarczych. Brak na tym siedlisku drzewostanów w wieku ponad 100 lat. Główną przyczyną tego jest

przewaga w tych drzewostanach olszy szarej (73,7%), która bardzo wczesnie ulega naturalnemu zamieraniu i rozkładowi.

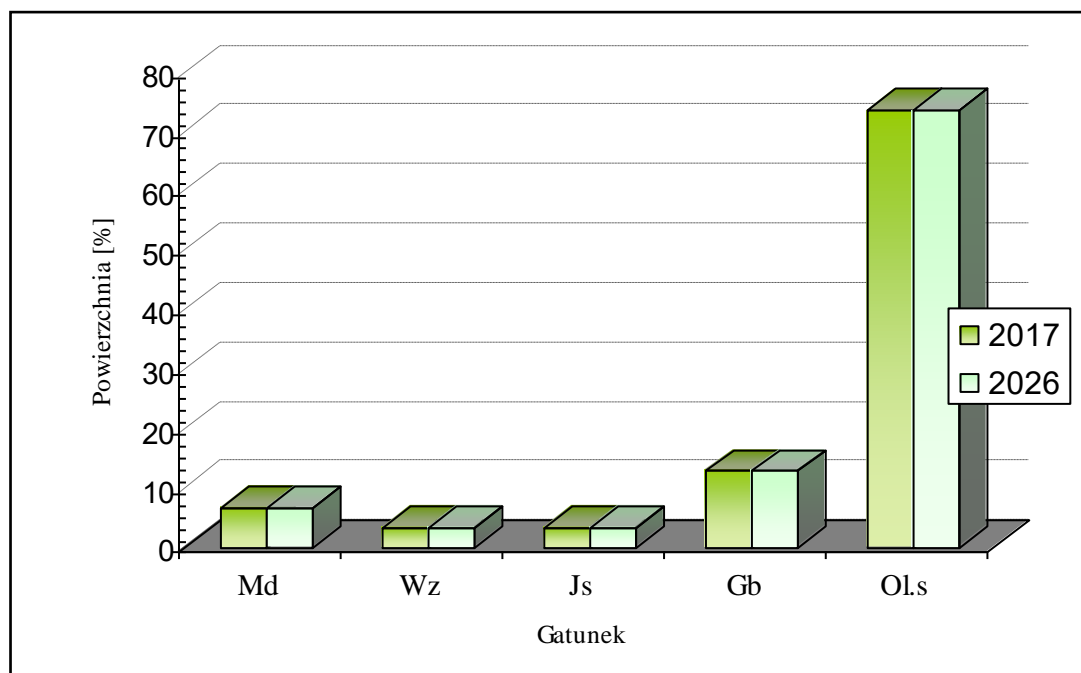
Już ponad trzydziestoletnia olsza szara może spełniać podobne zadania ekologiczne, jak ponad 100-letni buk.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedliskach lęgowych w Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

Powyższy wykres wykazuje naturalne starzenie się drzewostanów. Przechodzenie pomiędzy klasami wieku nie jest zaburzone w wyniku wykonywania cięć rębnych.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedliskach łęgowych w Nadleśnictwie Brzozów.

Ilość martwego drewna na tym siedlisku można oszacować na poziomie 8,62 m³/ha. Jest to wartość dla tego siedliska w obrębie Sanok (POP rozdz. 4.3.7.5), którego większość powierzchni leży w obszarze Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013.

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się w okresie obowiązywania *Planu*.

W wyniku przeprowadzonego monitoringu tego siedliska, w trakcie prac urządzeniowych w ostoi PLH180013 stan siedliska określono na FV.

SIEDLISKA LEŚNE OBSZAR GÓRY SŁONNE PLB 180003

W wyniku realizacji *Planu* na koniec okresu powierzchnia rzeczywista drzew powyżej 100 lat zwiększy się.

Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku żywej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9130	BK	726,07	1060,99
	JD	478,28	624,92
	DB.S	23,80	44,71
	JS	27,74	22,80
	JW	37,01	42,92

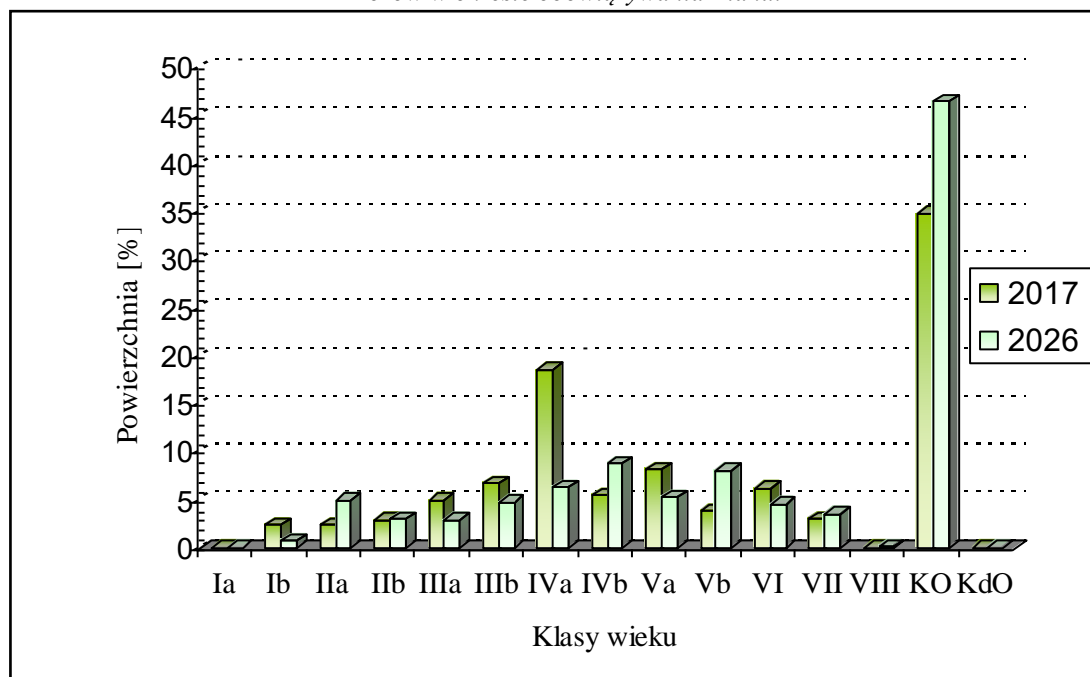
Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
	SO	15,41	27,01
	INNE	16,40	27,50
9130 Suma		1324,71	1850,85

Wskazanie gospodarcze	Powierzchnia
BRAK WSK	540,82
CP	114,35
CP-P	151,33
CW	1,29
IIA	35,47
IIAU	20,13
IVD	3106,70
IVDU	237,86
PIEL	3,71
TP	2310,64
TW	259,14
	6781,44

Zabiegi rębne zaplanowano na 50,14% powierzchni tego obszaru. Cięcia uprzętające zaplanowano na 3,8% . Drzewostany rębne będą użytkowane cięciami od 20 do 50 lat. Zastosowano rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną, która nie wpłynie znacząco negatywnie na siedliska w tym obszarze, a nawet wpłynie pozytywnie na zróżnicowanie struktury drzewostanów.

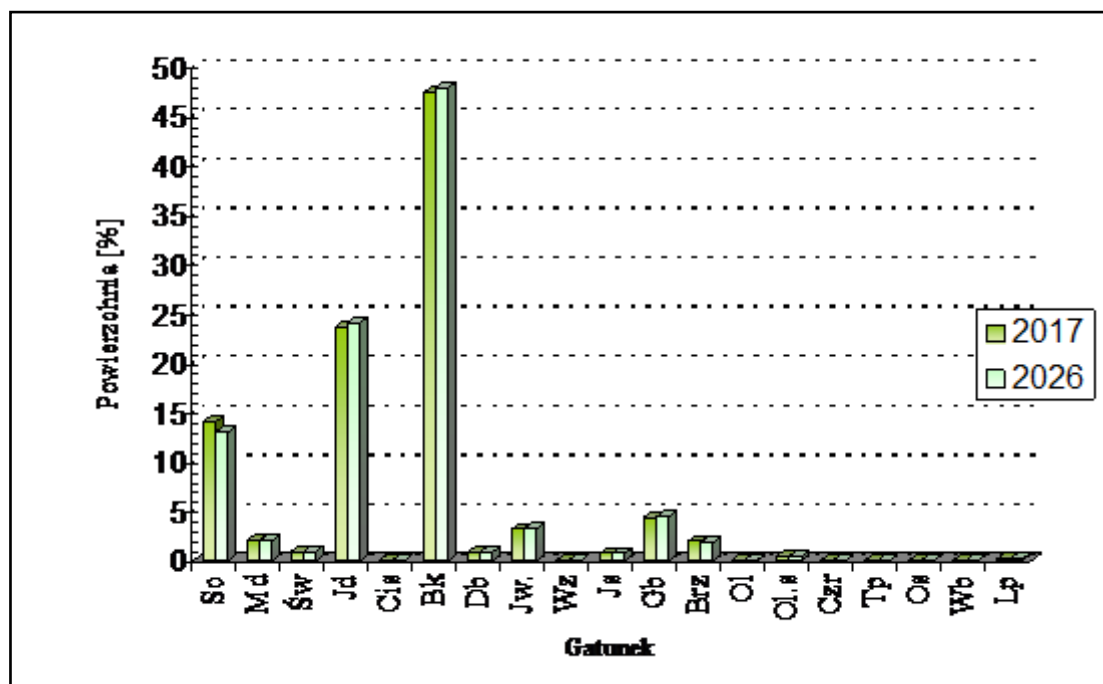
Bez wskazań gospodarczych pozostanie 7,86% powierzchni tej ostoi.

Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Nastąpi wzrost klas odnowienia i ich udział powierzchniowy w tym siedlisku przyrodniczym wyniesie 46,51%.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Brzozów.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest buk. Obecnie zajmuje on 47,43% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom, głównie ubędzie sosny.

Całkowita masa martwego drewna w obszarze	Powierzchnia obszaru	Średnia ilość martwego drewna
m ³	ha	m ³ /1 ha
146568	6877,83	21,31

Pośrednio na podstawie ilości pozostawianych starych drzewostanów, można stwierdzić, że ilość martwego drewna nie zmniejszy się.

3.1.7. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE W NADLEŚNICTWIE BRZOZÓW

Rodzaj obiektu	Na gruntach Nadleśnictwa		W granicach zasięgu terytorialnego (poza gruntami Nadleśnictwa)		Razem	
	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]
<i>Istniejące formy ochrony przyrody</i>						
Rezerваты przyrody	1	184,44	-	-	1	184,44
Parki krajobrazowe	1	7046,39	1	6417,13	1	13463,52
Obszar chronionego krajobrazu	2	6309,43	2	15409,94	2	21719,37
Obszary siedliskowe Natura 2000	2	6802,67	8	4440,19	8	11242,86
Obszary ptasie Natura 2000	1	6877,81	1	6344,15	1	13221,96
Użytki ekologiczne	7	19,24	-	-	7	19,24
Stanowiska dokumentacyjne	1	3,33	-	-	1	3,33
Pomniki przyrody	17	-	70	-	87	-
Chronione gatunki zwierząt	189	-	199	-	199	-
Chronione gatunki roślin i grzybów	75	-	75	-	75	-

Rezerwat przyrody "Polanki"

Podstawa prawna utworzenia: Zarządzenie Ministra Ochrony Środowisk, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 czerwca 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Monitor Polski. Nr 42 poz. 410).

Dokumenty dotyczące obszaru: Dokumentacja wstępna projektowanego rezerwatu częściowego „Polanki” wg stanu na 01.01.1990 r. wykonana przez Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej w Przemyślu.

Powierzchnia: wg aktu utworzenia –191,94 ha,
wg planu urządzenia lasu – 184,44 ha.

Rozbieżności między powierzchnią podaną w akcie utworzenia i planie urządzenia lasu wynikają z dwóch głównych przyczyn:

- niedokładności i schematycznego charakteru mapy na podstawie której określono powierzchnię ujętą w Zarządzeniu powołującym rezerwat;
- różnic w dokładności technik pomiarowych stosowanych obecnie i w trakcie prac nad utworzeniem rezerwatu.

Położenie: obręb Sanok, leśnictwo Bykowce, oddziały 201a, 202 a, b, 203 a, b, c, d, f, 208 a, b, c, f, 209 a, b, c.

Cel ochrony: zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnych zbiorowisk leśnych.

Przedmiot ochrony: żyzna buczyna karpacka.

Park Krajobrazowy Gór Słonnych

Podstawa prawna:

- rozporządzenie Nr 19 Wojewody Krośnieńskiego w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Gór Słonnych z dnia 27 marca 1992 r. (Dz. U. Woj. Kroś. Nr 7/92, poz. 53);
- rozporządzenie Nr 37 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 9 października 1996 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. U. Woj. Kroś. Nr 44, poz. 195);
- rozporządzenie Nr 70 Wojewody Podkarpackiego z dnia 27 marca 2000 r. zmieniające rozporządzenie Nr 19 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. U. Woj. Podkarp. Nr 24, poz. 196);
- rozporządzenie Nr 23/04 Wojewody Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 46, poz. 484);

- rozporządzenie Nr 4/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 4 marca 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 32, poz. 331);
- uchwała nr XXXIX/791/13 Sejmiku województwa Podkarpackiego z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 2013 r. poz. 3632);
- uchwała Nr XLIV/919/14 Sejmiku województwa Podkarpackiego z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/791/13 z dnia 28 października 2013 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z 15 maja 2014 r. poz. 1531).

Park Krajobrazowy Gór Słonnych ma aktualny plan ochrony, ustanowiony Rozporządzeniem Nr 59/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 10 czerwca 2005 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Gór Słonnych (Dz. Urz. Woj. Podkarp. Nr 82 poz. 1384).

Łączna powierzchnia w momencie utworzenia wynosiła 38 096 ha. Obecnie jego powierzchnia wynosi 56 188 ha. Na obszarze Parku znalazły się w całości lub części gminy województwa podkarpackiego: Lesko, Olszanica, Sanok, Tyrawa Wołoska, Ustrzyki Dolne oraz Sanok - miasto. Według podziału fizjograficznego Park obejmuje północne fragmenty Gór Sanocko - Turczańskich przechodzących w Pogórze Przemyskie. Park obejmuje swoim obszarem typowe dla Karpat Wschodnich pasma górskie: Gór Słonnych i Chwaniowa. Pięknie, rusztowo uformowane grzbiety górskie ułożone z kierunku północnego zachodu na południowy wschód przecinane są siecią rzek i potoków będących dopływami Sanu i Wiaru. Przez południowo - wschodnią część Parku przechodzi granica głównego europejskiego działu wód, oddzielającego zlewiska Bałtyku i Morza Czarnego. Wody do Morza Czarnego z terenu Polski zbiera Strwiąż, wypływający ze stoków góry Berdo, doprowadzając je najpierw do Dniestru. Na terenie parku gospodarują 4 nadleśnictwa: Brzozów, Brzegi Dolne, Bircza oraz Lesko.

Osobliwością parku są licznie występujące na tym terenie słone źródła (Góry Słonne), największe ich zgęszczenie występuje w okolicy szczytu Na Opalonym. Pod powierzchnią ziemi kryją się nie tylko solanki, tereny te znane są również ze złóż roponośnych eksploatowanych od 1886 roku, obecnie są one na wyczerpaniu.

Nadzór nad parkiem sprawuje Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu, na którego czele stoi Dyrektor. Organem społeczno – doradczym przy Dyrektorze jest Zespół Parków Krajobrazowych.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Brzozów Park Krajobrazowy Gór Słonnych zajmuje powierzchnię około 13463,52 ha, w tym powierzchnia w zarządzie to 7046,39 ha.

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu

Utworzono na mocy Rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego Nr 10 z dnia 2 lipca 1998 roku (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 17/98 poz. 223). Prawie w całości położony jest w Beskidach Wschodnich, jedynie północno-zachodni fragment leży na Pogórzu Dynowskim. Administracyjnie WOCHK znajduje się na terenie gmin: Baligród, Brzozów Czarna, Dydnia, Komańcza, Lesko, Lutowska, Olszanica, Nozdrzec, Sanok, Solina, Zagórz, Ustrzyki Dolne.

Całkowita powierzchnia Obszaru wynosi 99911 ha, z czego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Brzozów leży 17559,61 ha, a 5274,41 ha stanowią grunty Nadleśnictwa.

Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu

Utworzono na mocy Rozporządzenia Wojewody Podkarpackiego Nr 55 z dnia 30 maja 2005 r. w sprawie Czarnorzeckiego OChK (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 80, poz. 1356).

Aktualnie obowiązującym aktem prawa jest uchwała nr XLVIII/996/14 Sejmiku województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Czarnorzeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podk. z 10 lipca 2014 r. poz. 1949).

Obszar ten zajmuje powierzchnie 10 039 ha i położony jest w gminach: Brzozów, Domaradz, Haczów, Jasienica Rosielna, Korczyna i Wojaszówka. Obszar jest jednocześnie otuliną Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Brzozów jest to około 4159,76 ha, w tym grunty nadleśnictwa wynoszą 1035,02 ha.

W Czarnorzeckim Obszarze Chronionego Krajobrazu dla ochrony stanowisk cisa pospolitego ustanowiono rezerwaty przyrody „Kretówki” i „Cisy w Malinówce”, oba znajdują się poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa.

Obszar Natura 2000

Zestawienie powierzchni obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym i na gruntach Nadleśnictwa Brzozów.

Obszar Natura 2000	Na gruntach Nadleśnictwa	Poza gruntami Nadleśnictwa w zasięgu terytorialnym	Razem
	[ha]	[ha]	[ha]
NA GRUNTACH NADLEŚNICTWA			
OSO "Góry Słonne" PLB 180003	6877,81	6344,15	13221,96
OZW "Ostoja Góry Słonne" PLH 180013	6700,32	3697,99	10398,31
OZW "Kościół w Dydni" PLH 180034	102,35	95,66	198,01
Razem	13680,48	10137,80	23818,28
POZA GRUNTAMI NADLEŚNICTWA			
OZW "Kościół w Nowosielcach" PLH 180035	-	0,28	0,28
OZW "Rzeka San" PLH 180007	-	273,27	273,27
OZW "Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021	-	94,30	94,30
OZW "Wisłok Środkowy z Dopływami" PLH 180030	-	40,45	40,45
OZW "Jaćmierz" PLH 180032	-	174,45	174,45
OZW "Sanisko w Bykowcach" PLH 180045	-	63,79	63,79
Razem	-	646,54	646,54

Pomniki przyrody

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Brzozów znajduje się aktualnie 17 obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody, w tym 15 pomników przyrody żywej i 2 pomnik przyrody nieożywionej.

Użytki ekologiczne

Obecnie na terenie Nadleśnictwa Brzozów znajduje się 7 użytków ekologicznych, o łącznej powierzchni 19,24 ha. Wszystkie są wprowadzone do ewidencji gruntów.

Stanowiska dokumentacyjne

Na terenie Nadleśnictwa Brzozów istnieje jedno stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej. Uznane ono zostało Uchwałą nr XXVI/176/05 Rady Gminy w Sanoku z dnia 28 kwietnia 2005 roku. Jest to czynne osuwisko: „Czerwona glina”, położone na terenie gminy Sanok, w leśnictwie Dębna, w oddz. 36 h na powierzchni 3,33 ha

Gatunki chronione i rzadkie

Na terenie Nadleśnictwa Brzozów i w jego zasięgu stwierdzono występowanie wielu gatunków roślin, w tym:

Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
na gruntach Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją		
1.	Buławnik mieczolistny	<i>Cephalanthera longifolia</i>
2.	Jęczyznik zwyczajny	<i>Phyllitis scolopendrium</i>
3.	Kłokoczka południowa (3)	<i>Staphylea pinnata</i>
4.	Kruszczyk siny	<i>Epipactis purpurata</i>
5.	Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
6.	Paprotnik kolczysty	<i>Polystichum aculeatum</i>
7.	Tojad mołdawski	<i>Aconitum moldavicum</i>
8.	Obrazki plamiste (3)	<i>Arum maculatum</i>
w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa - bez dokładnej lokalizacji (na podstawie starego POP)		
9.	Buławnik wielkokwiatowy	<i>Cephalanthera damasonium</i>
10.	Goryczka krzyżowa (1)	<i>Gentiana cruciata</i>
11.	Goździk kosmaty (1)	<i>Dianthus armeria</i>
12.	Gółka długoostogowa (1)	<i>Gymnadenia conopsea</i>
13.	Kruszczyk błotny	<i>Epipactis palustris</i>
14.	Krwawnica wąskolistna	<i>Lythrum hyssopifolia</i>
15.	Kukułka Fuchsa (1)	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
16.	Listera sercowata	<i>Listera cordata</i>
17.	Mieczyk dachówkowaty (1)	<i>Gladiolus imbricatus</i>
18.	Ozorka zielona	<i>Coeloglossum viride</i>
19.	Paprotnik Brauna	<i>Polystichum braunii</i>
20.	Pełnik europejski (1)	<i>Trollius europaeus</i>
21.	Podejźrzon rutolistny (1)	<i>Botrychium multifidum</i>
22.	Róża francuska (1)	<i>Rosa gallica</i>
23.	Tojad wschodniokarpacki	<i>Aconitum lasiocarpum</i>
24.	Wyblin jednolistny	<i>Malaxis monophyllos</i>

Oznaczenia (wg Rozp. Ministra Środowiska z dnia 9.10.2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin):

- (1) -gatunki wymagające ochrony czynnej,
 (3) - nie dotyczy zwolnienie z zakazów, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1-3, w trakcie wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej, jeśli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie tych zakazów.

Gatunki roślin objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
na gruntach Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją		
1.	Bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>
2.	Ciemnocyca zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
3.	Cis pospolity <i>VU</i>	<i>Taxus baccata</i>
4.	Czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
5.	Drabik drzewkowy	<i>Climacium dendroides</i>
6.	Fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
7.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
8.	Goryczka trojeściowa	<i>Gentiana asclepiadea</i>
9.	Groszek wschodniokarpacki	<i>Lathyrus laevigatus</i>
10.	Gruszyca mniejsza	<i>Pyrola minor</i>
11.	Gruszyca jednokwiatowa	<i>Moneses uniflora</i>
12.	Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis helleborine</i>
13.	Parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
14.	Pierwiosnek wyniosły	<i>Primula elatior</i>
15.	Płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
16.	Podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
17.	Podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>
18.	Podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
19.	Pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
20.	Rokietnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>
21.	Skosatka zanokcicowata	<i>Plagiochila asplenioides</i>
22.	Śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
23.	Torfowiec wąskolistny	<i>Sphagnum angustifolium</i>
24.	Tujowiec delikatny	<i>Thuidium delicatum</i>
25.	Tujowiec tamaryszkowaty	<i>Thuidium tamariscinum</i>
26.	Wawrzynek wilczelyko	<i>Daphne mezereum</i>
27.	Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>
28.	Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>
29.	Widłóżab kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>
30.	Widłóżab miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>
31.	Wroniec widlasty	<i>Huperzia selago</i>
w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa - bez dokładnej lokalizacji (na podstawie starego POP)		
32.	Bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>
33.	Cebulica dwulistna	<i>Scilla bifolia</i>
34.	Centuria pospolita	<i>Centaurium erythraea</i>
35.	Gnidosz błotny	<i>Pedicularis palustris</i>
36.	Gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
37.	Goryczuszka orzęsiona	<i>Gentianella ciliata</i>
38.	Kukułka krwista typowa	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
39.	Kukułka plamista	<i>Dactylorhiza maculata</i>
40.	Kukułka szerokolistna	<i>Dactylorhiza majalis</i>
41.	Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
42.	Lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>
43.	Miodownik melisowaty	<i>Melittis mellisophyllum</i>
44.	Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>
45.	Obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>
46.	Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>
47.	Pióropusznik strusi	<i>Matteucia struthiopteris</i>
48.	Śnieżycza wiosenna	<i>Leucoium vernum</i>
49.	Zimowit jesienny	<i>Colchicum autumnale</i>

Stanowiska chronionych gatunków roślin, dla których podana jest dokładna lokalizacja przedstawiono na „Mapie przeglądowej walorów przyrodniczych i kulturowych” w skali 1:25000.

Zgodnie z § 8.1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin, zakazy, o których mowa w § 6 pkt 1–3, w stosunku do gatunków dziko występujących roślin, objętych ochroną gatunkową, z wyjątkiem gatunków wymienionych w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia oznaczonych symbolem (3), nie dotyczą wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów.

Na terenie Nadleśnictwa do 10 stanowisk rośliny nie stosuje się § 8.1:

- ✓ kłokoczka południowa - 9 stanowisk- lokalizacja: obręb Brzozów oddz. 14a (TP), 95d (BRAK WSK), 133a (TP), 133b (BRAK WSK), 133c (TP, CP), 133d (CP), 135a (TP), 164a (TP), 184b (BRAK WSK).
- ✓ obrazki plamiste - 1 stanowisk - lokalizacja: obręb Brzozów oddz. 48 f (BRAK WSK).

Dla ułatwienia przedstawiania w tabelach gatunków roślin, niebędących przedmiotami ochrony zestawiono je w 3 grupy ze względu na cechy siedlisk przez nie zajmowane:

Gatunki roślin i grzybów związanych ze środowiskiem leśnym.

1	<p>Bielista siwa <i>Leucobryum glaucum</i>, Buławnik mieczolistny <i>Cephalanthera longifolia</i>, Buławnik wielkokwiatowy <i>Cephalanthera damasonium</i>, Cebulica dwulistna <i>Scilla bifolia</i>, Ciemiężca zielona <i>Veratrum lobelianum</i>, Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>, Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>, Fałdownik nastroszony <i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>, Gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>, Goryczka trojeściowa <i>Gentiana asclepiadea</i>, Goryczka krzyżowa <i>Gentiana cruciata</i>, Gółka długoostrogowa <i>Gymnadenia conopsea</i>, Groszek wschodniokarpacki <i>Lathyrus laevigatus</i>, Gruszczyka mniejsza <i>Pyrola minor</i>, Gruszczyk jednokwiatowy <i>Moneses uniflora</i>, Jęczmienie zwyczajny <i>Phyllitis scolopendrium</i>, Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>, Listera jajowata <i>Listera ovata</i>, Listera sercowata <i>Listera cordata</i>, Lulecznica kraińska <i>Scopolia carniolica</i>, Miodownik melisowaty <i>Melittis mellisophyllum</i>, Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i>, Orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i>, Paprotnik Brauna <i>Polystichum braunii</i>, Paprotnik kolczysty <i>Polystichum aculeatum</i>, Parzydło leśne <i>Aruncus sylvestris</i>, Pierwiosnek wyniosły <i>Primula elatior</i>, Pióropusznik strusi <i>Matteucia struthiopteris</i>, Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>, Podkolan zielonawy <i>Platanthera chlorantha</i>, Podrzeń żebrowiec <i>Blechnum spicant</i>, Pokrzyk wilcza-jagoda <i>Atropa belladonna</i>, Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>, Skosatka zanokcicowata <i>Plagiochila asplenoides</i>, Soplówka jeżowata <i>Hericium erinaceus</i>, Soplówka bukowa <i>Hericium coralloides</i>, Śnieżycza wiosenna <i>Leucoium vernum</i>, Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>, Tojad mołdawski <i>Aconitum moldavicum</i>, Tujowiec delikatny <i>Thuidium delicatum</i>, Tujowiec tamaryszkowaty <i>Thuidium tamariscinum</i>, Wawrzynek wilczczyko <i>Daphne mezereum</i>, Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>, Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>, Widłoząb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>, Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>, Wroniec widlasty <i>Huperzia selago</i></p>
2	<p style="text-align: center;"><u>Gatunki roślin związane z terenami otwartymi</u></p> <p>Goździk kosmaty <i>Dianthus armeria</i>, Goryczuszka orzęsiona <i>Gentianella ciliata</i>, Kruszczyk siny <i>Epipactis purpurata</i>, Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>, Kukułka krwista typowa <i>Dactylorhiza incarnata</i>, Kukułka Fuchsa <i>Dactylorhiza fuchsii</i>, Kukułka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i>, Kukułka plamista <i>Dactylorhiza maculata</i>, Mieczyk dachówkowaty <i>Gladiolus imbricatus</i>, Ozorka zielona <i>Coeloglossum viride</i>, Pełnik europejski <i>Trollius europaeus</i>, Podejrzon rutolistny <i>Botrychium multifidum</i>,</p>

	Róża francuska <i>Rosa gallica</i> , Zimowit jesienny <i>Colchicum autumnale</i> , Centuria pospolita <i>Centaurium erythraea</i> , Wyblin jednolistny <i>Malaxis monophyllos</i>
3	Gatunki roślin związane z terenami podmokłymi i zabagnionymi Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i> , Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i> , Gnidosz błotny <i>Pedicularis palustris</i> , Krwawnica wąskolistna <i>Lythrum hyssopifolia</i> , Kruszczyk błotny <i>Epipactis palustris</i> , Obrazki alpejskie <i>Arum alpinum</i> , Obrazki plamiste <i>Arum maculatum</i> , Plonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i> , Tojad wschodniokarpacki <i>Aconitum lasiocarpum</i> , Torfowiec wąskolistny <i>Sphagnum angustifolium</i> ,

Gatunki grzybów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji.		
1.	Soplówka jeżowata (1)	<i>Hericium erinaceus</i>

Gatunki grzybów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji.		
1.	Soplówka bukowa	<i>Hericium coralloides</i>

Poniżej przedstawiono listy zwierząt stwierdzonych na gruntach oraz w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa z uwzględnieniem kategorii ochronności z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, a także załącznika II do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków;

Wykaz oznaczeń:

X – gatunki wymagające ochrony czynnej.

Małże

Gatunki małż objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji			
1.	Skójką gruboskorupowa	<i>Unio crassus</i>	DSII

Owady

Gatunki owadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
na gruntach Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją na mapach przeglądowych walorów przyrodniczo-kulturowych			
1.	Biegacz urozmaicony	<i>Carabus variolosus</i>	DSII
2.	Zgniotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	DSII
3.	Zagłębek bruzdkowany	<i>Rhysodes sulcatus</i>	DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji			
4.	Czerwończy nieparek (SOO Jaćmierz)	<i>Lycaena dispar</i>	DSII
5.	Krasopani hera	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	DSII
6.	Kozioróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	DSII
7.	Modraszek nausitous X (SOO Jaćmierz)	<i>Maculinea nausithous</i>	DSII
8.	Modraszek telejus X (SOO Jaćmierz)	<i>Maculinea teleius</i>	DSII
9.	Niepylak mnemozyna X	<i>Parnassius mnemozyne</i>	DSIV

Gatunki owadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji			
1.	Biegacz gładki	<i>Carabus glabratus</i>	
2.	Biegacz pomarszczony	<i>Carabus intricatus</i>	
3.	Biegacz skórzasty	<i>Carabus coriaceus</i>	
4.	Biegacz zielonożłoty	<i>Carabus auronitens</i>	
5.	Jelonek rogacz	<i>Lucanus cervus</i>	DSII
6.	Kozioróg bukowiec	<i>Cerambyx scopolii</i>	
7.	Paż żeglarz	<i>Iphiclides podalirius</i>	
8.	Trzmiel leśny	<i>Bombus pratorum</i>	
9.	Trzmiel kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	
10.	Trzmiel gajowy	<i>Bombus lucorum</i>	

Dla ułatwienia przedstawiania w tabelach gatunków owadów, niebędących przedmiotami ochrony zestawiono je w 2 grupy ze względu na cechy siedlisk przez nie zajmowane:

1.	<u>MOTYLE:</u> Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i> , Modraszek nausitous <i>Maculinea nausithous</i> , Modraszek telejus <i>Maculinea teleius</i> , Niepylak mnemozyna <i>Parnassius mnemozyne</i>
2.	<u>TRZMIELE, BIEGACZE</u> Trzmiel leśny <i>Bombus pratorum</i> , Trzmiel kamiennik <i>Bombus lapidarius</i> , Trzmiel gajowy <i>Bombus lucorum</i> , Biegacz gładki <i>Carabus glabratus</i> , Biegacz pomarszczony <i>Carabus intricatus</i> , Biegacz skórzasty <i>Carabus coriaceus</i> , Biegacz zielonożłoty <i>Carabus auronitens</i> , Jelonek rogacz <i>Lucanus cereus</i> , Kozioróg bukowiec <i>Cerambyx scopolii</i>

Ryby

Gatunki ryb objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym - poza gruntami nadleśnictwa			
1.	Brzanka	<i>Barbus peloponnesius</i>	DSII
2.	Głowacz przęgopłetwy	<i>Cottus poecilopus</i>	
3.	Głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>	DSII
4.	Kiełb Kesslera	<i>Romanogobio kessleri (Gobio kessleri)</i>	DSII
5.	Kiełb białopłetwy	<i>Gobio albipinnatus</i>	DSII
6.	Mínóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>	DSII
7.	Piekielnica	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	
8.	Piskorz	<i>Misgurnus fossilis</i>	DSII
9.	Różanka	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	DSII

Plazy

Gatunki płazy objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
na gruntach Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją na mapach przeglądowych walorów przyrodniczo-kulturowych			
1.	Kumak górski X	<i>Bombina variegata</i>	DSII
2.	Traszka karpacka X	<i>Lissotriton montandoni (Triturus montandoni)</i>	DSII
3.	Traszka grzebieniasta X	<i>Triturus cristatus</i>	DSII
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji			
4.	Grzebiuszka ziemna	<i>Pelobates fuscus</i>	DSIV
5.	Ropucha zielona	<i>Pseudepidalea viridis (Bufo viridis)</i>	DSIV
6.	Rzekotka drzewna X	<i>Hyla arborea</i>	DSIV

Gatunki płazy objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji			
7.	Ropucha szara	<i>Bufo bufo</i>	
8.	Salamandra plamista	<i>Salamandra salamandra</i>	
9.	Traszka góraska	<i>Ichthyosaura alpestris (Triturus alpestris)</i>	
0.	Traszka zwyczajna	<i>Lissotriton vulgaris (Triturus vulgaris)</i>	
1.	Żaba śmieszka	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>	
2.	Żaba trawna	<i>Rana temporaria</i>	

Dla ułatwienia przedstawiania w tabelach gatunków płazów, niebędących przedmiotami ochrony zestawiono je w jednej grupie:

PŁAZY nie będące przedmiotami ochrony

Grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, Rzekotka drzewna *Hyla arborea*, Ropucha szara *Bufo bufo*, Ropucha zielona *Pseudepidalea viridis*, Salamandra plamista *Salamandra salamandra*, Traszka góraska *Ichthyosaura alpestris*, Traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*, Żaba trawna *Rana temporaria*, Żaba śmieszka *Pelophylax ridibundus*

Gady

Gatunki gadów objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji			
1.	Gniewosz plamisty X	<i>Coronella austriaca</i>	

Gatunki gadów objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym - brak dokładnej lokalizacji			
1.	Jaszczurka zwinka	<i>Lacerta agilis</i>	
2.	Jaszczurka żyworodna	<i>Lacerta vivipara</i>	
3.	Padalec zwyczajny	<i>Anguis fragilis</i>	
4.	Zaskroniec zwyczajny	<i>Natrix natrix</i>	
5.	Żmija zygzakowata	<i>Vipera berus</i>	

Gatunki strefowe gadów:

Gniewosz plamisty - występuje w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, lecz do tej pory stanowisk jego nie odnotowano na gruntach Nadleśnictwa.

Ptaki

Najliczniejszą grupę kręgowców na gruntach Nadleśnictwa i w jego zasięgu terytorialnym stanowią ptaki. Można je spotkać we wszystkich biotopach, wykazując aktywność zarówno dzienną jak i nocną.

Gatunki ptaków objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
1.	Bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	DPI
2.	Błotniak łąkowy X	<i>Circus pygargus</i>	DPI
3.	Błotniak stawowy X	<i>Circus aeruginosus</i>	DPI
4.	Błotniak zbożowy X	<i>Circus cyaneus</i>	DPI
5.	Bocian biały X	<i>Ciconia ciconia</i>	DPI
6.	Bocian czarny X	<i>Ciconia nigra</i>	DPI
7.	Bogatka	<i>Parus major</i>	
8.	Brodzicz piskliwy	<i>Actitis hypoleucos</i>	
9.	Brzegówka	<i>Riparia riparia</i>	
10.	Cierniówka	<i>Sylvia communis</i>	
11.	Czajka X	<i>Vanellus vanellus</i>	DPII
12.	Czapla biała	<i>Egretta alba</i>	
13.	Czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	
14.	Czeczotka	<i>Carduelis flammea</i>	
15.	Czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>	
16.	Czyż	<i>Carduelis spinus</i>	
17.	Derkacz X	<i>Crex crex</i>	DPI
18.	Drozd obrożny	<i>Turdus torquatus</i>	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
19.	Drożdżik	<i>Turdus iliacus</i>	DPII
20.	Dudek X	<i>Upupa epops</i>	
21.	Dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	
22.	Dzięcioł białogrzbiety X	<i>Dendrocopos leucotos</i>	DPI
23.	Dzięcioł czarny X	<i>Dryocopus martius</i>	DPI
24.	Dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	
25.	Dzięcioł średni X	<i>Dendrocopos medius</i>	DPI
26.	Dzięcioł trójpalczasty X	<i>Picoides tridactylus</i>	DPI
27.	Dzięcioł zielonosiwy X	<i>Picus canus</i>	DPI
28.	Dzięcioł zielony X	<i>Picus viridis</i>	
29.	Dzięciołek	<i>Dendrocopos minor</i>	
30.	Dziwonia	<i>Carpodacus erythrinus</i>	
31.	Dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	
32.	Gajówka	<i>Sylvia borin</i>	
33.	Gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	
34.	Gąsiorek	<i>Lanius collurio</i>	DPI
35.	Gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	
36.	Grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	
37.	Jarzębatka (pokrzewka jarzębata)	<i>Sylvia nisoria</i>	DPI
38.	Jastrząb	<i>Accipiter gentilis</i>	
39.	Jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	
40.	Jer	<i>Fringilla montifringilla</i>	
41.	Jerzyk X	<i>Apus apus</i>	DPI
42.	Kapturka (pokrzewka czarnołbista)	<i>Sylvia atricapilla</i>	
43.	Kawka	<i>Corvus monedula</i>	
44.	Kłaskawka	<i>Saxicola rubicola</i>	
45.	Kobuz X	<i>Falco subbuteo</i>	
46.	Kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	
47.	Kos	<i>Turdus merula</i>	DPII
48.	Kowalik	<i>Sitta europaea</i>	
49.	Krętogłów	<i>Jynx torquilla</i>	
50.	Krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	
51.	Krzyżodziób świerkowy	<i>Laxia curvirostra</i>	
52.	Kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	
53.	Kulczyk	<i>Serinus serinus</i>	
54.	Kwiczół	<i>Turdus pilaris</i>	DPII
55.	Lelek	<i>Caprimulgus europaeus</i>	DPI
56.	Łozówka	<i>Acrocephalus palustris</i>	
57.	Makolągwa	<i>Carduelis cannabina</i>	
58.	Mazurek	<i>Passer montanus</i>	
59.	Modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	
60.	Muchołówka białoszyja	<i>Ficedula albicollis</i>	DPI
61.	Muchołówka mała	<i>Ficedula parva</i>	DPI
62.	Muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	
63.	Muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	
64.	Mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	
65.	Myszolów zwyczajny	<i>Buteo buteo</i>	
66.	Oknówka	<i>Delichon urbicum</i>	
67.	Orlik krzykliwy X	<i>Aquila pomarina</i>	DPI
68.	Orzechówka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	
69.	Paszkot	<i>Turdus viscivorus</i>	DPII
70.	Pelzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	
71.	Piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
72.	Pieczę	<i>Sylvia curruca</i>	
73.	Pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	
74.	Pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	
75.	Pliszka górska	<i>Motacilla cinerea</i>	
76.	Pliszka siwa	<i>Motacilla alba</i>	
77.	Pliszka żółta	<i>Motacilla flava</i>	
78.	Pluszcz	<i>Cinclus cinclus</i>	
79.	Pokląska	<i>Saxicola rubetra</i>	
80.	Pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	
81.	Potrzeszcz	<i>Emberiza calandra</i>	
82.	Pójdźka X	<i>Athene noctua</i>	2
83.	Przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>	
84.	Puchacz X	<i>Bubo bubo</i>	DPI
85.	Pustułka X	<i>Falco tinnunculus</i>	
86.	Puszczyk	<i>Strix aluco</i>	
87.	Puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	DPI
88.	Raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	
89.	Rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	
90.	Samotnik	<i>Tringa ochropus</i>	
91.	Sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	DPII
92.	Sieweczka rzeczna	<i>Charadrius dubius</i>	
93.	Sikora uboga (szarytka)	<i>Poecile palustris</i>	
94.	Siniak	<i>Columba oenas</i>	DPII
95.	Skowronek polny	<i>Alauda arvensis</i>	DPII
96.	Słownik szary	<i>Luscinia luscinia</i>	
97.	Sosnówka	<i>Periparus ater</i>	
98.	Sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	
99.	Sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	DPII
100.	Srokosz	<i>Lanius excubitor</i>	
101.	Strumieniówka	<i>Locustella fluviatilis</i>	
102.	Strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	
103.	Szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	
104.	Szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	
105.	Śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	DPII
106.	Śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	DPII
107.	Świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	
108.	Świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	
109.	Świerszczak	<i>Locustella naevia</i>	
110.	Świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	
111.	Trzmielojad	<i>Pernis apivorus</i>	DPI
112.	Trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	
113.	Turkawka	<i>Streptopelia turtur</i>	DPII
114.	Uszatka	<i>Asio otus</i>	
115.	Wilga	<i>Oriolus oriolus</i>	
116.	Włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	DPII
117.	Wodnik	<i>Rallus aquaticus</i>	
118.	Wróbel X	<i>Passer domesticus</i>	
119.	Zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	
120.	Zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	
121.	Zimorodek	<i>Alcedo atthis</i>	DPI
122.	Zniczek	<i>Regulus ignicapilla</i>	
123.	Żuraw	<i>Grus grus</i>	DPI

Gatunki ptaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
1.	Sroka	<i>Pica pica</i>	
2.	Kruk	<i>Corvus corax</i>	
3.	Czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>	
4.	Wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	

Gatunki ptaków lownych

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
1	Jarząbek	<i>Bonasia bonasia</i>	DPII
2	Grzywacz	<i>Columbus palumbus</i>	DPII

Dla ułatwienia późniejszego przedstawiania w tabelach ptaków, niebędących przedmiotami ochrony zestawiono je w 3 grupy ze względu na cechy siedlisk przez nie zajmowanych:

1.	<p><u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym:</u></p> <p>bogatka <i>Parus major</i>, czarnogłówka <i>Poecile montanus</i>, czyż <i>Carduelis spinus</i>, czubatka <i>Lophophanes cristatus</i>, dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>, dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>, dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>, gajówka <i>Sylvia borin</i>, gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>, grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>, jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>, jemiołuszka <i>Bombycilla garrulus</i>, jer <i>Fringilla montifringilla</i>, kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>, kobuz <i>Falco subbuteo</i>, kos <i>Turdus merla</i>, kowalik <i>Sitta europaea</i>, krętogłów <i>Jynx torquilla</i>, krogulec <i>Accipiter nisus</i>, kruk <i>Corvus corax</i>, krzyżodziób świerkowy <i>Loxia curvirostra</i>, kukułka <i>Cuculus canorus</i>, kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>, modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>, muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>, muchołówka szara <i>Muscicapa striata</i>, mysikrólik <i>Regulus regulus</i>, myszołów <i>Buteo buteo</i>, orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>, paszkot <i>Turdus viscivorus</i>, pełzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>, piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>, pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>, pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>, puszczyk <i>Strix aluco</i>, raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>, rudzik <i>Erithacus rubecula</i>, sikora uboga <i>Poecile palustris</i>, siniak <i>Columba oenas</i>, sosnowka <i>Periparus ater</i>, sójka <i>Garrulus glandarius</i>, strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>, szpak <i>Sturnus vulgaris</i>, śpiewak <i>Turdus philomelos</i>, świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>, świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>, turkawka <i>Streptopelia tortur</i>, uszatka <i>Asio otus</i>, wilga <i>Oriolus oriolus</i>, zięba <i>Fringilla coelebs</i>, zniczek <i>Regulus ignicapilla</i></p>
2.	<p><u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi:</u></p> <p>brzegówka <i>Riparia riparia</i>, cierniówka <i>Sylvia communis</i>, czajka <i>Vanellus vanellus</i>, drożdżik <i>Turdus iliacus</i>, dudek <i>Upupa epos</i>, dymówka <i>Hirundo rustica</i>, dzwonec <i>Chloris chloris</i>, gawron <i>Corvus frugilegus</i>, kawka <i>Corvus monedula</i>, kopciuszek <i>Phoenicurus phoenicurus</i>, kulczyk <i>Serinus serinus</i>, lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>, makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>, mazurek <i>Passer montanus</i>, oknówka <i>Delichon urbicum</i>, piegża <i>Sylvia curruca</i>, pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>, pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>, pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>, pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>, pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>, potrzęsacz <i>Emberiza calandra</i>, pójdzka <i>Athene noctua</i>, przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>, pustułka <i>Falco tinnunculus</i>, sierpówka <i>Streptopelia decaocto</i>, skowronek polny <i>Alauda arvensis</i>, słowik szary <i>Luscinia luscinia</i>, sroka <i>Pica pica</i>, srokosz <i>Lanius excubitor</i>, szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>, świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>, świerszczak <i>Locustella naevia</i>, trznadel <i>Emberiza citrinella</i>, wrona siwa <i>Corvus corone</i>, wróbel <i>Passer domesticus</i>, zaganiacz <i>Hippolais icterina</i></p>
3.	<p><u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym:</u></p> <p>brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>, łożówka <i>Acrocephalus palustris</i>, pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>, samotnik <i>Tringa ochropus</i>, sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>, strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>, śmieszka <i>Chroicocephalus ridibundus</i>, wodnik <i>Rallus aquaticus</i>,</p>

Gatunki strefowe ptaków w zasięgu terytorialnym i na terenie Nadleśnictwa Brzozów:

Dla orlika krzykliwego – wyznaczono strefy patrz pkt. 4.2.10.4. „Strefy ochronne.”

Bocian czarny, puchacz, sóweczka, włośchatka – gatunki obserwowane na terenie Nadleśnictwa lub podawane w literaturze ogólnej z tego terenu, lecz do tej pory nie udało się zlokalizować miejsc gniazdowania.

Bielik - zalatują sporadycznie w zasięg terytorialny Nadleśnictwa, gniazdowania nie stwierdzono.

W razie znalezienia miejsc gniazdowania gatunków wymagających ustanowienia stref, w trakcie prowadzenia corocznego monitoringu przez pracowników Nadleśnictwa, zgodnie z Instrukcją ochrony lasu, należy je zgłosić do odpowiednich organów.

Ssaki

Gatunki ssaków objęte ochroną ścisłą

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji			
1.	Borowiec wielki X	<i>Nyctalus noctula</i>	DSIV
2.	Gacek brunatny	<i>Plecotus auritus</i>	DSIV
3.	Gacek szary	<i>Plecotus austriacus</i>	DSIV
4.	Mopek zachodni	<i>Barbastella barbastellus</i>	DSII
5.	Niedźwiedź brunatny X	<i>Ursus arctos</i>	DSII
6.	Nocek duży	<i>Myotis myotis</i>	DSII
7.	Orzesznica	<i>Muscardinus avellanarius</i>	
8.	Podkowiec mały	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	DSII
9.	Ryś X	<i>Lynx lynx</i>	DSII
10.	Wilk X	<i>Canis lupus</i>	DSII

Gatunki ssaków objęte ochroną częściową

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
na gruntach Nadleśnictwa - z dokładną lokalizacją na mapach przeglądowych walorów przyrodniczo-kulturowych			
11.	Bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>	DSII
12.	Popielica	<i>Glis glis</i>	
w zasięgu administracyjnym- brak dokładnej lokalizacji			
13.	Gronostaj	<i>Mustela erminea</i>	
14.	Jeż wschodni	<i>Erinaceus concolor</i>	
15.	Łasica łąska	<i>Mustela nivalis</i>	
16.	Kret	<i>Talpa europaea</i>	
17.	Ryjówka aksamitna	<i>Sorex araneus</i>	
18.	Ryjówka malutka	<i>Sorex minutus</i>	
19.	Rzęsorek rzeczek	<i>Neomys fodiens</i>	

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	N2000
20.	Wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>	
21.	Wydra	<i>Lutra lutra</i>	DSII
22.	Zębiełek białawy	<i>Crocidura russula</i>	
23.	Zębiełek karliczek	<i>Crocidura suaveolens</i>	

Gatunki strefowe ssaków:

- nietoperze – nie zlokalizowano na terenie Nadleśnictwa, miejsc hibernacji nietoperzy, w których liczba osobników przekraczałaby 200 szt. (stanowiska nie spełniają kryterium ilościowego wyznaczania strefy),
- wilk, ryś – nie zlokalizowano miejsc rozrodu na terenie Nadleśnictwa,
- niedźwiedź - nie zlokalizowano miejsc gawrowania na terenie Nadleśnictwa.

Dla ułatwienia późniejszego przedstawiania w tabelach gatunków ssaków, niebędących przedmiotami ochrony zestawiono je w 3 grupy ze względu na siedliska przez nie zajmowane:

1.	<p style="text-align: center;"><u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym:</u> Borowiec wielki <i>Nyctalus noctula</i>, Gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i>, Mopek zachodni <i>Barbastella barbastellus</i>, Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> Gronostaj <i>Mustela erminea</i>, Jeż wschodni <i>Erinaceus concolor</i>, Łasica łąska <i>Mustela nivalis</i>, Kret <i>Talpa europaea</i>, Popielica, <i>Glis glis</i>, Ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>, Ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i>, Wiewiórka pospolita <i>Sciurus vulgaris</i>, Orzesznica <i>Muscardinus avellanarius</i> Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i></p>
2.	<p style="text-align: center;"><u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi:</u> Zębiełek białawy <i>Crocidura russula</i>, Zębiełek karliczek <i>Crocidura suaveolens</i></p>
3.	<p style="text-align: center;"><u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem wodnym:</u> Rzęsorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i>,</p>

3.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Plan urządzenia lasu nie zawiera działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Żadne z działań wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r., w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych warunków związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko nie jest wpisane w projekcie planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Brzozów.

3.3. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Potencjalne miejsca lub obszary, gdzie może nastąpić istotna kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody to:

- zaplanowanie użytkowania w miejscach, gdzie znajdują się stanowiska gatunków zwierząt lub roślin, bez podania sposobów ochrony stanowiska lub siedliska gatunku podczas zabiegów,
- zaplanowanie użytkowania w sposób zmieniający właściwą dla danego gatunku strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów,
- zamieszczenie w *Planie* zapisów (bądź brak takich zapisów) uszczegóławiających sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w miejscach szczególnie istotnych dla danego gatunku.

Oddziaływanie *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego jest również rozpatrywane pod kątem:

- zakresu korelacji przyjętych składów gatunkowych upraw i typów drzewostanów z naturalnymi składami drzewostanów w ramach siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS,
- wpływu zaplanowanych zabiegów na populacje rzadkich i chronionych gatunków ptaków, roślin i zwierząt, zwłaszcza gatunków z załącznika I DP lub załącznika II DS,
- wpływu zapisów *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.

3.4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI *PLANU*

- brak kompletnej wiedzy na temat możliwości przemieszczania się saproksylobiontów, co utrudnia planowanie rozmieszczenia kęp drzew do naturalnego rozkładu,
- konieczność uwzględniania wymagań wszystkich gatunków (celów ochrony), które mogą się wzajemnie wykluczać,
- naciski na uzyskiwanie właściwego stanu ochrony (FV), dla drzewostanów na siedliskach przyrodniczych w przeciągu krótkiego okresu czasu,
- brak planu ochrony rezerwatu przyrody "Polanki",
- brak podstaw prawnych i wytycznych określających jednoznacznie postępowanie w sferze proponowanych rezerwatów,

3.5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI *PLANU*

Planowanie gospodarki leśnej jest wymogiem ustawowym. Tak, więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urzędzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji. W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji *Planu*, nie ma potrzeby analizowania zmian, jakie niesie brak jego realizacji. Można jedynie zaznaczyć, że byłyby to zarówno skutki społeczne jak również ekonomiczne i przyrodnicze.

Ponadto brak realizacji *PUL* spowoduje bez wątpienia opóźnienie zakładanej przebudowy przekształconych ekosystemów leśnych w kierunku uzgodnienia ich składów gatunkowych z warunkami siedliskowymi metodami gospodarki leśnej (np. zaniechanie przebudowy drzewostanów na gruntach porolnych), co stanowi naruszenie ustawowego wymogu przebudowy drzewostanów nie zapewniających osiągnięcia celów gospodarki leśnej zawartych w *PUL* (art. 13 ustawy o lasach). Zaniechanie realizacji ustaleń *PUL* może przyczynić się ponadto np. do spontanicznego rozwoju roślinności, na niektórych siedliskach przyrodniczych, niezgodnych z celem ich ochrony.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należy przede wszystkim istotne ograniczenie rynku pracy. Dotknęłoby ono zarówno kadr zatrudnionych w nadleśnictwach jak i pracowników firm zajmujących się pozyskaniem drewna, przetwórstwem i zbytem. W słabo zaludnionym terenie, gdzie praca w lesie często jest ważnym, a niejednokrotnie jedynym źródłem dochodu, pozbawiłoby mieszkających tam ludzi możliwości zarobkowania. Z kolei do ekonomicznych skutków braku realizacji *Planu*, poza skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, zaliczyć wypada straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest duży.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* należy wspomnieć o konieczności jak najszerszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce np.: materiały sztuczne, plastyki, metale wykorzystywane w meblarstwie, czy węgiel kamienny przeznaczony do domowych kotłowni. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest także ograniczenie możliwości ingerencji w niekorzystne procesy zachodzące w przyrodzie. W przypadku, kiedy przekształcenia środowiska przyrodniczego wskutek urbanizacji i postępującej antropopresji są tak znaczne jak to ma miejsce obecnie i kurczy się areał siedlisk dostępnych dla wielu gatunków, aktywne kształtowanie przestrzeni zdanej do bytowania niejednokrotnie jest kluczem do ich ochrony. Przy odpowiednio nakreślonych celach działań ochronnych i właściwym zdefiniowaniu zasad prowadzenia zabiegów, gospodarka leśna nie tylko nie musi szkodzić, ale wręcz wspomagać działania ochronne. Bez planowych działań, obliczonych na

dziesięciolecia, trudne byłoby osiągnięcie zadania, które w wyłączonym z ingerencji ekosystemie potrwałoby setki lat.

Zapisy w ustawie o ochronie przyrody, które wyłączają LP z odszkodowań za straty wynikające z bytowania zwierząt chronionych, przerzucają na nadleśnictwo cały ciężar, jaki trzeba ponieść, aby zachować niektóre gatunki.

4. OCENA WPLYWU PLANU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000

4.1. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA ŚRODOWISKO

Plan nie jest typowym „planem wyznaczającym ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. Nie stwierdzono, aby jakiegokolwiek zapisy i wskazania zamieszczone w *Planie*, wpływały znacząco negatywnie na całość środowiska przyrodniczego w zasięgu Nadleśnictwa Brzozów. Jednak prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o *Plan*, a więc ingerencja w ekosystemy, może zawierać pewne elementy niekorzystnie oddziałujące na pewne elementy środowiska przyrodniczego. Wobec tego poniżej scharakteryzowano, stosownie do stanu prawa krajowego, międzynarodowych konwencji i dyrektyw obowiązujących na obszarze Unii, a także do zawartości i stopnia szczegółowości *Planu*, poszczególne komponenty środowiska oraz ocenę wpływu *Planu* na te elementy.

4.1.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (przyjętą 5 czerwca 1992 r., ratyfikowaną przez Polskę 18 stycznia 1996 r.), różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Można ją rozpatrywać na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym, i na tych trzech poziomach winna być chroniona, do czego zobowiązują wspomniane wcześniej akty prawa krajowego i międzynarodowego.

Zapisy Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Brzozów nie wpływają negatywnie na żaden z trzech poziomów bioróżnorodności.

Sposób zagospodarowania lasów górskich, preferowanie odnowień naturalnych, duża stosunkowo ilość drzewostanów, gdzie jest utrudniona gospodarka wpływają pozytywnie na zachowanie środowiska w stanie zbliżonym do naturalnego.

Jedynie duża ilość drzewostanów świerkowych na gruntach porolnych może budzić pewne obawy. Jednak *Plan* dla Nadleśnictwa jest ukierunkowany na takie drzewostany i w dalszej perspektywie doprowadzi do ich przebudowy na drzewostany o złożonej budowie i zgodne z siedliskiem.

Pewnym mankamentem ochrony genowej w formie drzewostanów nasiennych był fakt, że o kryteriach wyboru drzewostanów decydowała przede wszystkim wysoka jakość techniczna surowca drzewnego (Zawadzka 2002 r.). Nie umiemy obecnie przewidzieć, jakie genotypy są najlepsze ze względu na trwałość gatunku i możliwości zmian warunków zewnętrznych. Mankament ten niwelowany

jest przez bardzo dużą liczbę odnowień naturalnych, które przekazują wszelkie możliwe genotypy do następnych pokoleń lasu.

Różnorodność gatunkową gwarantuje na tym obszarze duża żyzność siedlisk oraz wielkość i łączność kompleksów leśnych. Sprawia to, że nawet duże ssaki chronione takie jak ryś, wilk czy też niedźwiedź znajdują tu dogodne warunki do bytowania. Żyzność siedlisk wpływa na dużą liczbę gatunków tu występujących, oraz szybkie i samoistne tworzenie się stref przejściowych – ekotonów. Niebezpieczeństwem dla różnorodności gatunkowej może być łatwość w odnawianiu naturalnym buka oraz problemy z odnowieniami naturalnymi jodły, co mogłoby prowadzić w dalekiej perspektywie do tworzenia monokultur bukowych.

Typy drzewostanów (TD) przyjmowane w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Brzozów zakładają wprowadzanie składów mieszanych. Były one przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Odpowiednio dobrane typy drzewostanów uwzględniają naturalny, właściwy dla danego siedliska skład drzewostanu, co **eliminuje potencjalny negatywny wpływ** gospodarki leśnej związany z uproszczeniem lub przekształceniem struktury gatunkowej fitocenozy leśnych.

Różnorodność ekosystemów leśnych w planie urządzenia lasu chroni się przez wyłączenia z produkcji leśnej wszelkich lasów łągowych, bagien i oczek wodnych. Nie przeznaczają się do zalesienia enklaw i polan śródleśnych. A bytowanie dużych kopytnych przyczyni się do utrzymania takiego stanu.

Przebudowa drzewostanów, oparta na podstawach ekologicznych i zasadach nowoczesnej gospodarki leśnej, służy zarówno poprawie kondycji lasów jak zwiększeniu różnorodności ekosystemowej, a więc ma charakter pozytywny. Jednak z uwagi na czas, którego ów zabieg wymaga, korzystne efekty tego rodzaju działań będą widoczne w perspektywie średnio- i długoterminowej.

4.1.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Plan urządzenia lasu nie ma wpływu negatywnego na ludzi. Jedyne jego realizacja w terenie może wpływać na jednostki znajdujące się w bezpośredniej bliskości. Ścinka drzew zawsze była obciążona niebezpieczeństwem, ale odpowiednie stosowanie się do przepisów BHP minimalizuje te zagrożenia.

Z tych też względów zapisy owe, zarówno w krótkim jak i w długim okresie czasu, **stanowią o dodatnim wpływie** założeń *Planu* na ten element.

4.1.3. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA, ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA GATUNKI CHRONIONE

Pierwszą grupę stanowią gatunki, dla których wykonano szczegółowe analizy wpływu realizacji *Planu* są gatunki z załącznika II DS lub załącznika I DP, które nie są przedmiotami ochrony dla obszarów Natura 2000, a występują na terenie Nadleśnictwa.

Pozostałe gatunki chronione, pospolite na terenie Nadleśnictwa, ujęto łącznie w grupach o podobnych wymaganiach ekologicznych.

W *POP* wszystkie te gatunki są przeanalizowane w rozdziale 4.5.4.8. tabela XXIIa.

Tabele w tym rozdziale są opracowane na podstawie „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, załącznik nr 2-4. Tabele z tych załączników podzielono na dwa rodzaje tabel:

- 1) tabela z ogólnymi uwagami o siedlisku przyrodniczym, siedlisku gatunku, ich stanie,
- 2) tabela z oceną wpływu planowanych czynności na przedmioty ochrony, ewentualnym negatywnym oddziaływaniu oraz działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie.

Podczas wykonywania prac gospodarczych związanych z realizacją *Planu* przestrzegane są obowiązujące przepisy prawa, wewnętrzne zarządzenia oraz instrukcje stosowane w LP.

Ogranicza to w wystarczającym stopniu negatywne oddziaływanie działań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej na siedliska przyrodnicze, gatunki chronione oraz ich siedliska.

Uwzględniono to podczas wykonywania poniższych ocen eksperckich.

Ogólna charakterystyka gatunków.

Lp	Nazwa i kod gatunku chronionego	Ogólne uwagi o siedlisku
1	2	3
Gatunki ptaków wymienione w SDF jako przedmioty ochrony, które nie spełniają kryterium 1% lęgowej populacji krajowej gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003.		
1	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	W zasięgu Nadleśnictwa gatunek obserwowany w trakcie przelotów.
2	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Teren Nadleśnictwa - różnego rodzaju drzewostany.
3	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	Teren Nadleśnictwa - zachowanie zadrzewionych odcinków linii brzegowej rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych.
4	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	Teren Nadleśnictwa - otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze, posiadający zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolne.

Lp	Nazwa i kod gatunku chronionego	Ogólne uwagi o siedlisku
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE niebędące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów.		
5	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLB180003
6	A075 Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> A082 Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>	W zasięgu Nadleśnictwa, gatunki zalatujące lub obserwowane w trakcie przelotów.
7	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> Jerzyk <i>Apus apus</i>	W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Tereny otwarte, poza lasami.
8	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	Teren Nadleśnictwa. Gatunek związany z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. W obrębie trwale zajmowanego terytorium wymaga fragmentów starodrzewów w wieku co najmniej 100 lat.
9	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Rozległe kompleksy leśne z polanami, skraje zewnętrzne lasów sąsiadujących z bezleśnymi odłogami. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

Ogólna charakterystyka gatunków.

L.p.	Nazwa gatunku lub grupy gatunków chronionych	Ogólne uwagi o siedlisku
1	2	3
Pozostałe ptaki niebędące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa		
10	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Różne typy lasów na terenie całego Nadleśnictwa. Wg raportu GIOŚ z 2013 r. liczebność populacji ptaków leśnych w Polsce stale wzrasta od 10 lat i tendencja ta nadal może się utrzymywać. Spadek zauważa się jedynie w niektórych populacjach: sikory czarnogłówki i ubogiej, pełzacza ogrodowego, gajówki, zięby, gila i mysikrólika
11	<u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Tereny otwarte, poza lasami.
12	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Rzeki, potoki i stawy na terenie Nadleśnictwa.
Owady niebędące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa		
13	<u>MOTYLE</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Tereny otwarte, poza lasami.
14	<u>TRZMIELE, MRÓWKI</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Lasy i obrzeża lasów.
Płazy niebędące przedmiotami ochrony.		
15	<u>PŁAZY</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Gatunki żyjące w środowisku leśnym, wilgotnym i podmokłym, blisko zbiorników wodnych.
Gatunki zwierząt z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE niebędące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów.		
16	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Wg raportu Grażyny Połczyńskiej-Konior Obr Sanok: 88d, 98b, 102a, 108c, 194a, 203b, 210b.
17	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	Terren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013.

Ogólna charakterystyka gatunków.

L.p.	Nazwa gatunku lub grupy gatunków chronionych	Ogólne uwagi o siedlisku
1	2	3
Gady niebędące przedmiotami ochrony.		
18	Gniewosz plamisty <i>Coronella austriaca</i>	Preferuje siedliska otwarte, obrzeża dróg, obrzeża lasów. Rzadko występuje w środku lasów.
19	Gady (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Lasy o złożonej strukturze z licznymi prześwietleniami, skraje lasów.
Ssaki niebędące przedmiotami ochrony.		
20	1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013.
21	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Teren Nadleśnictwa
22	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym:</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Lasy i obrzeża lasów.
23	<u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Tereny otwarte, poza lasami.
24	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Potoki i obrzeża lasów.
Rośliny i grzyby niebędące przedmiotami ochrony.		
25	<u>Gatunki roślin i grzybów związanych ze środowiskiem leśnym.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Gatunki związane ze środowiskiem leśnym. W obrębie ich stanowisk występują praktycznie wszystkie zabiegi, jakie zawiera <i>Plan</i> . Ilość odnotowanych stanowisk oraz zabiegi na nich planowane w zależności od typu siedliskowego lasu podano na końcu rozdziału.
26	Kłokoczka południowa <i>Staphylea pinnata</i>	Wymaga prześwietlenia drzewostanu. Lokalizacja - 10 stanowisk- lokalizacja: obręb Brzozów oddz. 14a (TP), 48f (BRAK WSK), 95d (BRAK WSK), 133 a (TP), 133 b (BRAK WSK), 133 c (TP, CP), 133 d (CP), 135a (TP), 164 a (TP), 184b (BRAK WSK).
27	<u>Gatunki roślin związane z terenami otwartymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Tereny otwarte, poza lasami.
28	<u>Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	Gatunki związane z terenami zabagnionymi.

L.p.	Nazwa gatunku lub grupy gatunków chronionych	Ogólne uwagi o siedlisku
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE niebędące przedmiotami ochrony, w siedliskowych obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów		
29	3220 - pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	Obr Sanok: 100Af, 101d, 101f - nie stanowią wydzielen
30	8220 - ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	Obr Sanok: 186a, 186Aa, 208a, 209a - nie stanowią wydzielen
31	7220 -źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	Obr Sanok: 209b - nie stanowią wydzielen
32	6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adrenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Lokalizacja wg bazy SILP
33	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013. Lokalizacja wg bazy SILP.
34	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013. Lokalizacja wg bazy SILP.
35	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013 i PLH180034. Lokalizacja wg bazy SILP.
36	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013. Lokalizacja wg bazy SILP.
37	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródliskowe)	Teren Nadleśnictwa poza obszarem Natura 2000 PLH180013. Lokalizacja wg bazy SILP.
38	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Lokalizacja wg bazy SILP

Oddziaływanie na gatunek.

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa sukcesyjna	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków wymienione w SDF jako przedmioty ochrony, które nie spełniają kryterium 0,5% lęgowej populacji krajowej gatunku na terenie obszaru Natura 2000 Góry Słonne PLB180003.									
1	A127 Żuraw <i>Grus grus</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
2	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
3	A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
4	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> A307 Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego. Zmiana sposobu użytkowania gruntu. Zalesianie terenów otwartych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki ptaków z załącznika I Dyrektywy Rady 2009/147/WE niebędące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów.									
5	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego, zalesianie terenów otwartych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
6	A075 Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> A084 Błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> A082 Błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
7	A031 Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> Jerzyk <i>Apus apus</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
8	A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i>	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
9	A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego Zmiana sposobu użytkowania gruntu. Zalesianie terenów otwartych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe ptaki niebędące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa									
10	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem leśnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
11	<u>Gatunki ptaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego Zmiana sposobu użytkowania gruntu. Zalesianie terenów otwartych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
12	<u>Gatunki ptaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych.	<i>Plan</i> nie formułuje zadań z tego zakresu.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa indokonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Owady niebędące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa									
13	<u>Motyle</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego Zmiana sposobu użytkowania gruntu. Zalesianie terenów otwartych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
14	<u>Trzmiele, Mrówki</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie miejsc bytowania w trakcie zrywki.	Optymalizować przebieg oraz sposób eksploatacji szlaków zrywkowych oraz miejsc składowania drewna.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Płazy nie będące przedmiotami ochrony.									
15	<u>PŁAZY</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych. 2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku. 3. Usuwanie drzew martwych i zamierających.	Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez wilgotne siedliska bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne. Nie użytkować wyznaczonych stref przypotokowych Nie zmieniać charakteru bagien wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydzieleń. Nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki nimi.
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gatunki zwierząt z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE nie będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów.									
16	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	1	brak	0	0	0	brak		
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
17	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i>							<p>1. Niszczenie w trakcie wykonywania szlaków zrywkowych małych zbiorników wodnych.</p> <p>2. Zrywka potokami, prowadząca do niszczenia naturalnego charakteru potoku - runa na brzegach oraz dna potoku.</p> <p>3. Usuwanie drzew martwych i zamierających</p>	<p>Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez wilgotne siedliska bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami.</p> <p>Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne.</p> <p>Nie użytkować wyznaczonych stref przypotokowych</p> <p>Nie zmieniać charakteru bagien wyróżnionych w ramach powierzchni nie stanowiących wydzieleni. Nie zalesiać oraz nie prowadzić zrywki nimi.</p>

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa indoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gady nie będące przedmiotami ochrony.									
18	Gniewosz plamisty <i>Coronella austriaca</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	1. Główne zagrożenie to utrata siedlisk lęgowych w wyniku zalesień. Brak odpowiednich kryjówek.	Ograniczanie sukcesji naturalnej w rejonie stanowisk, w PUL nie projektowano żadnych zalesień. Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).
		2	brak	brak	brak	Brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
19	Gady (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie schronień przez usuwanie martwego drewna.	Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ssaki niebędące przedmiotami ochrony występujące na terenie Nadleśnictwa									
20	1352 Wilk <i>Canis lupus</i>	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
21	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	1	brak	0	0	0	brak	Brak	Brak
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
22	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem leśnym:</u> (szczegół w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	Niszczenie schronień przez usuwanie martwego drewna. Zniekształcona struktura pionowa drzewostanów, którą tworzą drzewostany o małym zróżnicowaniu wiekowym.	Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiągających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
23	<u>Gatunki ssaków związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego Intensywne koszenie lub intensyfikacja użytkowania	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
24	<u>Gatunki ssaków związane ze środowiskiem wodnym</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	Nieodpowiedni dla gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.	Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczane w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa indoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pozostałe gatunki roślin i grzybów występujące na terenie Nadleśnictwa									
25	<u>Gatunki roślin i grzybów związanych ze środowiskiem leśnym.</u> (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	0	0	0	brak	<p>1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie lub zacinienie) w wyniku cięć mogąca skutkować zanikiem gatunków.</p> <p>2. Nieodpowiedni dla niektórych gatunków stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p>	<p>Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia.</p> <p>Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych.</p> <p>Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		
26	Kłokoczka południowa <i>Staphylea pinnata</i>	1	brak	brak	-1	brak	brak	Nadmierne zacinienie w drzewostanie.	Należy prześwietlać drzewostany, w których występuje gatunek. W bezpośrednim rejonie występowania gatunku cięcia należy wykonywać ostrożnie, aby nie niszczyć roślin.
		2	brak	brak	+1	brak	brak		
		3	brak	brak	+1	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
27	Gatunki roślin związane z terenami otwartymi (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	brak	brak	brak	brak	. Zaprzestanie użytkowania kośnego Zmiana sposobu użytkowania gruntu. Zalesianie terenów otwartych	Kontynuowanie użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych. Dopuszcza się pozostawianie powierzchni niekoszonych, zarośli i pojedynczych drzew.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
28	Gatunki roślin związane z terenami zabagnionymi (szczegóły w POP rozdz. 4.2.10)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Głównym zagrożeniem jest zanikanie środowisk wodnych	<i>Plan</i> nie formułuje zadań z tego zakresu.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE niebędące przedmiotami ochrony, w siedliskowych obszarach Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów									
29	3220 - pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
30	8220 - ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
31	7220 -źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE niebędące przedmiotami ochrony poza siedliskowymi obszarami Natura 2000 na terenie Nadleśnictwa Brzozów.									
32	6430 - Ziołorośla górskie (<i>Adrenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Brak	Brak
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
33	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zaprzestanie użytkowania kośnego Intensywne koszenie lub intensyfikacja użytkowania. Szkody wyrządzane przez dziki.	Obligatoryjne: prowadzenie ekstensywnego użytkowania kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego. Fakultatywne: użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska. Wykonanie niezbędnych zabiegów agrotechnicznych, umożliwiających ponowny rozwój siedliska oraz jego ekstensywne użytkowanie.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
34	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	1	brak	0	0	0	brak	<p>Zniekształcona struktura gatunkowa drzewostanu.</p> <p>Zniekształcona struktura pionowa drzewostanów, którą tworzą drzewostany o małym zróżnicowaniu wiekowym.</p> <p>Nasilone usuwanie drewna martwego.</p>	<p>Zakładanie upraw zgodnie z przyjętymi TD.</p> <p>Preferowanie odnowień naturalnych.</p> <p>Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia.</p> <p>Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych.</p> <p>Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).</p>
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
35	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	1	brak	0	0	0	brak	Zniekształcona struktura gatunkowa drzewostanu. Zniekształcona struktura pionowa drzewostanów, którą tworzą drzewostany o małym zróżnicowaniu wiekowym. Nasilone usuwanie drewna martwego.	Zakładanie upraw zgodnie z przyjętymi TD. Preferowanie odnowień naturalnych. Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
36	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	1	brak	0	0	0	brak	Zniekształcona struktura gatunkowa drzewostanu. Zniekształcona struktura pionowa drzewostanów, którą tworzą drzewostany o małym zróżnicowaniu wiekowym. Nasilone usuwanie drewna martwego.	Zakładanie upraw zgodnie z przyjętymi TD. Preferowanie odnowień naturalnych. Zmniejszanie ilości sosny i buka w trakcie wykonywania cięć pielęgnacyjnych i rębnych. Stosowanie rębni złożonych z długim i bardzo długim okresem odnowienia. Pozostawianie na siedliskach przyrodniczych drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie drzew biocenotycznych. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok 5% powierzchni drzewostanów osiągniętych w planie urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczym, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczone w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów) (Zarządzenie 28/2014 z późn. zm.).
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

L.p.	Nazwa i kod gatunku lub siedliska chronionego	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębna stopniowa i udoskonalona	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
37	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zrywka drewna poza wyznaczonymi szlakami zrywkowymi.	Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		
38	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	1	brak	brak	brak	brak	brak	Zrywka drewna poza wyznaczonymi szlakami zrywkowymi.	Remont istniejących i ewentualna budowa nowych szlaków umożliwiających zrywkę drzew przez siedlisko bez niszczenia runa i gleby poza wyznaczonymi szlakami. Kształtowanie struktury gatunkowej i odnawianie drzewostanów w oparciu o procesy naturalne.
		2	brak	brak	brak	brak	brak		
		3	brak	brak	brak	brak	brak		

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-)/,
- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-)/,
- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-)/;

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

Przy planowaniu wykonania zadań gospodarczych w przypadku gatunków chronionych zamieszczonych w tabeli powyżej należy brać zawsze pod uwagę zapisy rozporządzeń Ministra Środowiska dotyczących ochrony grzybów, roślin i zwierząt.

Wykaz odnotowanych stanowisk gatunków roślin i grzybów chronionych z uwzględnieniem wskazań gospodarczych i siedliskowych typów lasu.

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LWYZSW	LWYZW	OLJWYZ	Suma końcowa
bielistka siwa	4	1			5
IVD		1			1
AGROT	1				1
TP	3				3
bulawnik mieczolistny		1			1
TP		1			1
ciemniżyca zielona		1			1
IVD		1			1
cis	1	18			19
IVD		7			7
TP		8			8
TW		1			1
CP		2			2
CW	1				1
czosnek niedźwiedzi		4		2	6
IVD		1			1
BRAK WSK		1		2	3
TP		1			1
CP		1			1
drabik drzewkowaty		1			1
TP		1			1
faldownik nastroszony	1				1
ODN-ZŁOŻ	1				1
gnieźnik leśny		1	1	1	3
BRAK WSK				1	1
TP			1		1
CW		1			1
gorczyca trojeściowa	2				2
IVD	1				1
ODN-ZŁOŻ	1				1
groszek wschodniokarpacki	2	2			4

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LWYZSW	LWYZW	OLJWYZ	Suma końcowa
IVD	1	1			2
TP	1	1			2
gruszyca mniejsza		2			2
IVD		1			1
TP		1			1
gruszyca jednokwiatowa		1			1
ODN-ZŁOŻ		1			1
języczek zwyczajny		1			1
CP		1			1
kłokoczka południowa		7			7
BRAK WSK		1		1	2
TP		8			8
CP		2			2
kruszczyk siny			1		1
TP			1		1
kruszczyk szerokolistny		2			2
TP		2			2
lilia złotogłów		2			2
TP		1			1
ODN-ZŁOŻ		1			1
obrazki plamiste		1			1
BRAK WSK		1			1
plonnik pospolity	3	1			4
IVD		1			1
AGROT	1				1
BRAK WSK	1				1
ODN-ZŁOŻ	1				1
paprotnik kolczysty		1			1
TP		1			1
parzydło leśne		1			1
ODN-ZŁOŻ		1			1
pierwiosnek wyniosły	1	4			5
AGROT	1	1			2
TP		2			2
ODN-ZŁOŻ		1			1
podkolan biały	7	6			13
IVD	1	1			2
TP	4	3			7
TW		1			1
CP	1				1

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LWYZSW	LWYZW	OLJWYZ	Suma końcowa
ODN-ZŁOŻ	1				1
PRZEST		1			1
podkolan zielonawy		1			1
TP		1			1
podrzeń żebrowiec		3			3
IVD		1			1
BRAK WSK		1			1
CP		1			1
pokrzyk wilcza-jagoda		1			1
TP		1			1
rokietnik pospolity	1	2		1	4
BRAK WSK				1	1
TP		1			1
IVDU		1			1
ODN-ZŁOŻ	1				1
skosatka zanokcicowata		1			1
TP		1			1
śnieżyczka przebiśnieg			1		1
BRAK WSK			1		1
tojad moldawski		1			1
TP		1			1
torfowiec wąskolistny	1				1
TW	1				1
tujowiec delikatny		1			1
CP		1			1
tujowiec tamaryszkowaty		6		1	7
BRAK WSK				1	1
TP		2			2
CP		2			2
ODN-ZŁOŻ		1			1
PRZEST		1			1
wawrzynek wilczelyko	4	16		1	21
IVD		3			3
AGROT	1				1
BRAK WSK				1	1
TP		11			11
CP	2				2
CP-P		1			1

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LWYZSW	LWYZW	OLJWYZ	Suma końcowa
ODN-ZŁOŻ	1	1			2
widlak goździsty	1				1
CP	1				1
widlak jałowcowaty		1			1
CW		1			1
widłoząb kędzierzawy		2			2
CP		1			1
IVDU		1			1
widłoząb miotłowy		1			1
CP		1			1
wroniec widlasty		1			1
TP		1			1
Suma końcowa	28	99	3	7	137

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LWYZSW	Suma końcowa
bielistka siwa	1		1
ODN-ZŁOŻ	1		1
Cis	1	1	2
ODN-ZŁOŻ	1	1	2
faldownik nastroszony	1		1
ODN-ZŁOŻ	1		1
goryczka trojeściowa	1		1
ODN-ZŁOŻ	1		1
gruszyczka mniejsza		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1
gruszycznik jednokwiatowy		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1
lilia złotogłów		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1
płonnik pospolity	2	1	3
ODN-ZŁOŻ	2	1	3
parzydło leśne		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1
pierwiosnek wyniosły	1	2	3
ODN-ZŁOŻ	1	2	3
podkolan biały	2	1	3
ODN-ZŁOŻ	2	1	3
podrzeń żebrowiec		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LWYZSW	Suma końcowa
rokietnik pospolity	1		1
ODN-ZŁOŻ	1		1
tujowiec tamaryszkowy		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1
wawrzynek wilczelyko	2	1	3
ODN-ZŁOŻ	2	1	3
widłoząb miotłowy		1	1
ODN-ZŁOŻ		1	1
Suma końcowa	12	13	25

Wykaz odnotowanych stanowisk gatunków zwierząt chronionych z uwzględnieniem wskazań gospodarczych i siedliskowych typów lasu.

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LLWYZ	LMGSW	LMWYZW	LWYZSW	LWYZW	Suma końcowa
Biegacz urozmaicony					2		2
BRAK WSK					1		1
PIEL					1		1
Bóbr europejski	1	5			3		9
BRAK WSK		5					5
IVD	1						1
TP					3		3
Traszka grzebieniasta	4				3		7
AGROT					1		1
BRAK WSK	1						1
CP	2						2
TP	1				2		3
Traszka karpacka	4						4
BRAK WSK	2						2
CP	1						1
TP	1						1
Zagłębek bruzdkowany	18			1	12		31
AGROT	1						1
BRAK WSK	5				8		13
CP					2		2
IVD	4						4
ODN-ZŁOŻ	2						2
TP	6			1	1		8
TW					1		1
Zgniotek cynobrowy	30		1	1	17	1	50
AGROT	2				1		3
BRAK WSK	7				3		10

Gatunek/Wskazanie gospodarcze	LGSW	LLWYZ	LMGSW	LMWYZW	LWYZSW	LWYZW	Suma końcowa
CP	7				1		8
CW			1		2		3
IVD	2				1		3
ODN-ZŁOŻ	3				2		5
TP	9			1	6	1	17
TW					1		1
Suma końcowa	57	5	1	2	37	1	103

Analiza zabiegów zaplanowanych w odniesieniu do gatunków chronionych oraz ich siedlisk pozwala stwierdzić, że dla żadnego gatunku **nie przewiduje się znacząco negatywnego wpływu realizacji planu urzędzenia lasu**. Na większość gatunków zapisy *Planu* wpłyną neutralnie na stan ich populacji. Dla części gatunków zapisy *Planu*, mogą w pewnych przypadkach powodować krótko terminowo negatywne oddziaływanie (np. dzięcioł średni), które może być zminimalizowane poprzez realizację wszystkich ustaleń programu ochrony przyrody oraz zaleceń zamieszczonych w niniejszej *Prognozie*. Właściwy stan siedliska dla niektórych gatunków ptaków wiąże się z odpowiednią ilością starodrzewi, w których ptaki te mogą zakładać gniazda. Udział starodrzewi w wyniku realizacji *Planu*, powinien wzrosnąć na terenie całego Nadleśnictwa. W połączeniu z zaleceniem pozostawiania drzew dziuplastych, martwych i obumierających, daje to możliwość domniemywać, że ilość martwego drewna na terenie Nadleśnictwa nie zmniejszy się, a nawet wzrośnie. Jest to istotne dla wszelkich saproksylobiontów, czyli gatunków uzależnionych od martwego drewna w lesie. W wielu wypadkach stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia wpłynie łagodząco na stopień oddziaływania na gatunki procesu pobierania biomasy ze środowiska.

4.1.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Plan nie zawiera zapisów i nie planuje działań w odniesieniu do ekosystemów wodnych. Negatywny wpływ na te ekosystemy i zasoby wodne mógłby wystąpić w przypadku, gdyby realizowane na terenach leśnych zabiegi gospodarcze mogły spowodować zniekształcenie siedlisk newralgicznych dla ochrony wód.

W programie ochrony przyrody zawarto zapisy o konieczności ochrony stosunków wodnych poprzez:

- zachowanie lasów łęgowych i olsów, jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoje rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łęgowych i olsów nie zaplanowano użytkowania rębego, cięcia pielęgnacyjne ograniczyć do

niezbędnego minimum (stosować w przypadku występowania gatunków niezgodnych z siedliskiem);

- pozostawianie stref buforowych na siedliskach łągowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) wokół potoków bez pozyskania drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Indywidualnie należy podchodzić do tworzenia takich stref buforowych dla innych przedmiotów ochrony. Tworzenie ich powinno być podyktowane rzeczywistym występowaniem przedmiotu ochrony (Zarządzenie nr 28/2014);
- nie prowadzenie zrywki korytem wzdłuż potoku, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.: przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamarniętym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej (Zarządzenie nr 28/2014);
- kontynuowanie sposobów zagospodarowania dostosowanych do potrzeb maksymalizacji funkcji lasów wodochronnych (Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 r.;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych zbiorników i potoków;
- pozostawić bez ingerencji powierzchni sklasyfikowanych, jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np.: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;
- dopuszczenie do samorzutnego formowania się naturalnych tam z powalonych drzew lub fragmentów kłód sprzyjających ograniczeniu erozji wodnej z wyłączeniem sytuacji mogących zagrażać bezpieczeństwu powszechnemu.

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na wody.

4.1.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Zabiegi gospodarcze zapisane w Planie nie wpłyną na pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego. Ogólne można stwierdzić, że sumarycznie ilość masy zielonej zostanie zachowana, a nawet nieznacznie wzrośnie. Tak więc nie zostanie pogorszony bilans pobierania przez las CO₂, a co za tym idzie nie nastąpi znaczące oddziaływanie na powietrze.

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na powietrze.

4.1.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Plan nie zawiera zapisów mogących znacząco negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi. Stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia zapewnia stałą pokrywą roślinną, zabezpieczając powierzchnię ziemi przed erozją.

4.1.7. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

W Planie nie zaplanowano żadnych gruntów do zalesienia. Granica leśna jest już utrwalona, i w trakcie obowiązywania Planu nie ulegnie zmianie. Plan nie zakłada stosowania rębni zupełnych, dzięki czemu nie dojdzie do zmiany w krajobrazie wewnątrz lasu. **Ogólnie *Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na krajobraz.***

4.1.8. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zapisów *Planu* ma charakter lokalny. Trwale zrównoważona gospodarka leśna nie ma wpływu na klimat. Jedynie wylesienia na bardzo dużych powierzchniach w skali kraju mogą wpłynąć znacząco negatywnie na klimat. *Plan* takich zapisów nie posiada. ***Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na klimat.***

4.1.9. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasobem naturalnym, na który ustalenia *Planu* mają wpływ jest drewno. Surowiec ten wykorzystywany na szeroką skalę, jest relatywnie szybko odnawialny, łatwo biodegradowalny i w związku z tym jego używanie nie przynosi szkód środowisku.

Gospodarka leśna prowadzona jest obecnie na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych i prowadzi do zapewnienia trwałości lasu. *Plan* jest dokumentem wyznaczającym ramy dla takiego postępowania gospodarczego, które ma umożliwić trwały wzrost lub co najmniej utrzymanie stanu i wielkości zasobów drzewnych.

Plan nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco negatywnie oddziaływać na zasoby naturalne.

4.1.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Zinwentaryzowane na gruntach Nadleśnictwa zabytki kultury materialnej zostały szczegółowo opisane w Programie ochrony przyrody, a ich lokalizacja wskazana na mapie przeglądowej walorów przyrodniczo-kulturowych. W odniesieniu do nich zalecono porządkowanie otoczenia, okresową konserwację oraz prowadzenie prac leśnych w sposób nie zagrażający ich trwałości.

Tego rodzaju zapisy właściwie zabezpieczają elementy kultury materialnej zlokalizowane na gruntach pozostających w zarządzie Nadleśnictwa.

Ich realizacja będzie miała charakter **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.11. ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPLYWU PLANU NA ŚRODOWISKO

Ocena wpływu polega głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z określenia najistotniejszych elementów przyrody i podsumowania wpływu planu na te elementy. Podsumowanie nie wynika z prostej "średniej arytmetycznej", ale jest wypadkową zarówno ważności danego elementu przyrodniczego, jak i nasileniem zabiegów gospodarczych, mających możliwy do określenia wpływ na dany element przyrodniczy.

Zbiorcze zestawienie wpływu projektu Planu na elementy środowiska przyrodniczego w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Brzozów.

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne- planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i stopniowe	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	0	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	+1	0	0	+1
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,

0 (zero) – brak znaczącego wpływu,

- (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe,
2. oddziaływanie średnioterminowe,
3. oddziaływanie długoterminowe.

W zakresie żadnego z powyższych elementów środowiska przyrodniczego Nadleśnictwa nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania projektu *Planu*.

4.2. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY SIEDLISKOWEJ

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

W 2016 roku, w ramach sporządzania planu urządzania lasu, skorygowano zasięg siedlisk przyrodniczych w oparciu o materiały zebrane do zadań ochronnych w ramach pul dla obszaru Natura 2000 oraz inwentaryzację leśną, wykonaną w ramach pul dla pozostałych gruntów.

Kod siedliska	Nazwa	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u.l. 2017 r.	Udział w ogólnej pow. siedlisk
			ha	%
Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH 180013				
nieleśne siedliska przyrodnicze				
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)		0,46	0,00
6510 Suma			0,46	0,00
leśne siedliska przyrodnicze				
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	LGŚW	286,93	2,28
		LMWYŻŚW	16,2	0,13
		LMWYŻW	5,95	0,05
		LWYŻŚW	269,65	2,14
9110 Suma			578,73	4,60
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	LGŚW	2665,91	21,19
		LMGŚW	82,07	0,65
		LMWYŻŚW	4,43	0,04
		LMWYŻW	6,03	0,05
		LWYŻŚW	798,69	6,35
9130 Suma			3610,58	28,70

Kod siedliska	Nazwa	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u.l. 2017 r.	Udział w ogólnej pow. siedlisk
			ha	%
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	LMWYŻŚW	1,14	0,01
		LWYŻŚW	164,2	1,31
9170 Suma			165,34	1,32
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	LŁG	0,79	0,01
		LŁWYŻ	10,67	0,08
91E0 Suma			11,46	0,09
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Fricario-Ulmetum</i>)	LŁWYŻ	2,57	0,02
91F0 Suma			2,57	0,02
Suma PLH 180013			4369,14	34,73

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Kod siedliska	Nazwa	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u.l. 2017 r.	Udział w ogólnej pow. siedlisk
			ha	%
Siedliska przyrodnicze w obszarze Natura2000 Kościół w Dydni PLH 180034				
leśne siedliska przyrodnicze				
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	LWYŻŚW	101,64	0,81
9130 Suma			101,64	0,81
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)			
9170 Suma				
Suma PLH 180034			101,64	0,81

Kod siedliska	Nazwa	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u.l. 2017 r.	Udział w ogólnej pow. siedlisk
			ha	%
Siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000				
nieleśne siedliska przyrodnicze				
6430	Ziołorośla górskie (<i>Adrenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)		2,27	0,02
6430 Suma			2,27	0,02
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)		0,68	0,01
6510 Suma			0,68	0,01
leśne siedliska przyrodnicze				

Kod siedliska	Nazwa	TSL	Powierzchnia wg projektu planu u.l. 2017 r.	Udział w ogólnej pow. siedlisk
			ha	%
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	LGŚW	19,15	0,15
		LMGŚW	7,46	0,06
		LMWYŻŚW	36,98	0,29
		LWYŻŚW	39,84	0,32
9110 Suma			103,43	0,82
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	LGŚW	273,32	2,17
		LWYŻŚW	6470,05	51,43
		LWYŻW	35,2	0,28
			8,00	0,06
9130 Suma			6786,57	53,94
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	LWYŻŚW	1160,21	9,22
		LWYŻW	23,29	0,19
9170 Suma			1183,5	9,41
91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	LŁWYŻ	11,60	0,09
		OLJWYŻ	16,16	0,13
91E0 Suma			27,76	0,22
91F0	Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Fricario-Ulmetum</i>)	LŁWYŻ	5,96	0,05
91F0 Suma			5,96	0,05
Suma siedlisk przyrodniczych poza obszarami Natura 2000			8110,17	64,46
Suma Nadleśnictwo Brzozów			12580,95	100,00

* siedliska o znaczeniu priorytetowym.

Ogółem na terenie Nadleśnictwa stwierdzono 7 typów siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej, wśród nich, jako najszerzej rozprzestrzenioną, wykazano żyzną buczynę karpacką.

Na terenie Nadleśnictwa zinwentaryzowano kilka płatów siedlisk przyrodniczych, które nie stanowią wyłączeń taksacyjnych. Ich powierzchnia jest bardzo niewielka.

W postaci tzw. siedlisk punktowych występują:

- **91E0** Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe), obr Sanok część wydz.: 89h, 135k, 162a, 232c,
- **8220** - ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii* obr Sanok część wydz.: 186a, 186Aa, 208a, 209a,
- **7220** - źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati* obr Sanok część wydz.: 209b,
- **3220** - pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków obr Sanok część wydz.: 100Af, 101d, 101f.

TYPY DRZEWOSTANU

Typy drzewostanów (TD) były przyjęte podczas KZP na podstawie „Zasad hodowli lasu” z uwzględnieniem sugestii zawartych w dokumentacjach siedliskowych oraz uznanych publikacjach z zakresu fitosocjologii (np. J.M. Matuszkiewicz: „Zespoły leśne Polski” [PWN, Warszawa 2007]; „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski”, [Monografie PAN, Warszawa 2007]).

Zestawienie docelowych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w Nadleśnictwie Brzozów w trakcie inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w Lasach Państwowych w 2007 r.

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
9110	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	LMwyżśw, LMwyżw, LMGśw, LMGw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	30
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20% Jw i inne 10%	IV	30
		LMwyżśw, LMwyżw, LMGśw, LMGw	Jd	Jd 90%, Bk i inne 10%	IV	50
			Bk-Jd	Jd 70%, Bk 20%. Jw i inne 10%	IV	40
9130	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Lwyżśw, Lwyżw, LMGśw, LMGw	Bk	Bk 90%, Jw, Jd i inne 10%	IV	30
			Jd-Bk	Bk 70%, Jd 20%, Jw i inne 10%	IV	30
		LGśw, LGw	Bk-Jd	Jd 50%, Bk 30%, Jw i inne 20%	IV	40
			Jd	Jd 70%, Bk, Jw i inne 30%	IV	50
			Jw-Bk	Bk 60%, Jw 20%, Jd i inne 20%	IV	30
9170	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	LMwyżśw, LMwyżw, Lwyżśw, Lwyżw, LGśw, LGw	Gb-Db	Db 50%, Gb 30%, Bk, Jd i inne 20%	IV	20
			Db-Gb	Gb 50%, Db 20%, Bk 20%, Jd, Lp, Kl, Brz i inne 10%	IV/II	30/20
			Bk-Gb	Gb 50%, Bk 20%, Jd, Kl, Jw i inne 30%	IV/II	30/20
			Bk-Gb-Db	Db 40%, Gb 30%, Bk20%, Jd, Jw, Js, Wz, Czir i inne 10%	IV	30
			Jd-Gb-Bk	Bk 40%, Gb 30%, Jd20%, Jw, Js, Wz, Czir i inne 10%	IV	30
			Lp-Gb-Db	Db 40%, Gb 30%, Lp20%, Bk, Jd, Jw, Czir i inne 10%	IV	20

Kod siedliska	Nazwa siedliska przyrodniczego	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu	Rodzaj rębni	Okres odnowienia
91EO	91EO* łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	LŁwyż, LŁG	Olsz	Olsz 90%, Wbp, Wbk, Js, Jw i inne 10%	-	-
		LŁwyż, OIJwyż, LŁG, OIJG	Js	Js 80%, Olsz, Olcz, Jw i inne 20%	-	-
			Olsz-Js	Js 70%, Olsz 20%, Jw i inne 10%	-	-
			Js-Olsz	Olsz 50%, Js 40%, Jw i inne 10%	-	-

Zaproponowane w tabeli typy drzewostanu zostały przyjęte dla wszystkich siedlisk przyrodniczych na terenie Nadleśnictwa Brzozów, to pozwoli zachować właściwy skład gatunkowy na tych siedliskach, stanowiących przedmioty ochrony w obszarach Natura 2000.

Zaprojektowane zabiegi gospodarcze w zasięgu siedlisk przyrodniczych

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów głównych.

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
PLH180013				
6510				
BRAK WSK		0,46		0,46
6510 Suma		0,46		0,46
9110				
BRAK WSK	38,06	22,97		61,03
CP		2,35		2,35
CP-P			1,96	1,96
IIA	2,55	4,32		6,87
IVD	187,33	54,49	3,43	245,25
TP	94,41	129,63	22,47	246,51
TW		14,76		14,76
9110 Suma	322,35	228,52	27,86	578,73
9130				
BRAK WSK	106,51	220,91	0,75	328,17
CP	14,25	18,11		32,36
CP-P	17,2	33,46	36,16	86,82
CW		1,29		1,29
IIA	6,89	6,21		13,1
IIAU	17,7	2,43		20,13
IVD	998,98	683,91	11,16	1694,05

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
IVDU	79,29	49,69		128,98
PIEL		0,9		0,9
TP	226,71	884,61	30,87	1142,19
TW	25,38	130,14	7,07	162,59
9130 Suma	1492,91	2031,66	86,01	3610,58
9170				
BRAK WSK	0,97	6,14	6,14	13,25
CP			1,72	1,72
CP-P		13,33		13,33
IVD	21,62	20,46		42,08
TP	26,45	61,25	4,56	92,26
TW			2,7	2,7
9170 Suma	49,04	101,18	15,12	165,34
91E0				
BRAK WSK		5,23	6,23	11,46
91E0 Suma		5,23	6,23	11,46
91F0				
BRAK WSK		2,57		2,57
91F0 Suma		2,57		2,57
PLH180013 Suma	1864,3	2369,62	135,22	4369,14
PLH180034				
9130				
IVD		5,23	2,91	8,14
TP		93,5		93,5
9130 Suma		98,73	2,91	101,64
PLH180034 Suma		98,73	2,91	101,64
Suma końcowa	1864,3	2468,35	138,13	4470,78
Poza siedliskowymi obszarami Natura 2000				
9110				
BRAK WSK			8,07	8,07
CP-P		3,08		3,08
IVD		11,16	8,62	19,78
IVDU		4,32		4,32
TP		62,93	3,84	66,77
TW		1,41		1,41
9110 Suma		82,9	20,53	103,43
9130				
BRAK WSK	37,85	92,56	16,28	146,69
CP	5,01	22,71	11,73	39,45
CP-P	42,59	31,4	9,15	83,14
IIAU		4,86		4,86

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
IVD	276,92	1772,06	347,94	2396,92
IVDU	37,85	108,72	20,18	166,75
PIEL		0,48		0,48
TP	92,19	3169,26	315,79	3577,24
TW	57,74	172,78	132,52	363,04
9130 Suma	550,15	5374,83	853,59	6778,57
9170				
BRAK WSK	1,07	125,35	2,02	128,44
CP		5,06	3,32	8,38
CP-P		14,4	0,76	15,16
IIAU	11,03	16,62		27,65
IVD	68,54	178,99	5,16	252,69
IVDU			2,66	2,66
PIEL		5,09		5,09
TP	16,94	652,93	33,38	703,25
TW		16,49	23,69	40,18
9170 Suma	97,58	1014,93	70,99	1183,5
91E0				
BRAK WSK		7,36	18,09	25,45
CP-P			2,31	2,31
91E0 Suma		7,36	20,4	27,76
91F0				
BRAK WSK			5,96	5,96
91F0 Suma			5,96	5,96
Poza N2000 Suma	647,73	6480,02	971,47	8099,22

Oznaczenie wskazań w tabeli: BRAK WSK - brak wskazań; CW - czyszczenia wczesne; CP - czyszczenia późne; CP-P - czyszczenia późne z pozyskaniem masy; TW - trzebież wczesna; TP - trzebież późna; PRZEST - usunięcie przestoi; IVD - rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona; IVDU - rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona, cięcie uprzątające;

Spośród zabiegów wymienionych w powyższej tabeli, jedynie rębnie mogą wpływać na zmiany struktury przestrzennej i wieku drzewostanów. Spośród wszystkich rębni stosowanych w Polsce rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona jest jedną z mniej gwałtownie wpływających na drzewostany, zwłaszcza przy stosowaniu długich i bardzo długich okresów odnowienia.

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych odnowień.

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
PLH180013				
9110				
ODN-ZŁOŻ	150,72	24,82		175,54
9110 Suma	150,72	24,82		175,54

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
9130				
ODN-ZŁOŻ	577,8	333,57	1,3	912,67
9130 Suma	577,8	333,57	1,3	912,67
9170				
ODN-ZŁOŻ	21,62			21,62
9170 Suma	21,62			21,62
PLH180013 Suma	750,14	358,39	1,3	1109,83
PLH180034				
9130				
ODN-ZŁOŻ		5,23		5,23
9130 Suma		5,23		5,23
PLH180034 Suma		5,23		5,23
Suma końcowa	750,14	363,62	1,3	1115,06
Poza siedliskowymi obszarami Natura 2000				
9130				
ODN-ZŁOŻ	118,71	704,62	128,82	952,15
9130 Suma	118,71	704,62	128,82	952,15
9170				
ODN-ZŁOŻ	16,34	54,82	7,82	78,98
9170 Suma	16,34	54,82	7,82	78,98
Poza N2000 Suma	135,05	759,44	136,64	1031,13

Największa powierzchnia odnowień jest zaplanowana na obszarze żyznej buczyny. Stanowią niewielki procent powierzchni tego siedliska i ich składy są dostosowane do siedlisk przyrodniczych zgodnie z typami drzewostanu.

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2017	2026
Poza N2000	BK	9110	4,23	12,75
		9130	692,46	1074,84
		9170	42,22	81,90
			5,56	6,49
	BK Suma		744,47	1175,98
	JD	9110	1,06	6,46
		9130	466,05	733,51
		9170	10,18	23,41
			8,83	12,23
	JD Suma		486,12	775,61
	DB.S	9110	0,13	0,22
		9130	123,17	174,82

Kod obszaru siedliskowego N2000	Gatunek	Siedlisko przyrodnicze	Powierzchniowy udział rzeczywisty (ha)	
			2017	2026
		9170	53,83	95,65
			12,86	12,23
	DB.S Suma		189,99	285,32
	SO	9110	0,02	3,47
		9130	70,72	99,36
		9170	12,82	14,46
			7,75	13,61
	SO Suma		91,31	130,90
	MD	9110	1,96	2,14
		9130	53,32	47,90
		9170	4,97	5,52
			4,97	4,97
	MD Suma		65,22	60,53
	CZR, DB.C, DG, GB, ŚW, JS, JW, KSZ, LP, OL, SO.C, SO.WE, WZ	9110	0,09	0,09
		9130	34,65	63,74
		9170	8,05	13,14
		91E0	-	0,04
			7,74	9,59
	GRUPA Suma		50,53	86,60
	Poza N2000 Suma			1627,64

Wykonanie zabiegów w trakcie obowiązywania *Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na siedliska przyrodnicze, a tym samym na siedliska gatunków. Składy gatunkowe drzewostanów nie zmienią się znacząco, wzrośnie liczba drzewostanów w klasie odnowienia i zwiększy się ilość drzew starych.

4.3. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA OBSZARY NATURA 2000

Celem ochrony dla obszaru Natura 2000 jest utrzymanie tzw. „właściwego stanu ochrony” gatunków i siedlisk, dla których został powołany. W stosunku do siedlisk powinny być spełnione trzy warunki:

- naturalny zasięg lub powierzchnia nie zmniejsza się w sposób ciągły, mogą występować okresowe fluktuacje,
- zachowane są specyficzne struktury i funkcje,
- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego.

W przypadku gatunków, korzystny status ochronny określa sytuację, gdy:

- liczebność lokalnej populacji gatunku nie zmniejsza się w sposób ciągły, mogą występować okresowe fluktuacje,
- zasięg występowania lokalnej populacji gatunku nie zmniejsza się w sposób ciągły,
- istnieje dostatecznie duża powierzchnia siedlisk niezbędnych dla występowania gatunku.

Tabele w tym rozdziale są opracowane na podstawie „Ramowych wytycznych w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu”, załącznik nr 2-4. Tabele z tych załączników rozbito na dwa rodzaje tabel:

- tabela z ogólnymi uwagami o siedlisku przyrodniczym, siedlisku gatunku, ich stanie,
- tabela z oceną wpływu planowanych czynności na przedmioty ochrony, ewentualnym negatywnym oddziaływaniu oraz działaniami ograniczającymi negatywne oddziaływanie.

Oddziaływanie na obszary Góry Słonne PLB 180003, Ostoja Góry Słonne PLH180013

W tej części PUL nie podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, ze względu na uwzględnienie w nim zapisów służących ochronie przyrody (zadania ochronne), zgodnie z art. 46 ust 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zadania ochronne dla tych obszarów są przedstawione w punkcie 7 Programu Ochrony Przyrody.

4.3.1. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZAR KOŚCIÓŁ W DYDNI PLH 180034

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Siedlisko/wskazanie	A	B	C	Suma końcowa
PLH180034				
9130				
IVD		5,23	2,91	8,14
TP		93,5		93,5
9130 Suma		98,73	2,91	101,64
PLH180034 Suma		98,73	2,91	101,64

LEŚNE SIEDLISKA PRZYRODNICZE

9130 Żyzna buczyna (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna karpacka jest najszerzej rozprzestrzenionym w Nadleśnictwie siedliskiem przyrodniczym – zajmuje w obszarze „Ostoja Góry Słonne” 101,64 ha (100% pow. spośród wszystkich siedlisk przyrodniczych), w większości w stanie B (około 97,14% powierzchni tego siedliska). W wyniku realizacji *Planu* powierzchnia siedliska na koniec okresu nie ulegnie zmianie. Powierzchnia drzewostanów powyżej 100 lat zwiększy się.

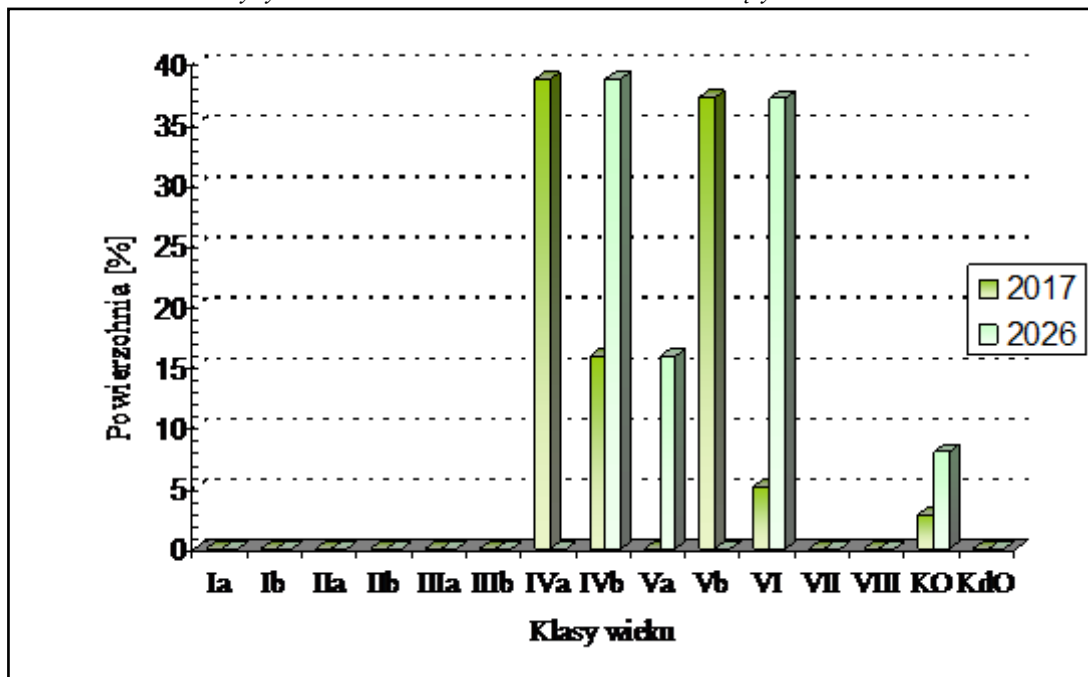
Powierzchnia drzewostanów ponad 100 lat na siedlisku żyznej buczyny.

Kod siedliska przyrodniczego	Gatunek panujący	Początek	Koniec
		Pow. (ha)	
9130	BK	-	0,27
	JD	3,56	29,52
	DB.S	1,16	13,55
	SO		0,27
9130 Suma		4,72	43,61

Zabiegi rębne zaplanowano na 8,01% powierzchni tego siedliska. Nie planowano cięć uprzątających. Drzewostany rębne będą użytkowane cięciami od 30 do 50 lat. Zastosowano rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną, która nie wpłynie znacząco negatywnie na to siedlisko przyrodnicze, a nawet wpłynie pozytywnie na zróżnicowanie struktury tych drzewostanów.

Na pozostałej powierzchni planuje się cięcia pielęgnacyjne (91,99% powierzchni), które nie mają wielkiego wpływu na strukturę drzewostanów, a ich oddziaływanie na siedlisko można uznać za pozytywne.

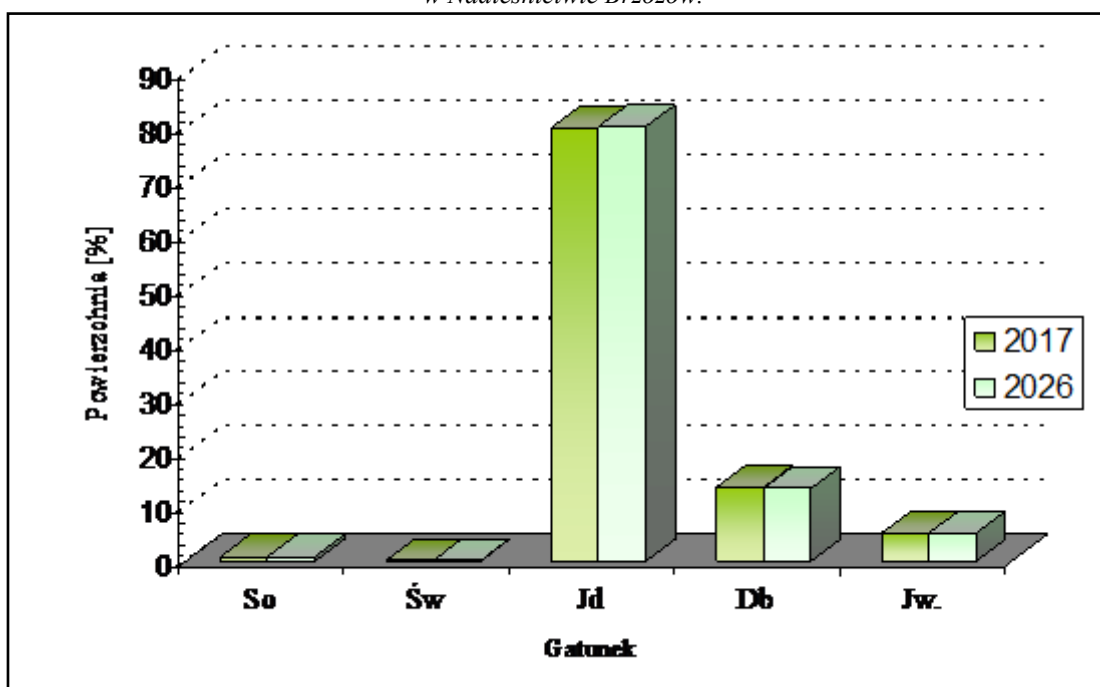
Powierzchniowe zmiany klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Brzozów w okresie obowiązywania Planu.

W wyniku wykonania zabiegów gospodarczych zgodnie z *Planem* nastąpi naturalne starzenie się drzewostanów i ich przechodzenie do wyższych klas wieku. Nastąpi wzrost klas odnowienia i ich udział powierzchniowy w tym siedlisku przyrodniczym wyniesie 8,01%.

Jeśli chodzi o charakterystykę klas odnowienia na tym siedlisku przyrodniczym, jest podobna do kwaśnych buczyn. Skracając wywód można stwierdzić, że w drzewostanie użytkowanym rębnią złożoną z długim i bardzo długim okresem odnowienia zawsze występują drzewa z masą, które zasilają zasoby martwego drewna.

Powierzchniowy udział gatunków rzeczywistych na siedlisku żyznej buczyny w Nadleśnictwie Brzozów.

Głównym gatunkiem na tym siedlisku jest jodła. Obecnie zajmuje on 80,03% powierzchni. Na koniec okresu powierzchniowe udziały gatunków rzeczywistych jedynie w bardzo niewielkim stopniu ulegną zmianom.

Stanu siedliska na koniec okresu nie można bezpośrednio określić. Również ilości martwego drewna pod względem statystycznym jest trudna do określenia na koniec okresu obowiązywania *PUL*.

Realizacja zapisów *Planu* nie wpłynie znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego.

W okresie realizacji *Planu* areal siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane przyrodnicze typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględnia ono nie tylko gatunki właściwe z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

PRZEDMIOTY OCHRONY DLA SPECJALNEGO OBSZARU KOŚCIÓŁ W DYDNI PLH 180034 (załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE.)

Ogólna charakterystyka.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Ogólne uwagi o siedliskach przyrodniczych, siedliskach gatunków roślin lub zwierząt, ich stanie ochrony.
1	2	3
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony		
1	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>) A	Opis w rozdziale 4.3.2 Stan wg PZO FV
2	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> B	Nocek duży lasy Nadleśnictwa wykorzystuje głównie, jako miejsce żerowania. Miejsc hibernacji tego gatunku nie zlokalizowano na terenie Nadleśnictwa. Stan wg PZO FV
3	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>) B	Nie stwierdzono w trakcie prac nad PZO.

Oddziaływanie na siedlisku lub gatunek

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stanniowa	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
1	9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>) B	1	brak	+3	0	0	brak	Zagrożenia istniejące : G05 Nazwa zagrożenia: Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka. Opis zagrożenia: Kradzieże drewna. K03.02 Nazwa zagrożenie: Pasożytnictwo. Opis zagrożenia: Zagrożenie gradacjami owadziemi - obiałką korową i obiałką pędową	Prowadzenie gospodarki leśnej wg zasad gwarantujących zachowanie stanu właściwego (FV) siedliska przyrodniczego, m.in. przez możliwe najszersze stosowanie rębni stopniowej i przerębowej z długim i bardzo długim okresem odnowienia (ok. 40l.), preferowanie odnowienia naturalnego oraz
		2	brak	+3	+2	+3	brak		
		3	brak	+3	+2	+2	brak		

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń Planu
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Kępnie częściowe i przebudowa stanowiąca	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								<p>Zagrożenia potencjalne:</p> <p>B02.06 Nazwa zagrożenia: Przerzedzenie warstwy drzew. Opis zagrożenia: Nadmierne przerzedzenie zwarcia drzewostanów skutkować może przekształceniem innych warstw lasu, zaburzeniem struktury runa, odsłanianiem podatnej na erozję gleby, w efekcie pojawieniem się zniekształceń m.in. rubietyzacji, fruticetyzacji, neofityzacji.</p> <p>B07 Nazwa zagrożenia: Inne rodzaje praktyk leśnych. Opis zagrożenia: Zbyt krótkie okresy odnowienia skutkujące uproszczeniem struktury wiekowej drzewostanów</p> <p>J03.01 Nazwa zagrożenia: Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska. Opis zagrożenia: Niedobór obumierających drzew i martwego drewna skutkuje niedostatkami mikrosiedlisk gatunków związanych z tego typu siedliskami</p> <p>L10 Nazwa zagrożenia: Inne naturalne katastrofy Opis zagrożenia: Czynniki abiotyczne powodujące szkody w drzewostanie - silne wiatry, okiść, przymrozki</p>	kształtowanie odpowiedniego składu gatunkowego dostosowanego do siedliska.

L.p.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony, symbol znaczenia	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebudowa stanowiska	Rębnie zupełne		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rodzaje siedlisk z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/WE będące przedmiotami ochrony									
2	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> B	1	brak	0	0	0	brak	Zagrożenia potencjalne: A07, B04 Nazwa zagrożenia: Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych Opis zagrożenia: Zubożenie bazy pokarmowej na skutek stosowania insektycydów. B02.02, B02.06 Nazwa zagrożenia: Wycinka i usunięcie wszystkich drzew. Przerzedzenie warstwy drzew. Opis zagrożenia: Wycinanie lub nadmierne przecinanie drzew w bezpośrednim otoczeniu kolonii utrudnia bezpieczny wylot i dolot do schronienia. B03 Nazwa zagrożenia: Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania. Opis zagrożenia: Pomniejszenie areалу lub utrata żerowisk.	W gospodarce leśnej ostoi należy dążyć do: - Utrzymania jak największej powierzchni drzewostanów liściastych - Utrzymanie linearnych ciągów zadrzewień, - Zwiększenie powierzchni drzewostanów o złożonej strukturze wiekowej i przestrzennej
		2	brak	0	0	0	brak		
		3	brak	0	0	0	brak		

Wszelkie zadania zaplanowane w projekcie PUL dla tego obszaru, są zgodne z obowiązującym PZO. Dla tego nie jest możliwe, aby znacząco negatywnie oddziaływały na przedmioty ochrony tego obszaru.

4.3.2. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY POZA TERENEM NADLEŚNICTWA

"Kościół w Nowosielcach" PLH 180035,
"Rzeka San" PLH 180007,
"Dorzecze Górnego Sanu" PLH 180021,
"Wisłok Środkowy z Dopływami" PLH 180030,
"Jaćmierz" PLH 180032,
"Sanisko w Bykowcach" PLH 180045.

Ze względu na lokalny charakter działań zapisanych w projekcie PUL nie stwierdzono oddziaływania zapisów tego dokumentu na powyższe obszary.

4.3.3. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Zgodnie z art. 5. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
"Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1d) integralność obszaru Natura 2000 - spójność czynników strukturalnych i funkcjonalnych warunkujących zrównoważone trwanie populacji gatunków i siedlisk przyrodniczych, dla ochrony których zaprojektowano lub wyznaczono obszar Natura 2000."

Przez integralność obszarów Natura 2000 rozumie się spójność wewnętrzną i zewnętrzną obszaru a więc trwałość zachowania celów ochrony, dla których wyznaczono obszar.

Analiza zabiegów gospodarczych zaprojektowanych w *Planie* jak i zalecenia i wytyczne zawarte w *Programie* pozwalają stwierdzić, iż spójność wewnętrzna obszaru będzie zachowana. Nie wpłyną one znacząco negatywnie na przedmioty ochrony, co więcej, w niektórych przypadkach możliwy jest pozytywny wpływ tych zabiegów na ich stan. **Tak, więc nie można stwierdzić, że ustalenia planu urzędnictwa lasu dla Nadleśnictwa Brzozów wpłyną negatywnie na integralność Obszarów Natura 2000.**

W wyniku realizacji działań zaplanowanych w PUL nie nastąpi fragmentacja siedlisk, zmniejszenie obecności istotnych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz pogorszenie stanu ich zachowania i ochrony. Warunki ekologiczne, w tym parametry fizyczne i chemiczne (np. stosunki wodne) nie pogorszą się.

Plan w swych zapisach w żaden sposób nie narusza również spójności zewnętrznej polegającej na ingerencji w elementy środowiska mające znaczenie dla funkcjonowania populacji gatunków również poza obszarem Natura 2000. Realizacja *Planu* nie wpłynie na jakość i wielkość korytarzy ekologicznych, a tym samym nie utrudni migracji zwierząt w ogólnej koncepcji spójności sieci Natura 2000 mającej na celu ochronę obszarów „naturowych” oraz przestrzennych połączeń między nimi.

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W *PLANIE*

Proces tworzenia *Planu* zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów *Planu* przy minimalizacji skutków negatywnych. Wariantowanie *Planu* odbywa się poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania.

Sporządzanie *Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze dla siedliskowych typów lasu, celów hodowlanych, składów gatunkowych upraw, typów drzewostanów, sposobów zagospodarowania.

W *Programie* zamieszczono opis obiektów cennych przyrodniczo na terenie Nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogłyby wpłynąć negatywnie na te obiekty.

Hipotetyczne rozwiązanie alternatywne to model gospodarki bezplanowej, który jest jednak bardziej obciążony wysokim ryzykiem negatywnego oddziaływania na środowisko, niż analizowany *Plan*. Skutki zastosowania takiego modelu przedstawiono w punkcie 3.5.

Można zastosować wariant pozostawienia lasów bez ingerencji, co skutkowałoby naturalnymi procesami przyrodniczymi. Taka alternatywa byłaby najbardziej realna. Jednak lasy objęte *Planem* są w części pochodzenia sztucznego, głównie świerczyny na gruntach porolnych, i wymagają podjęcia takich działań gospodarczych, aby ograniczyć ich degradujący wpływ na siedliska. Przy takim scenariuszu następowałoby starzenie się drzewostanów, co w konsekwencji doprowadziłoby do zachwiania struktury wiekowej i gatunkowej i pogorszenia stanu zdrowotnego lasów.

Należy podkreślić, że oba przedstawione rozwiązania wykraczają poza ramy gospodarki leśnej określone ustawą o lasach. *Plan* urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania na okresy 10-letnie nakłada ustawa o lasach, co powoduje, że nie można zaniechać ani sporządzania *planu* urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji.

6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA

6.1. MAPA PRZEGLĄDOWA OBSZARÓW CHRONIONYCH I FUNKCJI

Załącznikiem graficznym do niniejszej *Prognozy* jest **Mapa przeglądowa obszarów chronionych i funkcji lasu** (w skali 1:25000) z lokalizacją siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych.

6.2. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU *PROGNOZY*

Adamski P., Bartel R., Bereszyński A., Kepel A., Witkowski Z. (red.) 2004. Gatunki Zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 6, s. 500.

Gliwicz J. Ochrona różnorodności biologicznej w programie kompleksowej ochrony zasobów leśnych. Maszynopis.

Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.

Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.

Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.

Gromadzki M., Błaszowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.

Gutowski J. i in. 2000: Leśnictwo a ochrona przyrody. Las Polski 13-14.

Herbich J. (red.) 2004. Lasy i Bory. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5, s. 344.

Herbich J. (red.) 2004. Murawy, łąki, ziołorośla, wrzosowiska, zarośla. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 3., s. 101.

- Instrukcja sporządzania programu ochrony przyrody w Nadleśnictwie. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Departament Leśnictwa, Warszawa 1996 r.
- Jakmik S., Kryt N. i inni 2012 Ochrona gatunkowa rysia, wilka i niedźwiedzia w Polsce Warszawa (Raport z projektu nr PL0349 WWF Polska.)
- Kepel A. 2010: 1324 Nocek duży *Myotis myotis* (Borkhausen, 1797). W: Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000. Metodyka monitoringu. GIOŚ, Warszawa. Pp: 220–256.
- Kapuściński R. 2000. Ochrona przyrody w lasach.
- Kaźmierczakowa R., Zarzycki K. et all, 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków.
- Kondracki J. 2000: Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. 2007. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski. Monografie JG i PZ PAN 2007 r. z załącznika w zapisie numerycznym i Regionalne składy gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych.
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Pawlaczyk P. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu - jak zrobić to najlepiej.
- Polska Czerwona Księga Zwierząt 2001 PWRiL, Warszawa
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Zajac A., Zajac M. (Eds.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. - Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków - Edited by Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.
- Zarzycki K., Trzcńska-Tacik H., Różański W., Szelaż Z., Wołek J., Korzeniak U., 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland (Ekologiczne

liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski). Seria: Biodiversity of Poland, Vol. 2. Pod redakcją Z. Mirka. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences. Kraków.

7. ZAŁĄCZNIKI

7.1. ZESTAWIENIE OSTOI KSYLOBIONTÓW W NADLEŚNICTWIE BRZOSÓW

Adres leśny	Pow. /ha/
04-04-1-04-23 -c -00	0,10
04-04-1-04-23 -d -00	0,04
04-04-1-04-23 -f -00	0,16
04-04-1-04-23 -g -00	0,03
04-04-1-03-37 -c -00	5,90
04-04-1-04-42 -a -00	1,84
04-04-1-04-42 -k -00	0,30
04-04-1-01-43 -g -00	2,71
04-04-1-01-44 -f -00	1,84
04-04-1-01-44 -g -00	3,32
04-04-1-01-46 -c -00	2,73
04-04-1-01-48 -f -00	3,19
04-04-1-01-48 -h -00	2,47
04-04-1-01-75 -d -00	0,06
04-04-1-01-76 -b -00	0,06
04-04-1-07-107 -c -00	8,89
04-04-1-06-159 -g -00	1,83
04-04-1-06-159 -h -00	7,53
04-04-1-06-165 -h -00	5,03
04-04-1-06-172 -a -00	0,54
04-04-1-06-172 -d -00	4,17
04-04-1-06-174 -a -00	0,77
04-04-1-06-174 -g -00	4,40
04-04-1-06-181 -a -00	0,33
04-04-1-06-184 -d -00	0,96
04-04-1-06-187 -c -00	1,54
04-04-1-06-187 -g -00	2,01
04-04-1-04-210 -f -00	1,99
04-04-1-04-210 -h -00	1,58
04-04-2-09-36 -c -00	0,52
04-04-2-13-113 -c -00	0,99
04-04-2-15-133 -c -00	38,06
04-04-2-15-134 -d -00	2,64
04-04-2-15-134 -f -00	2,35
04-04-2-15-139 -l -00	1,24

Adres leśny	Pow. /ha/
04-04-2-15-140 -j -00	2,04
04-04-2-15-141 -c -00	13,06
04-04-2-15-142 -f -00	4,77
04-04-2-15-142 -g -00	2,43
04-04-2-15-142 -h -00	3,60
04-04-2-15-144 -d -00	7,48
04-04-2-15-145 -b -00	4,09
04-04-2-15-150 -f -00	5,73
04-04-2-15-150 -h -00	10,09
04-04-2-08-166 -d -00	1,74
04-04-2-08-167 -f -00	4,20
04-04-2-11-193 -b -00	3,62
04-04-2-11-197 -c -00	3,40
04-04-2-08-201 -a -00	24,85
04-04-2-08-202 -a -00	32,87
04-04-2-08-202 -b -00	1,93
04-04-2-08-203 -a -00	28,33
04-04-2-08-203 -b -00	6,23
04-04-2-08-203 -c -00	10,99
04-04-2-08-203 -d -00	5,99
04-04-2-08-203 -f -00	0,45
04-04-2-08-206 -d -00	2,11
04-04-2-08-208 -a -00	11,59
04-04-2-08-208 -b -00	7,50
04-04-2-08-208 -c -00	7,22
04-04-2-08-208 -f -00	0,79
04-04-2-08-209 -a -00	26,81
04-04-2-08-209 -b -00	16,54
04-04-2-08-209 -c -00	2,35
04-04-2-12-217 -g -00	0,55
04-04-2-12-219 -h -00	0,38
04-04-2-12-226 -b -00	3,37
04-04-2-12-227 -s -00	2,88
04-04-2-12-233 -n -00	2,62
04-04-2-12-234 -f -00	4,94
04-04-2-12-236 -a -00	10,32
04-04-2-16-242 -f -00	2,25
Razem	392,23

7.2. ZESTAWIENIE BUFORÓW PRZY POTOKACH W NADLEŚNICTWIE BRZÓZÓW

Adres leśny	Pow. /ha/
04-04-1-04-13 -c -00 cz.	0,13
04-04-1-04-24 -b -00 cz.	0,26
04-04-1-01-50 -c -00 cz.	1,17
04-04-1-01-51 -c -00	0,45
04-04-1-01-55 -b -00 cz.	0,57
04-04-1-05-87 -b -00	0,58
04-04-1-05-88 -d -00	2,07
04-04-1-05-95 -d -00	1,33
04-04-1-05-96 -d -00	0,25
04-04-1-07-111 -f -00 cz.	0,68
04-04-1-07-113 -b -00	0,46
04-04-1-07-114 -a -00	0,73
04-04-1-07-117 -c -00	1,01
04-04-1-07-129 -n -00 cz.	2,54
04-04-1-07-135 -b -00	0,67
04-04-1-02-138 -a -00 cz.	1,20
04-04-1-06-184 -d -00 cz.	0,78
04-04-1-02-205 -f -00	0,56
04-04-1-04-208 -b -00 cz.	0,94
04-04-1-04-208 -c -00 cz.	1,31
04-04-2-09-1 -a -00	0,31
04-04-2-14-37 -d -00 cz.	0,47
04-04-2-14-43 -d -00	1,65
04-04-2-10-60 -c -00 cz.	0,83
04-04-2-10-64 -c -00 cz.	1,69
04-04-2-10-66 -g -00 cz.	1,31
04-04-2-10-76 -g -00	0,95
04-04-2-10-77 -i -00	1,23
04-04-2-16-79 -c -00 cz.	0,76
04-04-2-16-79 -i -00 cz.	0,40
04-04-2-10-83 -b -00 cz.	0,54
04-04-2-10-84 -c -00	1,08
04-04-2-10-84 -d -00	0,73
04-04-2-16-97 -d -00	1,83
04-04-2-16-99 -d -00	1,29
04-04-2-13-119 -a -00 cz.	0,59
04-04-2-13-120 -a -00 cz.	1,08

Adres leśny	Pow. /ha/
04-04-2-15-148 -c -00 cz.	0,51
04-04-2-08-166 -a -00 cz.	1,24
04-04-2-12-222 -g -00	0,51
04-04-2-12-227 -t -00	0,28
04-04-2-12-227 -x -00	0,21
04-04-2-12-227 -z -00	0,02
04-04-2-12-232 -c -00 cz.	0,76
04-04-2-12-234 -j -00 cz.	1,10
04-04-2-12-234 -r -00 cz.	0,43
Razem	39,49

7.3. ZESTAWIENIE 5% WYŁĄCZONE Z UŻYTKOWANIA W NADLEŚNICTWIE BRZOZÓW

Adres leśny	Pow. /ha/
04-04-1-04-22 -b -00	3,57
04-04-1-01-56 -d -00	7,99
04-04-2-15-147 -b -00	1,27
04-04-2-12-230 -b -00	19,35
04-04-2-12-234 -r -00	1,11
Razem	33,29

7.4. ZARZĄDZENIA I OPINIE

Zarządzenie nr 28
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
z dnia 02. grudnia 2014 r.

dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie

znak: ZO-7324-23/14

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, zarządzam co następuje :

§ 1.

Wprowadzam do stosowania „Wytyczne w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Celem opracowanych wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej jest:

1. Wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach jasnych i precyzyjnych procedur służących uwzględnianiu wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej.
2. Zwiększenie różnorodności biologicznej, szczególnie o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych RDLP w Krośnie.
3. Podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych oraz ich siedlisk a także siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza priorytetowych, o których mowa w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania

lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. nr 77 poz. 510 z późn. zmian.).

§ 3.

Nadzór nad realizacją Zarządzenia powierzam Wydziałowi Ochrony Ekosystemów w RDLP w Krośnie.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Krosno, 02. grudzień 2014 r.

DYREKTOR

mgr inż. Bogusław Famieloc

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014

r.
w sprawie zasad uwzględniania wymagań
ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu
gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

Wytoczne
w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody
podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej
na terenie RDLP w Krośnie

I. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na obszarach sieci Natura 2000.

1. We wskazanych w planach zadań ochronnych lub planach ochrony miejscach występowania ptaków wymagających martwego drewna, owadów saproksylicznych oraz na siedliskach przyrodniczych, pozostawiać drzewa martwe i zamierające na pozycjach cięć (nie dotyczy sytuacji kłęskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów) oraz nie prowadzić jednostkowych użytków przygodnych. Będzie to służyć zachowaniu bioróżnorodności oraz zapewnieniu właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, opisanego wskaźnikami wskazanymi w planach zadań ochronnych lub planach ochrony dla danego obszaru. W przypadku koniecznej wycinki pojedynczych drzew martwych i obumierających (np: powierzchnie robocze lub zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę) należy pozostawiać do naturalnego rozkładu ścięte martwe i obumierające drzewa, przy czym przyjmuje się następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: koszty ścięcia (ewentualnego odciążenia z drogi, szlaku) winny być odnoszone do grupy czynności O-GATUNKZ (typ planu OCHRL), MPK 2542.

2. Należy pozostawiać bez użytkowania ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi (w grupach nie mniejszych niż 6 arów). Należy pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania powierzchnie. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytocznych.

3. Na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości strefy buforowe wokół potoków. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska.

Strefy buforowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łągowych i być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref buforowych będą ustalane dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łągowych. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref buforowych na siedliskach łągowych. W przypadku innych zinwentaryzowanych w terenie przedmiotów ochrony należy indywidualnie podchodzić do tworzenia takich stref buforowych. Jeśli biologia lub wymagania danego przedmiotu ochrony (np: biegacza urozmaiconego czy bezlistu okrywowego) uzasadniają rezygnację z użytkowania gospodarczego w strefach buforowych wokół potoków czy stromych stoków, należy wyłączyć te obszary z pozyskania, przy czym strefy wyłączone winny być odniesione do stwierdzonych miejsc występowania.

4. Należy podjąć działania, aby wyeliminować zrywkę korytami potoków (w ciągu 5 lat od momentu wejścia zarządzenia w życie). Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamarzniętym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000.

5. Każde nadleśnictwo w terminie do trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego zarządzenia winno wyznaczyć na swoim terenie ostoje ksylobiontów i ustanowić je w formie zarządzenia. Wykaz ostoi ksylobiontów należy dołączyć do „Programu Ochrony Przyrody”. Obszary uznane jako ostoje ksylobiontów winny być podczas najbliższej rewizji planu urzędzenia lasu włączone do gospodarstwa specjalnego. Zatwierdzone ostoje ksylobiontów należy wyłączyć z pozyskania. Jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np: z przyczyn bezpieczeństwa publicznego, ochrony ppoż., przejezdności dróg, itp.) istnieje możliwość prowadzenia w nich cięć, nie mogą one jednak w żaden sposób naruszać charakteru ostoi. Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze. Ostoje ksylobiontów nie muszą być rozmieszczone równomiernie na terenie nadleśnictwa (również w skali RDLP). W pierwszej kolejności należy je wyszukać i wyznaczyć w obszarach Natura 2000, gdzie powinny obejmować część zasobów chronionych siedlisk przyrodniczych, wymienionych w standardowych formularzach danych jako przedmiot ochrony w obszarze (symbol A,B,C).

Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

- a) drzewostany na siedliskach bagiennych, w uzasadnionych przypadkach

(np. silnie osuszone, zdegradowane powierzchnie, szczególnie z drzewostanami w młodszych klasach wieku wymagającymi pielęgnacji lub drzewostanami do przebudowy) nadleśnictwo może nie włączać drzewostanów na siedliskach bagiennych do sieci ostoj.

- b) drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
- c) rezerwy przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.
- d) drzewostany w strefach ochrony całorocznej gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie strefowej.
- e) wybrane drzewostany, bądź ich fragmenty, głównie starszych klas wieku położone :
 - w strefach ekotonowych (np. przy granicy las – pole, przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. ppoż.),
 - na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce (zbocza, wąwozy, jary, tereny podtopione, itp.),
 - na obszarach z permanentnymi szkodami powodowanymi przez gatunki chronione (np. bobry, żubry, itp.).
- f) parki podworskie, zwłaszcza te o charakterze leśnym, obiekty związane z ochroną dziedzictwa kulturowego (np. grodziska, cmentarze).

Z obszarów mających stanowić ostoje ksylobiontów należy wyłączyć:

- a) drzewostany na gruntach porolnych – zagrożone przez hubę korzeniową oraz planowane do przebudowy,
- b) obszary o zwiększonej penetracji ludności (tereny przy szlakach turystycznych, ścieżkach rowerowych, drogach publicznych, liniach kolejowych (ze względu na ochronę ppoż. oraz bezpieczeństwo publiczne itp.),
- c) drzewostany świerkowe i z przewagą świerka ,
- d) drzewostany objęte zjawiskiem zamierania drzew o charakterze masowym,
- e) drzewostany uznane za pierwotne ogniska gradacyjne.

II. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej.

1. W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych

przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne (na pozycjach rębnych), przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacje o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopią szkicu (lub jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

2. Ochrona strefowa:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie wyznaczone strefy ochronne ustanowione przez konserwatora przyrody, zgodnie z pismem DGLP z dnia 02 stycznia 2006 r. zn. ZO-732-2-1/06.

b) należy przekazać ww. dane do leśniczych, przy czym leśniczy powinien otrzymać dane wyselekcjonowane tylko do prowadzonego leśnictwa.

c) do końca 2015 roku należy dokonać weryfikacji wyznaczonych stref pod kątem uzyskania współrzędnych gniazda. W przypadku stref kołowych po dokonaniu pomiaru współrzędnych geograficznych należy zaktualizować istniejącą w LMN warstwę dotyczącą stref ochrony całorocznej i okresowej i jednocześnie zgłosić oficjalnym pismem pomierzone współrzędne gniazda do RDOŚ w Rzeszowie. Jeśli przy strefach kołowych gniazdo zostanie zlokalizowane w innym wydzieleniu, niż wynika to z zarządzenia lub decyzji o ustanowieniu strefy (nie dotyczy to zmiany numeracji wydzieleń w związku z rewizją pul), należy złożyć do RDOŚ wnioski o likwidację starej i utworzenie nowej strefy, ze szczegółowym uzasadnieniem. Jeśli strefy zostały wyznaczone ze wskazaniem graficznym wydzieleń, nie zachodzi potrzeba informowania RDOŚ w Rzeszowie o zmianach w lokalizacji gniazda, jeśli te zmiany mieszczą się w ramach utworzonej strefy. W przypadku przeniesienia gniazda poza strefę, należy złożyć wniosek o likwidację dotychczasowej i jednocześnie utworzenie nowej strefy. Zalecane jest wnioskowanie o tworzenie stref opartych o granice wydzieleń czy też inne, czytelne w terenie granice. W kolejnych latach należy dokonywać sprawdzenia lokalizacji gniazda (raz w roku). Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytocznych.

d) plany ciec pielęgnacyjnych i rębnych, na etapie ich tworzenia, winny być obowiązkowo weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej przez dział techniczny (dotyczy to również wszystkich korekt planów). Weryfikacja winna być oparta o szkic terenowy, o którym mowa w pkt 1 i odbywać się wg następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierdzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zoparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi przedmiotami ochrony przyrody oraz wrywkowo sprawdza, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezinwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Weryfikacja dotyczy także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawianie 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref buforowych wzdłuż potoków na siedliskach łągowych oraz ze względu na wymagania konkretnych przedmiotów ochrony, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

3. Stanowiska chronionych zwierząt, roślin, grzybów, pomniki przyrody i inne osobliwości przyrodnicze:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody zawarte w POP,

b) na etapie szacunków brakarskich należy sukcesywnie weryfikować dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody wymienionych w POP w celu ułatwienia prac związanych z właściwą realizacją zadań z zakresu pozyskania drewna i następnie nanosić te dane na LMN (w tym pomierzone współrzędne geograficzne),

c) w każdym nadleśnictwie winny być wdrożone rozwiązania zapewniające bieżącą znajomość wszystkich zinwentaryzowanych przedmiotów ochrony na terenie danego leśnictwa przez właściwego leśniczego.

4. W przypadku nieumyślnego wycięcia lub zrywki drzew stanowiących mikrosiedliska gatunków chronionych zwierząt, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, gatunków chronionych roślin

oznaczonych symbolem (3) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014, poz. 1409) oraz gatunków chronionych grzybów oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014, poz. 1408), należy pozostawić wyciętą sztukę w miejscu ścięcia lub, w przypadku wykonania zrywki drewna, przetransportować do najbliższego drzewostanu

o zbliżonych warunkach siedliskowych, z którego pochodziło drzewo. W przypadku zaewidencjonowania pozyskania i zrywki drzewa stanowiącego mikrosiedlisko gatunków, o których mowa wyżej, należy przyjąć następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: rozchodem wewnętrznym z kierunku 16 (potrzeby własne) pobrać na leśnictwo i przypisać do typu planu OCHRL, grupy czynności O-GATUNKZ (zwierzęta) O-GATUNKO (rośliny i grzyby), MPK – 2542. Jeśli pozyskanie drzewa stanowiącego mikrosiedlisko ww. gatunków nie zostało jeszcze zaewidencjonowane, należy poniesione koszty odnieść bezpośrednio do grupy czynności odpowiednio: O-GATUNKZ lub O-GATUNKO, MPK 2542.

III. Sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwach przyrody, stanowiskach chronionych grzybów, roślin, zwierząt, w strefach ochrony okresowej i całorocznej, w odniesieniu do pomników przyrody, itp.

Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego należy do obowiązków zarządzającego gruntem. Za zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego uznaje się sytuację zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w wielkich rozmiarach. Zagrożenia takie mogą stanowić m.in. uszkodzone z różnych powodów lub niestabilne drzewa rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań, itp.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy określone w 155art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie dotyczą one jednak prowadzenia akcji ratowniczych oraz eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego (art. 15 ust. 2 pkt. 3 cyt. Ustawy). Wobec powyższego działanie polegające na ścięciu takich drzew jest związane z bezpieczeństwem publicznym i nie dotyczą go zakazy o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Natomiast usunięcie ściętych drzew poza obszar rezerwatu jest czynnością odrębną, niezwiązaną z bezpieczeństwem powszechnym i wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów.

Tryb postępowania podczas ścinki uszkodzonych i niestabilnych drzew rosnących w rezerwach przyrody w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych:

1. Lustracja terenowa raz w roku, w terminie wynikającym z IOL.
 2. Szczegółowa inwentaryzacja drzew uszkodzonych i niestabilnych rosnących w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań itp. (w pasie do dwóch wysokości drzew w drzewostanie), obejmująca ustalenie liczby drzew koniecznych do usunięcia, gatunku, pierśnicy, adresu leśnego, szczegółowy opis z wyszczególnieniem uszkodzenia lub niestabilności oraz dokumentację fotograficzną.
 3. Ustalenie terminu ścinki ww. drzew i miejsca ich pozostawienia (w obrębie rezerwatu przyrody - dotyczy obalenia na drogę czy udostępniony szlak).
 4. Poinformowanie oficjalnym pismem RDOŚ w Rzeszowie o planowanej wycinie drzew, z podaniem terminu prac oraz szczegółowej inwentaryzacji, o której mowa w pkt 2. Pismo należy wysłać w takim terminie, aby wpłynęło do RDOŚ w Rzeszowie co najmniej miesiąc przed planowanymi pracami (konieczna zwrotka). Pismo to wyczerpuje konsultacje z RDOŚ, o których mowa w pkt 3 uzgodnień pomiędzy RDOŚ w Rzeszowie a RDLP w Krośnie z dnia 15 grudnia 2009 roku.
1. Po zakończeniu prac należy złożyć w terminie do 30 dni sprawozdanie do RDOŚ w Rzeszowie. Sprawozdanie winno zawierać szczegółowy opis działań, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawienia na terenie rezerwatów świątecznych drzew. Zaleca się wykonywanie dokumentacji fotograficznej pozostawionych w rezerwacie świątecznych drzew, która winna być przechowywana w POP.
6. W razie konieczności natychmiastowego usunięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu należy ograniczyć procedury do działań opisanych w pkt 2, poinformowania telefonicznego RDOŚ w Rzeszowie z adnotacją o rozmowie na dokumencie z inwentaryzacji, ścięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i sporządzeniu sprawozdania, o którym mowa w pkt 5.
- W przypadku konieczności usunięcia drzew uszkodzonych lub niestabilnych rosnących w pobliżu dróg lub udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań mieszkalnych, itp. w strefach ochrony całorocznej i okresowej w okresie obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, a także w miejscach występowania gatunków chronionych, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz w przypadku konieczności ścięcia pomników przyrody, należy uzyskać zgodę właściwego organu ds. ochrony przyrody.

IV. Sposoby prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Monitoring wybranych form ochrony przyrody dotyczy rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody oraz roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zlokalizowanych na gruntach SP zarządzanych przez PGL LP. Należy go prowadzić w sposób opisany w pkt. 2 części IV tomu I IOL. W celu ujednoczenia i wypełnienia zapisów IOL należy stosować następujące zasady:

1. Rezerваты przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z pkt. 2.1. części IV IOL. Wzór notatki z lustracji rezerwatu stanowi załącznik nr 2 do Wytucznych. W przypadku stwierdzenia niewłaściwego stanu zachowania głównego przedmiotu ochrony w rezerwacie przyrody, należy poinformować do dnia 31 października RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

2. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:

a) informacje o nowych miejscach występowania zwierząt, roślin i grzybów winny być zgłaszane do nadleśnictwa w formie pisemnej i zawierać następujące informacje: gatunek, jego liczebność lub forma występowania (np. pojedynczo, grupowo, płaty), dane adresowe miejsca występowania (leśnictwo, oddział, pododdział a dla roślin, grzybów i zwierząt ksylobiontycznych współrzędne geograficzne), data przeprowadzenia obserwacji, osoba przeprowadzająca obserwację. W przypadku zwierząt nowe miejsca występowania oznacza pojawienie się gatunku, o którym mowa w IOL w pkt. 2.4.2., na terenie nadleśnictwa, w którym do tej pory nie był wykazywany (POP).

b) informacje na temat stanu obiektu dotyczą ustanowionych stref ochrony zwierząt, w tym ptaków, roślin i grzybów. Wzór notatki dot. stanu obiektu zawiera załącznik nr 3 do niniejszych Wytucznych.

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famiciec

**Zarządzenie nr 14
z dnia 29. grudnia 2016 r.**

**wprowadzające zmiany do załącznika nr 1 do Zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie
sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas
realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP
w Krośnie**

znak: ZO.7211.69.2016

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 z późn. zmian.), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, wprowadza się następujące zmiany w Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej stanowiących załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. dotyczącego wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie:

§ 1

1) Dokonuje się zmiany zapisu:

„Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 02 grudnia 2014 r. w sprawie zasad uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.”

na zapis:

„Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 02 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.”

2) W pkt I.1 Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej – zwanych dalej: Wytycznymi, dodaje się punkt „1a” i „1b” o następującym brzmieniu:

„1a. W przypadku stwierdzenia ponadnormatywnej zgnilizny odziomkowej w ściętych drzewach, która dyskwalifikuje do uznania za drewno wielkowymiarowe, pierwszy odcięty fragment powinien mieć długość min. 3 m; po odcięciu należy pozostawić go do naturalnego rozpadu.”

„1b. Nie należy wycinać starych, bardzo grubych drzew, szczególnie o wymiarach równych lub większych od określonych w załączniku nr II do Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie [MOŚZNIŁ, Warszawa 1996], o której mowa w § 110 pkt. 2 Instrukcji urządzania lasu, część I., pozostawiając te drzewa do

naturalnego rozpadu, za wyjątkiem sytuacji związanych z bezpieczeństwem powszechnym, zachowaniem względów BHP oraz zagrożeniem celów hodowlanych i stanu zdrowotnego drzewostanów."

3) Pkt I.2 Wytycznych otrzymuje brzmienie:

„Należy pozostawiać do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. Pozostawianie do naturalnego rozpadu ok. 5% powierzchni drzewostanów może być wyznaczane w dowolnej liczbie powierzchni (pojedyncza powierzchnia nie mniejsza niż 6 arów). Należy pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania powierzchni. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytycznych."

4) W pkt I.2 Wytycznych dodaje się punkty: „2a” o następującym brzmieniu:

„2a. W uzasadnionych przypadkach przez powierzchnie obejmujące ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych można prowadzić zrywkę drewna."

5) Pkt. I.3 Wytycznych otrzymuje brzmienie:

„Na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości nieużytkowane fragmenty lasu (tzw. strefy przypotokowe) wokół potoków. W uzasadnionych przypadkach strefy przypotokowe można tworzyć na innych leśnych siedliskach przyrodniczych lub typach siedliskowych lasu. Wyznaczenie stref przypotokowych może mieć miejsce, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Strefy przypotokowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łęgowych i innych oraz być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref przypotokowych będą ustalone dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łęgowych, innych leśnych siedliskach przyrodniczych lub typów siedliskowych lasu. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref przypotokowych."

6) Pkt. I.4 Wytycznych otrzymuje brzmienie:

„Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000."

7) W pkt. I.5 Wytycznych dokonuje się zmiany zapisu:

„Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze.”

na zapis:

„Ostoje ksylobiontów w nadleśnictwie winny tworzyć ruszt ekologiczny, rozumiany jako sieć powierzchni zapewniających miejsce przetrwania i redystrybucji organizmów związanych z martwym drewnem.”

8) W pkt. I.5 Wytycznych dokonuje się zmiany zapisu:

„Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

c) rezerwy przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.”

na zapis:

„Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

c) rezerwy przyrody, użytki ekologiczne na których znajduje się drzewostan, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.”

9) W pkt. I.5 Wytycznych w zapisie: „Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:” dodaje się podpunkt „g” w brzmieniu następującym:

„g) drzewostany stanowiące ok. 5% powierzchni drzewostanów osiagających w planach urządzenia lasu wiek rębności lub zaplanowanych do użytkowania rębego na każdym leśnym siedlisku przyrodniczych.”

10) Pkt.II.1 Wytycznych otrzymuje brzmienie:

„W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne, przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacja o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopią szkicu (jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

Na etapie tworzenia planu cięć przedrębnych i rębnych wszystkie pozycje, winny być staranie weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej, a także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawienie fragmentów drzewostanów rębnych do naturalnego rozpadu na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref przypotokowych, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

Weryfikacja winna być oparta głównie o szkic terenowy i odbywać się wg. następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (np. z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zaparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi przedmiotami ochrony przyrody oraz weryfikuje, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezinwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Należy dążyć, aby szkice terenowe sporządzać w oparciu o podkład LMN.

Weryfikacja planowanych cięć przedrębnych winna obejmować wszystkie pozycje, nie tylko te, dla których sporządzone są szkice terenowe. Weryfikacja planowanych pozycji cięć przedrębnych winna odbywać się na zasadzie sprawdzenia przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody pozycji cięć pod kątem obowiązku wykonania szkicu terenowego.

Wyżej przedstawiona weryfikacja pozycji cięć przedrębnych i rębnych winna być obowiązkowo wpisana do zakresu czynności służbowych poszczególnych osób uczestniczących w weryfikacji tych planów.

11) W pkt.II.2.c usuwa się zdanie „Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytucznych.”

12) W pkt.II.2 usuwa się podpunkt „d”.

13) „Załącznik nr 1 do Wytucznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” otrzymuje brzmienie, zgodnie z załącznikiem do niniejszego Zarządzenia.

§ 2

W pozostałym zakresie treść Zarządzenie nr 28 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie nie ulega zmianie.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Grażyna Zajączkowska

W załączeniu:

1. Załącznika nr 1 do Wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W RZESZOWIE**

al. Józefa Piłsudskiego 38
35-001 Rzeszów

WPN.410.4.8.2017.AKw.2

Rzeszów, dnia 19 maja 2017 r.

**Regionalny Dyrektor Lasów
Państwowych w Krośnie
ul. Bieszczadzka 2
38-400 Krosno**

Działając na podstawie art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 poz. 353, z późn. zm.), w związku z wnioskiem Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 12 kwietnia 2017 r., (data wpływu: 19 kwietnia 2017 r.), znak: ZS.6004.5.2015, w sprawie wydania opinii dla projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Brzozów opracowanego na lata 2017 - 2026, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, przedstawiam stanowisko w przedmiotowej sprawie.

Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został m.in. przez RDOŚ w Rzeszowie pismem z dnia 31 października 2014 r., znak WPN.3.30.2014.GR-2. Ponadto w ramach projektu PUL, zostały opracowane zadania ochronne dla części obszarów Natura 2000: Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz Góry Słonne PLB180003, które uzgodniono z tut. Organem postanowieniami z dnia 12 maja 2017 r., znak: WPN.6320.3.1.2017 i WPN.6320.2.1.2017.

Na podstawie art. 46 pkt 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.), założeniem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego Planu jest analiza wpływu zaplanowanych zabiegów w formie szczegółowych wskazań gospodarczych na siedliska przyrodnicze oraz siedliska gatunków roślin i zwierząt, dla których zostały wyznaczone obszary Natura 2000.

Na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Brzozów znajdują się następujące obszary Natura 2000: Góry Słonne PLB180003, Ostoja Góry Słonne PLH180013, Kościół w Dydni PLH180034. Ponadto w zasięgu terytorialnym, ale poza gruntami Nadleśnictwa, znajdują się obszary Natura 2000: Kościół w Nowosielcach PLH180035, Rzeka San PLH180007, Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030, Jaćmierz PLH180032, Sanisko w Bykowcach PLH180045. Do innych powierzchniowych form ochrony przyrody występujących w granicach analizowanego terenu należą m.in: rezerwat przyrody „Polanki”, Park Krajobrazowy Gór Słonnych, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu.

Po przeprowadzeniu analizy przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, co następuje.

Zapisy ujęte w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 28 czerwca 2016 r. dot. planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kościół w Dydni 180034 zostały przeniesione do treści opiniowanego dokumentu. Działania opracowane dla obszarów Natura 2000 Ostoja Góry Słonne PLH180013 oraz Góry Słonne PLB180003 uzgodnione pismami z dnia 12 maja 2017 przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie zostały ujęte w projekcie Planu. Dla siedlisk przyrodniczych znajdujących się poza obszarami Natura 2000 na gruntach Nadleśnictwa Brzozów oraz gatunków zwierząt wymienionych w Dyrektywie Siedliskowej niebędących

przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000 na analizowanym terenie, wykazano potencjalne zagrożenia leśnych zabiegów gospodarczych, zalecenia dotyczące unikania podstawowych zagrożeń oraz przedstawiono wymagania poszczególnych siedlisk dla zachowania właściwego stanu ochrony.

W zakresie chronionych prawem gatunków zwierząt, roślin i grzybów przedstawiono ich wykaz oraz ogólne zalecenia ochronne.

Zapisy umieszczone w projekcie PUL oraz Prognozie dla Nadleśnictwa Brzozów, pozwalają stwierdzić, że działania prowadzenie z zakresu gospodarki leśnej nie wpłyną negatywnie na bioróżnorodność ekosystemów leśnych oraz na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000.

Ponadto zapisy Planu nie ingerują w elementy środowiska, które mogą mieć znaczenie dla populacji gatunków poza wskazanym obszarem oraz nie utrudnią przestrzennych połączeń między obszarami, a tym samym nie wpłyną na integralność tego obszaru oraz spójność sieci Natura 2000

Biorąc pod uwagę powyższe opiniuje pozytywnie przedłożony projekt Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Brzozów, na lata 2017 – 2026, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Otrzymują:

- 1) adresat
- 2) ad acta

Z up. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA W RZESZOWIE

Radosław Jędrał
p.o. Z-cy Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska-
Regionalny Konservator Przyrody w Rzeszowie

**PODKARPACKI
PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY**
ul. Wierzbowa 16
35- 959 Rzeszów

Rzeszów, dnia 12.04.2017r.

SNZ. 9020.3.16.2017JM

OPINIA SANITARNA

Na podstawie:

- art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 poz. 1422 z późn. zm.),
- art.54 ust.1 , art. 58 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016r. poz.353 z późn. zm.),

Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny po rozpatrzeniu wniosku Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 06.04.2017r. znak : ZS.6004.5.2015 w sprawie opinii do dokumentu „ Projekt planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Brzozów i Dynów” ,

opiniuje pozytywnie

w zakresie sanitarno-higienicznym „ Projekt planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Brzozów i Dynów”

UZASADNIENIE

Projekt planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody na lata 2017-2026 dla Nadleśnictwa Brzozów i Dynów obejmuje: opis ogólny w/w lasów zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, program ochrony przyrody zawierający opis środowiska przyrodniczego, opis taksacyjny lasu zawierający szczegółową inwentaryzację, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne(pielęgnacja, czyszczenie, trzebież, odnowienie zrębów, melioracja agrotechniczna), materiały kartograficzne . Głównym celem planu jest zachowanie ekosystemu leśnego przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przez nich funkcjami lasu . Projekt został poddany analizie oddziaływania na środowisko opracowanej przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemysłu ul. Wysockiego 46a, 34-700 Przemysł (Przemysł 2017r.), z której wynika, że zaprojektowane w nim zabiegi i ich rozmiar nie wpłyną negatywnie na stan zachowania środowiska i walorów przyrodniczych w/w lasów. Projekt planu urządzenia lasu nie wpływa znacząco negatywnie na środowisko. Charakter działań zawartych w w/w planie nie wskazuje na możliwość wystąpienia z tytułu ich realizacji zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi.

W świetle powyższego Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny orzekł jak w sentencji.

PODKARPACKI PAŃSTWOWY
WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY

dr inż. *Alina Sidor*

Otrzymują:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie ul. Bieszczadzka 2, 38-400 Krosno
2. a/a

